

Službeni list

Europske unije

C 306

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 60.
15. rujna 2017.

Sadržaj

I. *Rezolucije, preporuke i mišljenja*

REZOLUCIJE

Odbor regija

123. plenarno zasjedanje, 11.–12. svibnja 2017.

2017/C 306/01	Rezolucija Europskog odbora regija o Bijeloj knjizi Europske komisije o budućnosti Europe – Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025.	1
2017/C 306/02	Rezolucija Europskog odbora regija o nacrtu godišnjeg proračuna EU-a za 2018. godinu	5

MIŠLJENJA

Odbor regija

123. plenarno zasjedanje, 11.–12. svibnja 2017.

2017/C 306/03	Mišljenje Europskog odbora regija o temi – Budućnost kohezijske politike nakon 2020. – „Za snažnu i učinkovitu europsku kohezijsku politiku nakon 2020.”	8
2017/C 306/04	Mišljenje Europskog odbora regija o „Ulaganju u mlade u Europi i Europskim snagama solidarnosti”	20
2017/C 306/05	Mišljenje Europskog odbora regija o „Boljem upravljanju europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti”	24
2017/C 306/06	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Socijalne inovacije kao novi instrument za rješavanje društvenih izazova”	28
2017/C 306/07	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Lokalna i regionalna dimenzija biogospodarstva i uloga regija i gradova”	32

HR

2017/C 306/08	Mišljenje Europskog odbora regija o „Zdravlju u gradovima: zajedničko dobro”	37
2017/C 306/09	Mišljenje Europskog odbora regija o Strategiji proširenja EU-a za razdoblje 2016.–2017.	43
2017/C 306/10	Mišljenje Europskog odbora regija o „Poduzetništvu na otocima: doprinos teritorijalnoj koheziji”	51
2017/C 306/11	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Nova faza europske politike za plavi rast”	57

III *Pripremni akti*

ODBOR REGIJA

123. plenarno zasjedanje, 11.–12. svibnja 2017.

2017/C 306/12	Mišljenje Europskog odbora regija o „Financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije”	64
---------------	---	----

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

123. PLENARNO ZASJEDANJE, 11.–12. SVIBNJA 2017.

**Rezolucija Europskog odbora regija o Bijeloj knjizi Europske komisije o budućnosti Europe –
Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025.**

(2017/C 306/01)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. prima na znanje Bijelu knjigu Europske komisije o budućnosti Europe – Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025. kao jedan od važnih doprinosa aktualnom krugu rasprava o budućem razvoju Unije koje moraju dovesti do konkretnih rezultata prije europskih izbora u lipnju 2019. i nakon toga;
2. pozdravlja Rimsku deklaraciju u kojoj potpisnici navode: „Radit ćemo zajedno na razini na kojoj se mogu postići stvarni rezultati, bilo na razini Europske unije, nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, u duhu povjerenja i lojalne suradnje, među državama članicama te između njih i institucija EU-a, u skladu s načelom supsidijarnosti”;
3. predano se zalaže za bezuvjetno poštovanje temeljnih vrijednosti kao što su ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava kao i poštovanje ciljeva EU-a, uključujući težnju za stvaranjem sve tješnje unije među narodima Europe, kako je utvrđeno u Ugovorima i Povelji Europske unije o temeljnim pravima;
4. ističe da očekivana glavna uloga decentraliziranih lokalnih vlasti predviđena Ugovorom iz Lisabona nije u potpunosti ostvarena iz perspektive supsidijarnosti i istinskog sudjelovanja u zakonodavnom postupku EU-a. Zbog toga lokalne vlasti i dalje prečesto imaju tek ulogu primatelja politika Zajednice, a ne ulogu stvarnih protagonista u njihovoj izradi, iako je pretežno riječ o zakonodavnom postupku;
5. podsjeća na to da politike i institucije EU-a nisu same po sebi cilj, već moraju biti u službi građana ako namjeravaju postići opće ciljeve i vrijednosti Europske unije; naglašava da se te institucije i politike temelje na kompromisima koji su potrebni za uspostavljanje ravnoteže između različitih interesa i stajališta i odražavaju rezultate demokratskih procesa; stoga se nada da u nastojanju postizanja najšireg konsenzusa neće prevagnuti restriktivni kompromisi, već da će se težiti političkim rješenjima zasnovanim na zajedničkoj solidarnosti kao temeljnom načelu ujedinjene Europe, što će pridonijeti i ublažavanju problema skepticizma i vraćanju povjerenja građana u europski projekt;
6. kao politička skupština lokalnih i regionalnih predstavnika EU-a, vjeruje u važnost donošenja odluka što je bliže moguće građanima i uz podjelu suvereniteta na razini EU-a kako bi se povećala sposobnost svakog građanina EU-a da oblikuje svoju sudbinu;

7. naglašava da je gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija unutar EU-a neophodna te da je djelotvoran i uravnotežen gospodarski i društveni razvoj ključan za smanjenje razlika među regijama EU-a; u tom je smislu kohezijska politika ta koja lokalnim i regionalnim vlastima na najizravniji način omogućuje da sudjeluju u procesu europskih integracija i izgradnji solidarnosti, istovremeno ukazujući na prednosti članstva u EU-u na lokalnoj i regionalnoj razini. Kohezijska politika nužna je politika EU-a koja nudi posebnu europsku dodanu vrijednost, stoga OR odlučno odbacuje bilo kakav scenarij za budućnost EU-a koji bi ograničio ili u potpunosti ukinuo kohezijsku politiku te izražava zaprepaštenost zbog toga što se u jednom službenom dokumentu Komisije uopće razmatra takva pretpostavka;

8. svjestan je toga da su scenariji izneseni u Bijeloj knjizi poziv na uzbunu, budući da se u njima ističu rizici i mogućnosti za EU i upozorava na to da se nijedan dio tzv. „pravne stečevine” ne može uzeti zdravo za gotovo; naglašava da rasprava o brzini ili intenzitetu integracije EU-a ne bi smjela odvrćati pozornost s činjenice da pravi izazov leži u izbjegavanju Europe s više usmjerenja; uvjeren je da naglasak treba biti na jedinstvu i poštovanju raznolikosti i lokalnih posebnosti potrebnima za osiguravanje održive budućnosti za sve građane EU-a;

9. naglašava da je struktura višerazinskog upravljanja jedan od jedinstvenih aspekata Europske unije i izražava žaljenje što nije prepoznat u Bijeloj knjizi; također izražava žaljenje zbog toga što se u Bijeloj knjizi ne spominju teritorijalne implikacije raznih predstavljenih scenarija. Ističe činjenicu da gradovi i regije u cjelini uživaju veće povjerenje građana; stoga smatra da građani i njihove nade, očekivanja i zabrinutosti moraju biti u središtu svih političkih aktivnosti i naglašava da se sve rasprave o budućnosti Europske unije i reforme koje iz njih proizađu moraju voditi uzlaznim načelom i obuhvaćati sve razine upravljanja, ali podsjeća na to da metode i duh rada Zajednice u svakom slučaju moraju prevladati u odnosu na „međuvladine” metode u svim postupcima donošenja odluka na razini EU-a;

10. slaže se s ključnim prioritetnim područjima utvrđenima u Bijeloj knjizi i u Rimskoj deklaraciji i duboko je uvjeren da Europska komisija, kao nadnacionalna čuvarica Ugovora EU-a i institucija kojoj je povjereno promicanje općih interesa Unije, treba iznijeti detaljne prijedloge o tim pitanjima; OR je spreman dati svoj politički odgovor i ponuditi prijedloge iz lokalne i regionalne perspektive;

11. kako bi se omogućila jača europska predstavnička i participativna demokracija, poziva na reviziju i pojednostavljenje europske građanske inicijative. Naglašava potrebu uvođenja propisa kojim bi se Europsku komisiju obvezalo ne samo na razmatranje već i na pokretanje rasprave o uspješnoj inicijativi za koju je prikupljeno milijun potpisa, nakon čega treba uslijediti glasovanje u Vijeću EU-a i Europskom parlamentu, te predlaže da se razmotre druge mogućnosti za olakšavanje sudjelovanja u postupku donošenja odluka EU-a ⁽¹⁾;

12. izdvađa niz elemenata koji su ključni za utvrđivanje vjerodostojnog i ambicioznog scenarija za budućnost Europske unije iz perspektive regija i gradova:

12.1 aktivno europsko građanstvo koje potiče razmjenu i suradnju s građanima i među njima u cilju jačanja europskog identiteta i osjećaja odgovornosti za europski projekt;

12.2 primjena načela partnerstva i višerazinskog upravljanja te supsidijarnosti na svim područjima politika, kao i poticanje suradnje između svih sektora društva, u cilju postizanja demokratskije, učinkovitije i reformirane Europske unije;

12.3 jačanje socijalne dimenzije EU-a te ekonomske i monetarne unije; očekuje da će zakonodavni prijedlog za europski stup socijalnih prava omogućiti da se pitanja radničkih prava i mobilnosti radne snage na tržištu rada koje se stalno mijenja riješe, uz istovremeno poštovanje načela supsidijarnosti, te da taj prijedlog neće imati karakter „mekog zakona” koji samo služi za nadopunu već postojeće stečevine, već da se radi o mjerama koje će biti iste jačine kao mjere usvojene za ekonomsku i monetarnu uniju. Građani trebaju pojmiti EU kao socijalniju uniju koja je sposobna riješiti njihove probleme;

⁽¹⁾ Rezolucija o poboljšanju funkcioniranja Europske unije: Ugovor iz Lisabona i nakon njega (RESOL-VI/005)

12.4 potpuno odgovoran i transparentan EU čiji su građani sposobni bez dvojbe prepoznati tko je politički nadležan i odgovoran za odluke koje se donose u Europskoj uniji i u kojem sve razine upravljanja preuzimaju svoj dio odgovornosti za donošenje i provedbu odluka;

12.5 sveobuhvatna, primjereno financirana, dugoročna i vjerodostojna strategija za postizanje i jačanje temelja gospodarske i socijalne kohezije i konvergencije među regijama EU-a te za osiguravanje uzlazne socijalne konvergencije u kojoj sigurnost ljudi ima temeljnu ulogu i koja ciljeve održivog razvoja UN-a uključuje u kratkoročne i srednjoročne programe EU-a i provodi mjere u skladu s parametrima Programa održivog razvoja do 2030.;

12.6 veća uključenost regija u postupak donošenja odluka u EU-u, u sastavljanje zakonodavstva i donošenje političkih odluka, kao i u provedbu i širenje – preduvjet je za uspješnu i stvarnu europsku integraciju i povećanje povjerenja europskih građana. Stoga u određivanju ažuriranog političkog i institucionalnog europskog okvira treba razmotriti i mogućnost osnivanja zakonodavnog tijela koje bi predstavljalo regije i lokalne samouprave;

12.7 socijalni EU koji promiče jednakost između muškaraca i žena te jednaka prava i mogućnosti za sve; koji se bori protiv nezaposlenosti, diskriminacije, socijalne isključenosti i siromaštva; EU u kojem mladi dobivaju najbolje obrazovanje i obuku te mogu studirati i naći posao u svim dijelovima kontinenta; EU koji čuva našu kulturnu baštinu i promiče kulturnu raznolikost;

12.8 inovativna, digitalna i poduzetnička Europa s gradovima i regijama u ulozi pospješivača i pokretača održivog rasta i otvaranja novih radnih mjesta, posebno za mlade;

12.9 proračun EU-a koji se temelji na doista vlastitim sredstvima, u skladu je s potrebama zajedničkih ambicija i jača ulogu javnih i privatnih ulaganja u cilju poticanja rasta i zapošljavanja za građane EU-a;

12.10 dublja, pravednija i uključivija europska monetarna unija koja raspolaze političkim instrumentima potrebnim za sprečavanje asimetričnih šokova i promicanje socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije, uključujući fiskalni kapacitet kojim se nadopunjava proračun EU-a;

12.11 potpuna integracija područja slobode, sigurnosti i pravde na osnovi temeljnih prava, potpune slobode kretanja, zajedničke zaštite vanjskih granica te zajedničke migracijske politike i politike azila koja se temelji na ljudskim pravima i na podjeli obveza, posebno u naporima da se uhvati u koštac s aktualnim fenomenom migracije;

12.12 osiguravanje potpune transparentnosti i demokratskog nadzora na svim razinama upravljanja pri oblikovanju uravnoteženih i pravednih međunarodnih trgovinskih sporazuma;

12.13 zajednička vanjska i obrambena politika te politika susjedstva u cilju globalne stabilnosti i predanost širenju vrijednosti EU-a; otvorenost za proširenje ako su ispunjeni uvjeti, uz poštovanje integracijskog kapaciteta EU-a;

12.14 EU blizak svojim građanima i sposoban prenijeti im svoja ostvarenja i buduće izazove na jasan i razumljiv način;

13. obvezuje se angažirati u uzlazom postupku s građanima i izabranim predstavnicima u europskim regijama, gradovima i selima, kao i s drugim relevantnim dionicima, kako bi se tijekom predstojećih mjeseci utvrdile njihove potrebe i očekivanja u pogledu EU-a; naglašava da će ishod tog postupka, zajedno s konkretnim preporukama, biti uključen u mišljenje OR-a „Promišljanje o Europi: glas regionalnih i lokalnih vlasti za obnovu povjerenja u Europsku uniju”;

14. poziva Europski parlament da ponovi proces *Spitzenkandidaten* za europske izbore 2019. te nudi svoj doprinos podizanju svijesti o tom procesu i njegovoj važnosti pomoću svoje mreže lokalnih i regionalnih političara;

15. odlučan je u svojoj namjeri da pridonese transparentnom i demokratskom procesu institucionalnih i političkih reformi u čijem su središtu građani EU-a, uzimajući u obzir europske, nacionalne, regionalne i lokalne razine upravljanja kako bi se rezultati mogli pravovremeno predstaviti europskim građanima na europskim izborima 2019.;
16. naglašava da, želi li EU nastaviti raditi u područjima nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti, te vlasti, kao razina najbliža građanima i kao glavni pružatelji javnih usluga, moraju dobiti istaknutiju ulogu u postupku donošenja odluka u EU-u. Stoga poziva na to da zakonodavstvo koje utječe na lokalne i regionalne vlasti podliježe odobrenju OR-a;
17. podsjeća na to da bi neke od promjena koje građani možda smatraju prioritetom mogle zahtijevati reviziju Ugovorâ i insistira da se u tom slučaju upotrijebi metoda konvencije u skladu s člankom 48. stavkom 3. i da OR u toj konvenciji bude u potpunosti predstavljen.

Bruxelles, 12. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Rezolucija Europskog odbora regija o nacrtu godišnjeg proračuna EU-a za 2018. godinu

(2017/C 306/02)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

- uzimajući u obzir svoje mišljenje „Revizija višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) sredinom provedbenog razdoblja”;
- uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 15. ožujka 2017. o općim smjernicama za pripremu proračuna za 2018., dio III. – Komisija (2016/2323(BUD));

1. pozdravlja činjenicu da su u usvojenom godišnjem proračunu EU-a za 2017. godinu prihvaćene preporuke OR-a za povećanje ulaganja u istraživanje, inovacije i infrastrukturu; za dostatna odobrena sredstva za preuzete obveze i plaćanje za Inicijativu za zapošljavanje mladih i više sredstava za uspostavu prometnih veza koje nedostaju u pograničnim područjima⁽¹⁾; uz to ističe da ima još velik broj područja na kojima zahtjevi OR-a nisu uvaženi, uglavnom zbog ograničenosti proračuna EU-a te da je u tom pogledu potrebno uložiti dodatne napore;

2. ističe potrebu za time da se u proračunu EU-a za 2018. Europskoj uniji osiguraju potrebna sredstva za rješavanje hitnih izazova s kojima je suočena cijela Europa, osobito u pogledu migracija, sigurnosti, klimatskih promjena i gospodarskog i socijalnog oporavka, te da se na taj način proizvede konkretna europska dodana vrijednost za europske građane;

3. ponavlja da proračun EU-a još uvijek nije dovoljno fleksibilan kako bi se istodobno moglo odgovoriti na brojne nepredviđene događaje te da je predloženo preispitivanje VFO-a sredinom provedbenog razdoblja osmišljeno kako bi se riješio taj problem;

4. žali zbog toga što je Vijeću trebalo tako dugo da zaključi svoje stajalište o prijedlogu Komisije da se VFO preispita sredinom provedbenog razdoblja, zbog čega proračunsko tijelo nije moglo iskoristiti sve mjere koje je Komisija iznijela u proračunskom postupku za 2017.; međutim, pozdravlja sporazum Europskog parlamenta i Vijeća koji je konačno postignut 5. travnja 2017., čiji je rezultat nadopuna od 6 009 milijuna EUR (15 % preraspodjele, 85 % nedodijeljenih sredstava), koja se sastoji od 3,9 milijarde EUR za mjere koje se odnose na migracije, unutar EU-a (2,55 milijarde EUR) i za rješavanje temeljnih uzroka migracija izvan EU-a (1,39 milijarde EUR), kao i 2,1 milijarde EUR za zapošljavanje i rast, od kojih 1,2 milijarde EUR za Inicijativu za zapošljavanje mladih;

5. pozdravlja povećanje financijskih sredstava za rješavanje migracijske i izbjegličke krize tijekom 2017.; poziva na dodatno povećanje sredstava u okviru, primjerice, Fonda za azil, migracije i integraciju (FAMI), Fonda za unutarnju sigurnost, Europskog socijalnog fonda (ESF) i Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) kako bi se osigurao sustavan i održiv pristup upravljanju migracijama i kontroli granica; ponovo poziva na to da se lokalnim i regionalnim vlastima olakša izravan pristup dostupnim sredstvima za upravljanje migracijama i integracijom; također predlaže da se osigura odgovarajuće financiranje dobrovoljnog povratka te da se pomogne zemljama podrijetla u ponovnoj integraciji državljana koji se vraćaju; smatra da su važne i smjernice za moguću sinergiju između postojećih fondova koji služe toj svrsi;

6. sa zabrinutošću primjećuje da su u godišnjem proračunu EU-a za 2017. odobrena sredstva za plaćanje za programe kohezijske politike smanjena više nego ikad prije te da je još veće smanjenje spriječeno samo zahvaljujući Izmjeni proračuna za 2016. br. 4; ističe da je nužno da svi relevantni akteri poduzmu najveće napore kako bi se provedba ubrzala te da je od presudne važnosti da se za 2018. osiguraju dostatna odobrena sredstva za plaćanje kako ne bi ponovno došlo do zaostatka u plaćanjima; u tom pogledu pozdravlja predviđena plaćanja do 2020. koja je iznijela Komisija u okviru prijedloga za preispitivanje VFO-a sredinom provedbenog razdoblja; potruditi će se utvrditi dosadašnje najbolje prakse za bržu stopu apsorpcije programa kohezijske politike te o tim praksama izvijestiti proračunsko tijelo;

⁽¹⁾ Odobrena sredstva za preuzete obveze za stavku 06 02 01 01. „Uklanjanje uskih grla, jačanje interoperabilnosti željeznice, uspostava veza koje nedostaju i poboljšavanje prekograničnih dionica” povećana su za dodatnih 82,28 milijuna eura u usporedbi s 2016.

7. ponavlja da je potrebno povećati financijsku potporu EU-a za ruralni razvoj s obzirom na važnost ruralnih područja u Europi i traži da europskim poljoprivrednicima pogođenima katastrofama i raznim krizama financijska sredstva budu izravno dostupna ⁽²⁾; posebno ističe važnost jačanja mjera usmjerenih na osiguravanje sigurnosti opskrbe hranom, kao i potpore za poljoprivrednike pogođene krizom u mliječnom sektoru, kao i u mesnom sektoru te u sektoru voća i povrća;
8. zahtijeva da se osigura dovoljno sredstava za jačanje politika teritorijalne suradnje, kako bi se jamčio njihov doprinos postizanju usklađenog gospodarskog, socijalnog i teritorijalnog razvoja u cijeloj Europskoj uniji;
9. pozdravlja prijedlog Komisije da se EFSU produlji do 2020. godine, no insistira na tome da se dodatno pojasni i ojača sinergija s europskim strukturnim i investicijskim fondovima; podsjeća na to da svrha EFSU-a 2.0 nije zamijeniti postojeće fondove EU-a; traži da se pojasni definicija načela dodatnog doprinosa te da se potiče geografska ravnoteža stavljanjem većeg naglaska na razradu strategija za regionalna ulaganja i na korištenje investicijskih platformi; ponavlja da se odlučno protivi financiranju produljenja EFSU-a iz Instrumenta za povezivanje Europe;
10. kako je navedeno u točki 25. mišljenja OR-a „Odgovor EU-a na demografske izazove” (SEDEC-VI/008), Odbor smatra da bi EU trebao uključiti demografska pitanja u sva područja politika, u proračun unijeti stavke kojima se nastoji omogućiti dodatna razrada tih politika i mjera te uvesti prioritete mjere za regije u kojima su posljedice demografskih promjena posebno izražene;
11. poziva na to da se u 2018. osigura odgovarajuća razina odobrenih sredstava za preuzete obveze za program Obzor 2020., ali sa zabrinutošću primjećuje da je zbog ograničenih resursa mnogim zainteresiranim stranama, uključujući mala i srednja poduzeća, otežano podnošenje zahtjeva za projekte u okviru tog programa;
12. naglašava potrebu za povećanjem odobrenih sredstava za program COSME kako bi se osiguralo da mala i srednja poduzeća imaju odgovarajući pristup financiranju i kako bi se unutar Unije potaknulo stvaranje novih radnih mjesta;
13. pozdravlja namjeru Komisije da za 500 milijuna eura poveća odobrena sredstva za preuzete obveze za Inicijativu za zapošljavanje mladih; povrh toga, ističe važnost kontinuiranog razvijanja Garancije za mlade s obzirom na to da se rezultate postignute tim programom još uvijek ne može smatrati u potpunosti zadovoljavajućima;
14. podsjeća na to da će se tijekom 2018. provesti revizija tijekom provedbe Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i programa Obzor 2020. te da će se iznijeti prijedlozi za idući okvirni program (FP9); s obzirom na to da je cijeli taj postupak povezan s pregovorima o idućem VFO-u, ističe da će se brojna ključna pitanja morati riješiti prilikom rasprava o izlasku Ujedinjene Kraljevine iz EU-a;
15. ističe golem uspjeh programa Erasmus u rješavanju problema mladih u pogledu pristupa odgovarajućem obrazovanju i osposobljavanju ili mogućnostima za zapošljavanje; poziva na to da se Europskim snagama solidarnosti dodijele odgovarajuća sredstva; Pružanje prilike mladima za stjecanje dodatnih vještina kroz rad i dobrovoljni rad korisno je za javni i privatni sektor. Stoga ističe važnost suradnje s privatnim sektorom kako bi se spojila privatna i javna sredstva za inicijative kao što su Europske snage solidarnosti ⁽³⁾;
16. naglašava da bi se EU trebao predano posvetiti ostvarivanju obveza koje je preuzeo u pogledu okoliša putem provedbe konkretnih i vjerodostojnih klimatskih politika koje se temelje na dosljednom regulatornom okviru i za koje su predviđena znatna financijska sredstva; stoga poziva Komisiju da osigura dostatna odobrena sredstva u nacrtu proračuna za 2018. te da izradi privremenu procjenu napretka postignutog u ostvarivanju cilja od 20 % potrošnje na klimatska pitanja u okviru VFO-a za razdoblje 2014. – 2020.;

⁽²⁾ Rezolucija OR-a o nacrtu godišnjeg proračuna EU-a za 2017.

⁽³⁾ Mišljenje OR-a COR-2017-00851

17. sa zabrinutošću primjećuje da bez znatnih dodatnih napora ciljevi EU-a do 2020. godine u pogledu bioraznolikosti neće biti ostvareni; stoga naglašava važnost uključivanja zaštite bioraznolikosti u sve dijelove proračuna EU-a, povećanja financijskih sredstava u skladu s člankom 9. stavkom 4. Uredbe o programu LIFE u okviru tekućeg programa LIFE za mrežu Natura 2000, kao i osiguravanja dodatnih financijskih sredstava za nove mjere u okviru predstojećeg akcijskog plana za bolju provedbu direktiva o prirodi do 2020.; u tom kontekstu ističe da će tijekom 2018. pokretanje stručnog istorazinskog instrumenta (eng. *Peer-to-Peer tool*) Europske komisije u okviru preispitivanja provedbe propisa u području okoliša iziskivati odgovarajuća proračunska sredstva, povrh postojećih proračunskih sredstava kojima se podupire učinkovita provedba zakonodavstva EU-a o okolišu, u skladu s agendom za bolju regulativu;
18. podržava prijedlog Europske komisije da u okviru prioritetnih ulaganja iz ERDF-a podigne na 90 % stopu financiranja za potporu mjerama za predviđanje, sprečavanje i oporavak od prirodnih katastrofa velikih razmjera;
19. očekuje da će se tijekom 2017. pokrenuti stručni istorazinski instrument Europske komisije u okviru preispitivanja provedbe propisa u području okoliša te da će se tom instrumentu 2018. dodijeliti dovoljno sredstava, ne dovodeći u pitanje druge proračunske stavke za potporu provedbe zakonodavstva EU-a o okolišu;
20. poziva na to da se financijska sredstva za suradnju u okviru europske politike susjedstva (EPS) postupno usmjere na financiranje projekata na podnacionalnoj razini kako bi se financijska sredstva EU-a prilagodila potrebama lokalnih i regionalnih dionika;
21. ističe važnost iskorištavanja sinergije između postojećih fondova kao što su Instrument za izbjeglice u Turskoj (3 milijarde eura), Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku (1,8 milijardi eura), regionalni fond zaklade EU-a za odgovor na krizu u Siriji (1 milijarda eura), kao i drugih financijskih instrumenata koji bi u razdoblju 2016. – 2020. mogli osigurati 8 milijardi eura za ostvarivanje dogovora; trebale bi se razmotriti i dodatne moguće sinergije s europskim strukturnim i investicijskim fondovima;
22. poziva Komisiju da razmotri mogućnost ponovnog uvođenja Instrumenta za lokalnu upravu (LAF) osmišljenog za zemlje pristupnice i proširivanja njegova djelokruga na zemlje obuhvaćene EPS-om, uz stroža pravila za povrat troškova koja iziskuju provedbu konkretnijih i održivijih projekata;
23. poziva na uspostavljanje instrumenta za stabilizaciju zajednice kako bi se kroz programe izgradnje kapaciteta libijskim lokalnim vlastima omogućilo da poboljšaju svoj kapacitet za pružanje usluga građanima te da ostvare teritorijalni razvoj i otvore radna mjesta. U tom bi kontekstu uzajamni fond kojim bi se upravljalo u partnerstvu s europskim gradovima i regijama mogao biti vrijedan instrument, posebno uz korištenje inovativnih pravnih instrumenata;
24. poziva na financiranje „programa Erasmus za lokalne i regionalne izabrane predstavnike” u svrhu povećanja sposobnosti razmjene ideja i najboljih praksi s kolegama u cilju promicanja održivog lokalnog i regionalnog razvoja;
25. podsjeća na uvjete u pogledu jednakih prilika koji se odnose na proračun, te traži da se to načelo uključi u proračun za 2018.;
26. naglašava da bi pristup utemeljen na spolu trebao biti jasno uključen u nacrt godišnjeg proračuna EU-a za 2018., u skladu s načelima na kojima se u pogledu rodne jednakosti zasniva europski socijalni model;
27. nalaže predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Komisiji, Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom revizorskom sudu i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 12. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

123. PLENARNO ZASJEDANJE, 11.–12. SVIBNJA 2017.

Mišljenje Europskog odbora regija o temi – Budućnost kohezijske politike nakon 2020. – „Za snažnu i učinkovitu europsku kohezijsku politiku nakon 2020.”

(2017/C 306/03)

Izvjestitelj: Michael Schneider (DE/EPP), državni tajnik, predstavnik savezne zemlje Sachsen-Anhalt pri njemačkoj saveznoj vladi

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Stup europske integracije

1. ističe da je politika jačanja ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije jedna od najvažnijih i najopsežnijih politika EU-a jer je namijenjena svim stanovnicima EU-a u svim važim aspektima njihovog svakodnevnog života. Ta je politika također ključni dio Ugovora i stup procesa europske integracije i europskog gospodarskog rasta, jednako kao i unutarnje tržište ili ekonomska i monetarna unija. Kohezijska politika kao nužan ekvivalent propisima unutarnjeg tržišta stvara pravedne uvjete tržišnog natjecanja i pridonosi osiguranju postojećih i stvaranju novih radnih mjesta strateškim ulaganjem u realni sektor, posebice tamo gdje je tradicionalno tržište neuspješno. Osigurava da slabije razvijene države članice, regije i općine uopće mogu koristiti prednosti koje pruža integracija EU-a. Na taj način kohezijska politika u pogledu solidarnosti znatno pridonosi jačanju EU-a kao cjeline i osjetno jača europsku dodanu vrijednost vidljivu svakom građaninu EU-a;
2. od izbijanja gospodarske krize 2007. godine opet su se razlike među regijama povećale mnogo više nego razlike među zemljama. Taj se trend analizira u 6. kohezijskom izvješću, a dodatno ga potvrđuju najnoviji podaci OECD-a; stoga je kohezijska politika u sva tri svoja vida – gospodarskom, socijalnom i teritorijalnom – aktualnija nego ikad. Kohezijskoj je politici istovremeno potreban novi poticaj kako bi usvajanjem teritorijalnog pristupa uspješnije odgovorila na specifične izazove pojedinih regija;
3. također smatra da bi buduća kohezijska politika trebala biti dijelom ojačane solidarnosti u korist građana kako bi se ponovo oživjela oslabljena legitimnost EU-a. Nepovjerenje, netolerancija i povlačenje u vlastite zajednice nagrizaju naša društva i protiv njih se treba boriti smanjenjem svih vrsta nejednakosti s kojima se Europljani svakodnevno susreću. Kohezijska politika nositelj je usklađenog višerazinskog djelovanja u borbi protiv tih nejednakosti i za očuvanje pristojnih životnih uvjeta i poštovanje ljudskih prava. Kohezijska politika ne smije se koristiti samo za iskorištavanje prilika povezanih s tehnološkim ili klimatskim promjenama već bi lokalnim i regionalnim vlastima trebala omogućiti i da stvore prilike za svoje stanovništvo;

4. utvrđuje da je strateška provedba Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) korištenjem decentraliziranog uzlaznog pristupa pozitivno doprinijela gospodarskom, socijalnom i teritorijalnom razvoju brojnih regija EU-a. Brojna istraživanja potvrđuju dodanu vrijednost i značenje ESIF-ova u stvaranju radnih mjesta, održivom razvoju i modernoj infrastrukturi, prevladavanju strukturnih prepreka, unapređenju ljudskog kapitala i poboljšanju kvalitete života. Svojim pozitivnim razvojem i ostvarivanjem strateških ciljeva utvrđenih u odgovarajućim programima ESIF-a, regionalne i lokalne vlasti koje dobivaju potporu u okviru kohezijske politike doprinose ostvarivanju europskih ciljeva rasta i dokazuju pozitivan učinak europske integracije;

5. uvjeren je da rezultati korištenja ESIF-ova potvrđuju da se kohezijska politika može prilagoditi ciljevima strategije Europa 2020. ili novim izazovima kao što su izazovi koji se sada javljaju na područjima energetske sigurnosti, demografije, migracija i vanjskih granica ili koji su posljedica prihvata izbjeglica. Snažna i učinkovita kohezijska politika istovremeno je preduvjet za rješavanje krize; Kako bi to i dalje bio slučaj, nova razvojna strategija treba poslužiti kao okvir za sljedeće programsko razdoblje. Osim toga, kohezijska politika mora i ubuduće regijama i lokalnim i regionalnim vlastima nuditi sigurnosti izrade dugoročnih programa kako bi zadržala svoju stratešku zadaću da služi kao stabilan investicijski okvir, istovremeno uključujući mogućnost mijenjanja operativnih programa u cilju bolje prilagodbe gospodarskim i društvenim promjenama kao i promjenama povezanim s okolišem. Također je važno da kohezijska politika može raspolagati primjerenim sredstvima. To znači da bi joj se, i nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije, u sljedećem višegodišnjem financijskom razdoblju trebao dodijeliti jednak postotni udio proračuna;

6. naglašava da je za jačanje sigurnosti planiranja kohezijske politike nakon 2020. također važno imati strateški pristup koji može poslužiti kao referentna točka za održiv napredak u ostvarivanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije te također, po potrebi, u obzir uzimati međunarodni kontekst (kao što su npr. ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih naroda i sporazum UN-a Habitat III.) i potrebe regionalnih i lokalnih vlasti radi osiguravanja teritorijalnog pristupa;

7. uvjeren je da je budućnost kohezijske politike usko povezana s budućnošću EU-a kao cjeline. Za snažnu i sposobnu Uniju ključna je snažna i učinkovita kohezijska politika te djelotvorno informiranje građana EU-a o njezinim rezultatima. Kao što pokazuje stotine tisuća uspješnih projekata financiranih putem ESIF-a diljem Europe, kohezijska politika ima konkretan i opipljiv učinak na kvalitetu života građana, među ostalim zato što u obzir uzima konkretne potrebe regija i općina te pridonosi ublažavanju posljedica krize. OR se zato odlučno zalaže da se kohezijskoj politici i nakon 2020. osigura važna uloga u EU-u te potiče razvoj snažnog povezivanja svih relevantnih dionika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te razini EU-a;

8. smatra da je u predstojećoj reformi kohezijske politike neophodno pronaći ravnotežu između kontinuiteta i potrebnih reformi. Nadovezujući se na iskustva a iz prethodnih financijskih razdoblja nužno je sagledati pozitivne i negativne aspekte trenutačne kohezijske politike i pronaći načine za povećanje njene učinkovitosti. Pritom su ispunjavanje ugovornih obveza kao i usmjerenost na dugoročne strateške ciljeve pametnog, uključivog i održivog rasta od ključne važnosti. Fleksibilno provođenje kohezijske politike u lokalnim i regionalnim tijelima povećat će njenu učinkovitost i približiti je građanima te pridonijeti većoj vidljivosti EU-a na terenu; Kohezijska politika mora nastaviti obnašati ulogu jedne od najprepoznatljivijih politika EU-a upravo uz pomoć svoje fleksibilne provedbe na lokalnoj i regionalnoj razini. Izvješće Fabrizija Barce „Program reformirane kohezijske politike” o teritorijalnom pristupu i dalje je valjano;

9. smatra da kohezijska politika ima posebnu važnost jer povezuje strateške smjernice za odgovaranje na hitne izazove na europskoj i globalnoj razini s dugoročnim razvojnim strategijama na regionalnoj i lokalnoj razini unutar država članica i njihovom provedbom na terenu. Kohezijska politika se tako, za razliku od nacionalnih strukturnih politika, u praksi očituje kao europska solidarnost i služi skladnom teritorijalnom razvoju EU-a u cjelini;

10. smatra da osnovne funkcije i temeljni ciljevi kohezijske politike utvrđeni u europskim ugovorima kao i ondje iznesen opis europskih strukturnih i investicijskih fondova zadržavaju svoju relevantnost, osiguravaju buduće ispunjavanje zadaća kohezijske politike te omogućuju bolju pravnu usklađenost i koordinaciju sadržaja radi postizanja sinergije, izbjegavanja postojećih nedostataka, preklapanja i nedosljednosti te radi skladnog razvoja svih gradskih i ruralnih područja; u tom je cilju potrebno poboljšati integrativnu funkciju zajedničke Okvirne uredbe (vidi točku 71.);

11. smatra da razvoj ruralnih područja u okviru ZPP-a treba bolje uskladiti s ESIF-om kako bi se osiguralo uravnoteženo pristupanje s teritorijalnim aspektima u korist građana i istovremeno u obzir uzele interakcije među različitim područjima;

Sigurnost planiranja uz pomoć dugoročnog strateškog usmjeravanja

12. smatra da kohezijska politika nije ograničena samo na izjednačavanje regionalnih razlika i uklanjanje nedovoljne razvijenosti, premda će to u skladu s člankom 174. UFEU-a ostati njezin prioritet (smanjenje nejednakosti među razinama razvijenosti različitih regija i zaostajanja regija u najnepovoljnijem položaju). već predstavlja i strategiju za promicanje inovacija, konkurentnosti i održivog rasta u slabije razvijenim regijama, tranzicijskim regijama kao i u razvijenijim regijama Europe. Obuhvatna ulaganja u gospodarsku i socijalnu budućnost regionalne i lokalne razine u budućnosti će doprinijeti zapošljavanju, produktivnosti, održivosti i socijalnoj koheziji u EU-u. Prioriteti koji proizlaze iz strategije Europa 2020. u ovom financijskom razdoblju pridonose tematskoj koncentraciji i povećanju usmjerenosti na rezultate kohezijske politike. Važno je da postoji europski okvir djelovanja. Učinkovito korištenje ESIF-ova i u budućnosti će zahtijevati strateški pristup koji jamči sigurnost planiranja kohezijske politike i služi kao okvir za izradu programa ESIF-ova u korist lokalnih i regionalnih vlasti. Stoga bi razdoblje za programiranje kohezijske politike i dalje trebalo trajati sedam godina, pod uvjetom da to odgovara razdoblju sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira;

13. ukazuje, međutim, na to da strateški pristup na razini EU-a ne smije biti previše strog i voditi jednostranom fokusiranju na ciljeve EU-a kojima se ne svladavaju istinski izazovi na terenu u svakom pojedinom području. Štoviše, kohezijska politika mora i u budućnosti biti u stanju, bez ograničavanja na pojedinačna područja politike i teme, na regionalnoj i lokalnoj razini na terenu ponuditi integrirana, fleksibilna i diferencirana rješenja, kako bi, pored ostalog, mogla odgovoriti na nove izazove. Kao i sve ostale politike Unije, kohezijska politika mora doprinijeti središnjim ciljevima EU-a u okviru svojih obveza iz Ugovora. I obrnuto, ostale politike Unije moraju doprinijeti ciljevima iz Ugovora u vezi s kohezijskom politikom. Stoga pravodobno, prije početka novog financijskog razdoblja, treba između nadležnih tijela za provedbu regionalnih politika i sektorskih politika (posebice u pogledu sinergija sa sektorskim programima EU-a poput Obzora 2020. ili COSME-a) održati dijalog o načinima povezivanja planiranih pristupa u cilju jačanja teritorijalnog pristupa u skladu s višerazinskim upravljanjem;

14. poziva na izradu novog zajedničkog strateškog okvira koji će obuhvaćati sve politike EU-a i fondove s teritorijalnim dimenzijama. To se uglavnom odnosi na europske strukturne i investicijske fondove, ali također i mehanizme kojima će se zamijeniti Instrument za povezivanje Europe, program LIFE i Obzor 2020., kao i instrumente zajmova, osobito politike zajmova EFSU-a i EIB-a. Tim bi se okvirom trebala osigurati strateška usklađenost ciljeva i ulaganja kako bi se izbjeglo udvostručavanje i nedostatak koordinacije tih intervencija i na razini EU-a i na nacionalnoj razini;

15. smatra da se odgovarajući odnos između različitih ciljeva, zadaća i instrumenata kohezijske politike na koncu mora pronaći u okviru pravog tripartitnog partnerstva tako da Komisija, države članice te regionalne i lokalne vlasti surađuju u pronalasku najboljih rješenja utemeljenih na podijeljenom upravljanju. Mogućnosti oblikovanja politike na regionalnoj i lokalnoj razini, koje su utvrđene uredbama, moraju se iskoristiti na najbolji mogući način te ih se ne smije ponovno ograničiti u procesu odobravanja; Stoga je potrebno urediti odnos između upravljačkih tijela i Komisije na način da se omogući uspostavljanje istinskog povjerenja između obje strane. OR izražava želju za aktivnijim sudjelovanjem Komisije u podijeljenom upravljanju; Komisija u provedbi kohezijske politike mora postati istinskim partnerom te se njezina uloga ne smije ograničiti na nadzor nad upravljačkim tijelima;

16. zahtijeva da se proces izrade programa razvije u partnerstvo između Komisije, država članica te regionalnih i lokalnih tijela vlasti koje su nadležne za upravljanje operativnim programima, u skladu s načelom supsidijarnosti; To iziskuje pravo glasa za sve nadležne razine javne uprave u pregovorima o ciljevima i prioritetima financiranja. Elementi Kodeksa ponašanja za partnerstvo trebali bi stoga postati pravno obvezujući dio budućih propisa te biti uključeni u te propise, a ne ostati zaseban „kodeks ponašanja”, što dovodi u pitanje njihov pravni status;

Doprinos gospodarskoj koordinaciji

17. uviđa da je stabilizirajuće djelovanje kohezijske politike od velike strateške važnosti, posebice u slučaju podupiranja ključnih napora za ulaganje u održivi rast, zapošljavanje i inovacije, koji se tiču svih država članica.

18. stoga u načelu smatra da bi se sredstva EU-a, osim što služe za suočavanje s važnim paneuropskim izazovima poput (u ovom trenutku) migracija, radi poboljšanja strukturne učinkovitosti trebala usmjeriti na provođenje ciljeva dugoročnih političkih strategija koje partnerski utvrđuju države članice te regionalne i lokalne vlasti. OR ponovno ukazuje na to da je godišnji postupak davanja preporuka državama članicama za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra dosad odudara od pristupa srednjoročne i dugoročne izrade programa, što iziskuju ESIF-ovi. Osim toga, preporuke za pojedine zemlje nisu objektivno povezane s programima ESIF-ova;

19. stoga je uvjeren da se uključivanje kohezijske politike u nacionalne programe reformi mora iznova oblikovati na razini EU-a tako da se zadrži teritorijalna dimenzija partnerskog i decentraliziranog pristupa. Polazište može biti integracija godišnjeg „strukturnog dijaloga o stanju kohezije u Europi” u europski semestar. Također se mora osigurati sudjelovanje lokalnih i regionalnih tijela vlasti kao i socijalnih partnera te fleksibilnost u lokalnom korištenju ESIF-ova. To također vrijedi i za rokove, odabrane postupke glasovanja kao i pravnu sigurnost za odobrene planove i programe. OR ponavlja svoje čvrsto protivljenje negativnom konceptu makroekonomske uvjetovanosti po kojem bi kao rezultat povezivanja ESIF-a i gospodarskog upravljanja regionalne i lokalne vlasti bile „kaznjene” za propuste nacionalnih vlada. Kohezijska politika ne smije biti opterećena uvjetima koji su posve izvan utjecaja lokalnih i regionalnih tijela;

20. moli Komisiju da izvijesti o uključivanju kohezijske politike u gospodarsko upravljanje jer trenutačno ne postoji dovoljno podataka o tome mogu li se i u kojoj mjeri operativni programi uskladiti s programima nacionalnih reformi;

Fleksibilnost za buduće izazove

21. uvjeren je da će odluke o budućnosti EU-a, produbljanje gospodarske i monetarne unije, gospodarsko upravljanje, financiranje EU-a i daljnja pitanja jednako utjecati na buduću kohezijsku politiku kao i trenutačne rasprave o temi supsidijarnosti, boljem zakonodavstvu, učinkovitijem korištenju sredstava i procjeni utjecaja. Uz to postoje i izazovi u vezi s upravljanjem krizama, globalizacijom, migracijom, demografskim razvojem, s promjenama u gospodarstvu, radnom okruženju i obrazovanju, primjerice i zbog napredujuće digitalizacije;

22. stoga se zalaže za veću fleksibilnost kohezijske politike u idućem financijskom razdoblju, bez utjecaja na strateški pravac i sigurnost planiranja višegodišnjih programa za regionalne i općinske vlasti. Za upravljačka tijela koja to žele, fleksibilna reakcija na krizne procese i nepredvidljive događaje u skladu sa strateškim pravcem bit će još kratko moguća;

23. naglašava da veća fleksibilnost u višegodišnjem financijskom razdoblju EU-a ne smije dovesti do toga da se restrukturiranja ili nove inicijative financiraju nauštrb već odobrenih programa. Odbor odbija upotrebu kohezijskih sredstava za pokrivanje kratkoročnih financijskih potreba izvan okvira kohezijske politike, posebice u pogledu sigurnosti, borbe protiv terorizma, upravljanja migracijskim tokovima, kontrole granica itd.;

24. smatra da će za povećanje fleksibilnosti i sposobnosti reagiranja kohezijske politike biti ključno učiniti učinkovit korak naprijed u smjeru stvarnog pojednostavnjenja postupaka upravljanja, praćenja, provjere i nadzora strukturnih fondova, uz izbjegavanje njihove prekomjerne regulacije. U tom je kontekstu važno postojanje pojednostavljenih postupaka za izmjenu operativnih programa, mehanizama (ITI itd.) i instrumenata. Za to je potreban partnerski odnos utemeljen na povjerenju između dionika odgovornih za programe, mehanizme i instrumente na različitim razinama. Budući planovi i programi trebaju sadržavati pričuvi namijenjenu oglednim ili eksperimentalnim mjerama kao i nepredviđenim zadaćama, o čijem će se korištenju odlučivati tek tijekom financijskog razdoblja – pod uvjetom da se time zadovoljavaju potrebe u okviru kohezijske politike;

25. moli Komisiju da za nadolazeće financijsko razdoblje predloži pojednostavljeni postupak izmjene planova i programa koji će omogućiti fleksibilno i ciljano reagiranje na krizne situacije ili nepredviđene događaje, a posebno da olakša i ubrza glasovanje Komisije;

26. smatra da je čak i u kontekstu novih izazova i nepredviđenih događaja te u potpunom skladu s načelom supsidijarnosti nužno osigurati funkcioniranje višerazinskog upravljanja i pristupa odozdo prema gore, u obliku što decentraliziranijeg podijeljenog upravljanja, s ciljem da se učinkovita i odgovarajuća rješenja mogu osmisliti na licu mjesta;

Učinkovitost i djelotvornost provedbe usmjerene na rezultate

27. ukazuje na to da je kohezijska politika jedna od politika EU-a koja se već duže vrijeme pomno mjeri i detaljno analizira. U redovitim izvješćima Komisije detaljno se predstavljaju ostvarenja kohezijske politike. Odbor ukazuje na brojne regije koje su uz pomoć ESIF-ova smanjile razvojne razlike, sustigle prosjeke EU-a i na temelju svojeg pozitivnog razvoja više ne spadaju u kategoriju regija kojima je najnužnija financijska pomoć. Činjenicu da kohezijska politika uspješno ostvaruje svoje ciljeve potvrdila je i ex post evaluacija EFRR-a i Kohezijskog fonda u razdoblju 2007. – 2013.;

28. smatra da se temeljna struktura kohezijske politike može očuvati i zadržati s pomoću triju kategorija područja: jače razvijene regije, tranzicijske i slabije razvijene regije. Konkretna je i istovremeno dovoljno fleksibilna da može uključiti nove izazove, težišta, instrumente i pokazatelje. Podjela na kategorije područja odgovara težnji kohezijske politike da potporu slabo razvijenim i problematičnim područjima poveže s ponudom za sve regije u cilju poticanja skladnog razvoja EU-a kao cjeline;

29. time ponavlja svoje stajalište da najslabije razvijena i najzastupljenija područja kao i najudaljenije regije i dalje trebaju snažniju financijsku potporu kako bi srednjoročno i dugoročno uklonila svoje strukturne i gospodarske razvojne deficite. Na tome bi ubuduće trebalo biti težište prilikom financiranja iz ESIF-ova. Istodobno je za regije kojima više nije najpotrebnija financijska pomoć nužno predvidjeti primjerene odredbe u okviru prijelazne kategorije kako se ne bi ugrozili postignuti rezultati. Treba tražiti rješenje koje bi spriječilo dramatične promjene u opsegu intervencija u okviru kohezijske politike za regije koje tek neznatno prelaze prag kategorije tranzicijskih regija. Kod razvijenih regija treba jačati i dalje poticati ulogu pokretača regionalnog razvoja tako da ta područja mogu i dalje iskoristivati mogućnosti koje im stoje na raspolaganju i sudjelovati u globalnom nadmetanju. Opći model trebao bi stoga biti onaj koji podržava uravnotežen odnos temeljen na koheziji, konvergenciji i konkurentnosti;

30. s obzirom na svoja mišljenja i rad Komisije o temi „BDP i ostalo” ukazuje na nužnost planiranja i provođenja kohezijske politike na temelju pouzdanih, usporedivih i valjanih statistika. Regionalni bruto domaći proizvod, mjeran kao paritet kupovne moći u odnosu na prosjek EU-a, održao se kao glavni pokazatelj razgraničavanja područja, a to treba i ostati. OR je stoga naglasio da u nove generacije europskih strukturnih i investicijskih fondova u sljedećem višegodišnjem financijskom razdoblju treba uključiti mjere koje nadopunjuju BDP. Pritom bi u kohezijskoj politici za razdoblje nakon 2020., na temelju jedinstvenih i povezanih kriterija, u obzir trebalo više uzeti demografske izazove regionalne i lokalne razine kao i daljnje posebne izazove (npr. socijalnog, ekološkog, geografskog, prirodnog i demografskog tipa) utvrđene Ugovorom o funkcioniranju Europske unije.

31. ukazuje na to da puki statistički efekti, poput onih koji bi mogli nastati prilikom izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a, ne smiju dovesti do toga da bilo koja od regija u 27 država članica EU-a izgubi svoju klasifikaciju manje razvijene ili tranzicijske regije jer se socioekonomska situacija pogođenih regija u stvarnosti neće izmijeniti. Europska komisija stoga bi u svoje propise koji se odnose na fondove ESI u razdoblju nakon 2020. trebala uključiti jak statistički učinak ili prijedloge za stvaranje „sigurnosne mreže”;

32. skreće pozornost na činjenicu da prihvatljivost pojedinih regija na razini NUTS II u nekim državama prikriva društveno-teritorijalne, međuregionalne, pa čak i nadregionalne nejednakosti. Nužno je da se pri izradi karata EU-a raspolože prikladnim mjerilom koje odražava probleme na terenu kako bi se pomoću njih potpore mogle usmjeriti na ta područja;

33. poziva Ujedinjenu Kraljevinu i EU da se dogovore da regijama i lokalnim vlastima Ujedinjene Kraljevine i dalje bude dopušteno sudjelovati u europskoj teritorijalnoj suradnji i drugim programima širom EU-a na sličan način kao državama koje nisu članice EU-a poput Norveške ili Islanda;

34. insistira na tome da je tematska koncentracija potrebna kako bi se osigurala europska dodana vrijednost i stvarni učinak na terenu. Međutim, posebni tematski ciljevi koji se biraju ne mogu biti isti u cijelom EU-u kako bi se osigurala njihova relevantnost i riješili stvarni izazovi na terenu u svakom pojedinom području te zadovoljila potreba za prekograničnom suradnjom;

35. ustraje u tome da „lokalizirani pristup” služi kao temelj za europske strukturne i investicijske fondove. Politike i intervencije EU-a trebale bi se usmjeriti na probleme na terenu, bez obzira na to je li neko područje gradsko, ruralno ili ima neka druga geografska obilježja, ili su posrijedi regije, poput najudaljenijih regija, čije strukturno uvjetovano društveno i gospodarsko stanje opravdava, u skladu s odredbama UFEU-a, usvajanje posebnih mjera;

36. podsjeća da je jedna od ključnih prepreka uspjehu europskih strukturnih i investicijskih programa u mnogim lokalnim i regionalnim jedinicima nedostatak kapaciteta i čvrstog upravljanja. Stoga OR poziva na zauzimanje novog pristupa jačanju kapaciteta svih europskih strukturnih i investicijskih fondova koji bi bio dostupan svakom pojedinom tijelu vlasti koje će biti zaduženo za upravljanje ili provedbu fondova ESI. Time će se osigurati dobro financijsko upravljanje, pravilna primjena pravila o javnoj nabavi i državnim potporama te olakšati prijenos znanja između upravljačkog tijela i tijela za provedbu;

37. uviđa da će ubuduće trebati povećati učinkovitost i djelotvornost provođenja ESIF-ova. OR se zalaže za održavanje tematske koncentracije. Tematski ciljevi koje treba donijeti za kohezijsku politiku nakon 2020. ne trebaju sprečavati eventualnu financijsku podršku za infrastrukturu u prioritetnim područjima i trebaju odražavati nužnu fleksibilnost, posebice nove izazove, jačanje teritorijalnih dimenzija kohezije i višerazinskog upravljanja pri oblikovanju programa. To bi trebalo doprinijeti tome da građani razumiju odluke o mogućnostima financiranja projekata;

38. zalaže se za mjerenje učinkovitosti ESIF-ova s obzirom na kriterije u uredbama o fondovima koji vrijede za čitavu Uniju. Za donošenje i provedbu planova i programa potrebno je pravodobno prije početka novog financijskog razdoblja i zajedno s odgovornim dionicima za korištenje ESIF-ova razviti pregledan skup gospodarskih, socijalnih i okolišnih pokazatelja i odabranih *ex ante* uvjeta koji mogu na odgovarajući način pokazati napredak kohezijske politike i rezultate postignute prilikom provođenja programa u cilju usmjeravanja novih programskih odluka na temelju „naučenih lekcija” u prethodnom ciklusu; Pritom se u obzir moraju uzeti ne samo nacionalni, već i lokalni i regionalni uvjeti; Odbor u tom kontekstu upućuje na Komisijino aktualno izvješće (SWD(2017) 127 final), prema kojem je 86 % *ex-ante* uvjeta ispunjeno te su značajnom dodanom vrijednosti doprinijeli provedbi nužnih reformi i poboljšali upotrebu financijskih sredstava;

39. preporučuje da se operativni programi donose na temelju pokazatelja i s obzirom na rezultate rasprava da su prije svega strateški dokumenti. Komisija treba ubuduće popratiti provedbu programa strateško-partnerskim dijalogom s regionalnim i lokalnim vlastima, pri čemu utvrđivanje obvezujućih ciljeva i odgovarajućih pokazatelja rezultata predstavlja prioritet, a regionalne i lokalne vlasti mogu odabrati i provoditi najprikladnije mjere u smislu višerazinskog upravljanja;

40. pozdravlja inicijativu o „regijama koje zaostaju” koju je pokrenula Europska komisija, a čiji je cilj tim regijama pomoći da se razviju osiguravajući im potporu za savladavanje prepreka i oslobađanje njihovog potencijala za rast; potiče na razmatranje takvih inicijativa u novom programskom razdoblju;

Europska dodana vrijednost kao kriterij za korištenje sredstava EU-a

41. uviđa da je europska dodana vrijednost nesumnjivo jedan od važnijih kriterija za korištenje sredstava EU-a, a samim time i za uspjeh kohezijske politike. Međutim, ne postoji jedinstvena definicija te vrijednosti. Stoga bi bilo korisno da se ubuduće, zajedno s uredbama o fondovima, raspravi i odluči također i o specifičnim kriterijima za mjerenje europske dodane vrijednosti kohezijske politike;

42. Radi smanjenja birokracije OR poziva Komisiju da upravljačka tijela oslobodi obveze provjere *ex ante* uvjeta i omogućiti veću supsidijarnost i proporcionalnost, ali i da razvije pristup koji se više usmjerava na rezultate.

43. zalaže se za razvitak usuglašenog koncepta prema kojem bi se ocjenjivale mjere europske dodane vrijednosti kohezijske politike i pritom ukazuje na svoju studiju „Test europske dodane vrijednosti u svrhu opravdavanja troškova EU-a: Koji je utjecaj na regije i lokalne vlasti?“ („The EU Added Value Test to Justify EU Spending: What Impact for Regions and Local Authorities?“)⁽¹⁾. Osnovni kriteriji mogli bi biti impulsi ostvarivi korištenjem sredstava EU-a za ispunjavanje kohezijskih ciljeva utvrđenih Ugovorima, za održiv rast, zapošljavanje i socijalnu koheziju kao i njihov doprinos rješavanju zajedničkih izazova. Pritom treba uzeti u obzir da je lokalni i regionalni pristup u prethodno definiranim područjima učinkovitiji i da svojim decentraliziranom usmjerenošću osigurava dodanu vrijednost u usporedbi sa sektorskim, tj. središnjim razvojnim i financijskim instrumentima;

44. u tom kontekstu predlaže da takav koncept krene od jačanja kohezijske politike. OR pod tim podrazumijeva npr. ukidanje socioekonomskih nejednakosti, protucikličko djelovanje za stabilizaciju i stimulaciju rasta i prevladavanje krize javnim ulaganjima, važnu ulogu prilikom postizanja zajedničkih ciljeva EU-a, poticaje i mehanizme usmjerene na rezultate, pozitivan utjecaj na kvalitetu kapaciteta upravljanja na terenu, europsku i prekograničnu dimenziju kao i provođenje u okviru višerazinskog upravljanja i uzlaznog pristupa;

45. napominje da teritorijalna dimenzija kohezijske politike omogućuje provođenje mjera koje države članice, regije i lokalne vlasti same ne bi mogli dostatno ostvariti u smislu načela supsidijarnosti, kao što je na primjer međuregionalna suradnja koja nadilazi granice i nacije;

46. Sve veća složenost regulacijskih uvjeta dovodi do velike opterećenosti aktera, uključujući i nositelja projekata. OR preporučuje da se upravljanje kohezijske politike usmjeri na učinkovitost i promicanje rezultata. Nadalje, OR izražava zadržku u pogledu korisnosti pričuve na osnovi postignutih rezultata jer načini njezine provedbe ne uzimaju u obzir dugoročne rezultate i učinak.

47. s time u vezi potvrđuje svoje mišljenje da tek korištenjem instrumenata kohezijske politike slabije razvijene države članice i regije mogu sebi omogućiti europsku dodanu vrijednost integracije, istovremeno omogućavajući bolje razvijenim područjima da se na najbolji način suoče s globalnim izazovima; Putem kohezijske politike lokalne i regionalne vlasti postaju povezane s europskim projektom, pri čemu kohezijska politika daje legitimitet EU-u na lokalnoj i regionalnoj razini;

48. stoga se zalaže za znatno povećanje vidljivosti intervencija kohezijske politike uz pomoć odgovarajućih komunikacijskih mjera jer su te intervencije među neospornim prednostima integracije EU-a na terenu za građane. Tomu uvelike mogu pridonijeti i regije i gradovi; Treba naglasiti gospodarska, socijalna, prostorna, okolišna, kulturna i politička postignuća kohezijske politike, a trebalo bi iskoristiti i njezin potencijal za prevladavanje krize identiteta EU-a budući da postoje čvrsti dokazi o njezinim dugoročnim rezultatima i dodanoj vrijednosti;

Teritorijalna dimenzija i višerazinsko upravljanje za jačanje uloge lokalnih i regionalnih vlasti

49. napominje da kohezijska politika svojim lokalnim i regionalnim pristupom podržava europske regije i općine u njihovim budućim ulaganjima za jačanje konkurentnosti, zapošljavanja i cjeloživotnog učenja kao i umrežavanja, međuregionalne suradnje i razmjene iskustava diljem Europe. To je jedina politika EU-a s regionalnim fokusom na temelju višerazinskog upravljanja. Stoga je i dalje potrebno jačati teritorijalnu dimenziju kohezijske politike i ulogu regionalnih tijela vlasti u upravljanju tom politikom;

50. smatra da je za jačanje kohezije na regionalnoj i lokalnoj razini – uključujući prekograničnu koheziju – potrebna veća mogućnost kreiranja prilagodljivih rješenja na terenu. Kohezijska politika mora biti fleksibilna kako bi korisnici mogli odabrati rješenja koja u okviru europske regulative najbolje ostvaruju ciljeve njihovih regija ili općina;

⁽¹⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/eu-added-value-test-to-justify-eu-spending.pdf>.

51. poziva na nastavak i pojednostavnjenje promicanja međuregionalne suradnje koja prelazi granice i nacije u okviru ciljeva europske teritorijalne suradnje, uključujući promicanje postojećih i budućih makroregionalnih i pomorskih strategija, otoka te pomorskih pograničnih i najudaljenijih regija. Tu je europska dodana vrijednost posebno vidljiva. Proizlazi iz neposrednih ostvarivanja ciljeva integracijske politike i poticanja dobrosusjedske suradnje. Suradnja projektnih partnera različitih država članica, moguća razmjena znanja unutar Europe, kao i zajednička razrada novih rješenja za optimizaciju učinaka javne uprave i privatnog razvoja bitni su dijelovi europske integracije. S obzirom na očitu europsku dodanu vrijednost, podršku teritorijalnoj suradnji trebalo bi ojačati u okviru odgovarajućeg proračuna;

52. ukazuje na važnu ulogu pametne specijalizacije u jačanju regionalnih inovacijskih sustava, u međuregionalnoj razmjeni znanja i promicanju sinergije, posebice poticanjem europske znanosti te s time u vezi podsjeća na svoje mišljenje „Istraživačke i inovacijske strategije za pametnu specijalizaciju (RIS3): Utjecaj na regije i međuregionalnu suradnju” (SEDEC-VI/021);

53. uviđa da je suradnju na vanjskim granicama EU-a potrebno jače poticati interakcijom između teritorijalne dimenzije kohezijske politike i politike susjedstva EU-a. Suradnju duž vanjskih granica EU-a trebalo bi financirati u okviru politike susjedstva i u skladu s pravilima kohezijske politike.

54. u tom smislu vjeruje da makroregionalne i pomorske strategije za uključene regije i njihove građane predstavljaju važnu dodanu vrijednost pod uvjetom da se postojeći i budući financijski instrumenti za te strategije mogu koristiti na usklađen način, te stoga poziva europske institucije da osiguraju da ciljevi makroregionalnih strategija budu usklađeni s budućim financijskim instrumentima kohezijske politike, ali i ostalim financijskim instrumentima EU-a (CEF, Obzor 2020., EFSU);

55. zalaže se za to da se ključni izazovi za lokalne vlasti (npr. zaštita okoliša, socijalno uključivanje, migracije, digitalna transformacija, održivi promet, klimatske promjene i revitalizacija) ubuduće posebno uključe u kohezijsku politiku i da kohezijska politika bude najvažniji europski instrument za poticanje suradnje radi rasta, stvaranja okoline u kojoj je ugodno živjeti i inovacija u općinama Europe, za stvaranje potrebnih preduvjeta u okviru širokopojasne infrastrukture ili kružnog gospodarstva te za optimalno korištenje potencijala rasta općina. Za održiv lokalni razvoj treba predvidjeti što veći raspon poticaja iz kojih se na terenu može razviti skup najboljih mjera; Osim na gradove, ovi izazovi utječu na lokalne vlasti na različite načine. Za razvoj prilagođenih rješenja potrebno je stoga moći i ubuduće koristiti integrirane pristupe (primjerice CLLD, ITU). Međutim, za njih treba osigurati dovoljno prostora u procesu izrade programa kako bi im se omogućila vlastita fleksibilna konfiguracija;

56. u smislu skladnog teritorijalnog razvoja zagovara jačanje uloge velegradskih područja i gradova koji su suočeni s mnogim konkretnim problemima, na primjer na području kvalitete okoliša, širenja gradskih područja, socijalne isključenosti, prometa i stambenog pitanja. Kako bi se poboljšale veze između gradova i sela, mora biti moguće i uključiti i manje gradove i ruralne općine. Nadalje, moraju se znatno pojednostavniti odgovarajući propisi. Na temelju svog mišljenja o Planu EU-a za gradove (COTER-VI/010), OR naglašava da se politikama EU-a ne smije poticati konkurentski odnos između urbane, obalne i ruralne dimenzije. Važno je insistirati na cjelovitoj teritorijalnoj viziji urbanih i ruralnih područja kao komplementarnih funkcionalnih prostora; Kada je riječ o lokalnom razvoju pod vodstvom zajednice koji se financira različitim europskim programima, potrebno je bolje povezati različite fondove;

57. poziva na jačanje i pojednostavljenje upravljanja novim instrumentima za jačanje uzlaznog pristupa i višerazinskog upravljanja, kao što su lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (CLLD) i integrirana teritorijalna ulaganja (ITU) kako bi se osigurala još snažnija integracija na lokalnoj i regionalnoj razini u pogledu integriranog i sveobuhvatnog pristupa regionalnom razvoju. Za postizanje tog cilja potreban je odgovarajući prijenos ovlasti odlučivanja kao i široka uključenost svih relevantnih dionika na terenu;

58. Preporučuje podržavanje razvoja ruralnih područja i poticanje sveobuhvatnih politika kojima bi se ova područja unaprijedila putem bolje povezanosti u smislu prometa i digitalne širokopojasne mreže, u skladu sa zaštitom okoliša, kako je navedeno u Deklaraciji iz Corca 2.0. Na temelju svog mišljenja „Inovacije i modernizacija u gospodarstvu ruralnih područja” ((NAT-VI/004) ponovno poziva na izradu Bijele knjige o ruralnim područjima u kojoj bi se obradili svi izazovi s kojima se ta područja susreću i kojom bi se potaknuo njihov potencijal, u cilju očuvanja njihove bogate kulturne, arhitektonske, prirodne, društvene, gastronomske i gospodarske baštine koju stanovnici tih područja njeguju i u kojoj uživa cijelo europsko društvo.

59. poziva na to da se u okviru kohezijske politike nakon 2020. razmotri uspostava posebnog režima za najudaljenije regije kako bi se uzela u obzir njihova posebna ograničenja koja su jedinstvena na europskom području. Skreće pozornost na činjenicu da se u članku 349. UFEU-a uvažavaju ta ograničenja i izričito predviđa usvajanje posebnih mjera u korist tih regija, posebice u vezi s uvjetima pristupa strukturnim fondovima;

60. također priznaje da se uravnoteženim teritorijalnim razvojem mora osigurati primjerena potpora za ruralna i prigradska područja, zaleđa i zapostavljena područja (primjerice planinska i pogranična područja ili druga područja s prirodnim ili demografskim poteškoćama) kako bi se zajamčila potrebna ulaganja u rast, zapošljavanje, socijalna uključenost i ekološka održivost. Dotična bi područja trebala sudjelovati u oblikovanju teritorijalnih instrumenata kojima se stvaraju preduvjeti za učinkovite višesektorske projekte što vodi do jače integracije urbanih i ruralnih funkcionalnih područja u regionalna gospodarstva;

61. s obzirom na to da rijetko naseljena područja zahtijevaju veću vidljivost, na europskoj bi razini trebalo uspostaviti forum koji bi se održavao jednom godišnje, a na kojem bi se, uz praćenje provedbe specifičnih politika u tim područjima, mogli predstavljati prijedlozi i izmjenjivati dobre prakse. Time bi se povećala njihova vidljivost, izvuklo bi ih se iz izolacije, a njihov glas bi se izravno čuo u europskim institucijama. Taj bi forum trebao poštovati posebnosti svake regije i osigurati pravednu zastupljenost.

62. smatra da će buduća kohezijska politika morati također biti glavni alat za osiguravanje održivog razvoja područja s ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, poput najsjevernijih regija s vrlo niskom gustoćom naseljenosti te otoka, pograničnih i planinskih područja i to uz pomoć posebnih intervencija u skladu s integriranim teritorijalnim pristupom kako bi se nadoknadile razlike u troškovima povezanim sa slabim uvjetima za nastanjanje stanovništva i poduzeća. kako bi se, među ostalim, borilo protiv depopulacije osiguravanjem dostupnosti osnovnih usluga i kvalitetne infrastrukture. Posebnu pozornost treba posvetiti jačanju poljoprivrede koja je ključna za održivost drugih gospodarskih aktivnosti u planinskim područjima i za zaštitu područja od hidrogeoloških rizika, od čega bi koristi imala i nizinska područja;

63. poziva na poduzimanje preciznijih mjera za jačanje lokalne i regionalne odgovornosti i vidljivosti europskih strukturnih i investicijskih fondova na terenu, uključujući osiguranje demokratskog nadzora regionalnih ili nacionalnih investicijskih programa na primjenjivoj razini;

Dostatno financiranje za učinkovitu politiku

64. uviđa da na razini EU-a dugoročno postoji velika potreba za sredstvima Unije kojima bi se potakle investicije. Sredstva koja su za to osigurana i u budućnosti će se nalaziti u središtu napetosti oko konsolidacija nacionalnih proračuna i spremnosti država članica na financiranje zadaća EU-a. U pogledu kohezijske politike bit će važno da se njezin zadatak jačanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije pretvori u uvjerljiv doprinos jačanju regija Europe i EU-a u cjelini i da se sredstva učinkovito utroše. Za to je neophodno osiguranje odgovarajućih financijskih sredstava u sklopu kohezijske politike kao i da se ta sredstva dodjeljuju putem pristupa koji u obzir uzima specifične zahtjeve regija i općina; Povrh toga, OR skreće pozornost na negativne posljedice Brexit-a po proračun EU-a. Radi bolje zaštite proračuna EU-a, a posebno proračuna kohezijske politike, Odbor ponavlja svoj zahtjev da Ujedinjena Kraljevina ispuni sve svoje pravne obaveze iz aktualnog srednjoročnog financijskog okvira. Odbor u tom kontekstu upućuje na Rezoluciju od 22. ožujka 2017. (RESOL VI/022) i poziva Komisiju da konkretizira prijedloge o vlastitim sredstvima koje je skupina na visokoj razini dala u izvješću o budućem financiranju EU-a.

65. ukazuje na to da ESIF-ovi nisu usporedivi s inicijativama kojima se centralizirano upravlja, kao što je EFSU. Dok EFSU osigurava ulaganja na europskoj i nacionalnoj razini u obliku pojedinačnih projekata bez teritorijalne sastavnice, upotreba ESIF-ova u kombinaciji s regionalnim inovacijskim strategijama osigurava održivo jačanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije regionalnih i općinskih vlasti, a time i ujednačeni i skladni razvoj EU-a u cjelini. Tu specifičnost ESIF-ova treba dalje jačati u okviru strateškog pristupa koji potiče sinergiju i koji uz pomoć odgovarajućeg sustava praćenja i ocjenjivanja te ciljanih metoda odabira stvara jasne poticaje u pogledu učinkovitosti i djelotvornosti. Oba instrumenta, ESIF i EFSU, međusobno se nadopunjuju i ne smiju biti u sukobu te drugi ne smije zamijeniti prvi;

66. s time u vezi upućuje na svoje mišljenje „EFSU 2.0” od 7. i 8. prosinca 2016. (COTER VI/019).

67. smatra da su financijski instrumenti korisni i mogu predstavljati alternativu ili dopunu subvencijama te zahvaljujući svom učinku poluge mogu pomoći u povećanju učinkovitosti kohezijske politike. No, to ne smije dovesti do postupnog ukidanja financiranja bespovratnim sredstvima iz ESIF-a u korist zajmova. Financijske bi instrumente zbog velikih troškova upravljanja trebalo koristiti samo ondje gdje se to na terenu procijeni kao korisno. U slučaju javnih tijela, a posebice regija, gradova i općina veće korištenje financijskih instrumenata ne smije ugroziti njihovu financijsku stabilnost. OR stoga odbija moguću obvezu povećanja udjela financijskih instrumenata u idućem financijskom razdoblju. Odredbe koje se odnose na upotrebu ESIF-a u financijskim instrumentima su zahtjevne, složene i ukazuju na poteškoće pri provedbi financijskih instrumenata. Stoga bi u potpunosti trebalo pojednostaviti pravila o načinu njihove provedbe u odnosu na razdoblje 2014. – 2020. OR također smatra da sinergije između bespovratnih sredstava i financijskih instrumenata trebaju biti osmišljene tako da budu atraktivnije i da uvjeti korištenja financijskih instrumenata trebaju biti što usklađeniji s uvjetima tržišnog gospodarstva;

68. zalaže se za jačanje obostrane sinergije između kohezijske politike i drugih financijskih instrumenata i programa uz pomoć zajedničkih strateških ciljeva i kriterija ocjenjivanja. Postupke i zahtjeve bilo bi moguće bolje uskladiti sa sustavima upravljanja i kontrole, ne razvodnjavajući usmjerenost instrumenata na različite ciljeve, kako bi se optimizirala transparentnost i pristup različitim mogućnostima financiranja. To također treba uzeti u obzir prilikom izmjene uredbe o proračunu EU-a, budući da bi se time omogućilo, primjerice pri ocjenjivanju istraživačkih projekata u okviru programa Obzor 2020., dodjeljivanje više bodova onim projektima koji predviđaju europsko partnerstvo uključujući i sredstva iz strukturnih fondova u cilju istinskog osiguravanja učinkovitije integracije različitih europskih programa;

69. u odnosu na prijedloge za reviziju Financijske uredbe EU-a također upućuje na svoje mišljenje „Financijska pravila koja se primjenjuju na opći proračun Unije” od 11. i 12. svibnja 2017. (COTER VI/20).

Supsidijarnost i proporcionalnost za pojednostavljenje upravljanja i smanjenje birokracije

70. zabrinut je da bi kohezijska politika mogla ugroziti postizanje samozadanih ciljeva s obzirom na to da složenost sustava upravljanja i kontrole nije proporcionalna dodanoj vrijednosti planiranja. Kao rezultat toga, postoji opasnost da javnost i korisnici kohezijsku politiku više ne bi smatrali čimbenikom uspjeha, već još jednim primjerom navodne udaljenosti EU-a od njegovih građana. Svima je u interesu da se to izbjegne. Nepotrebna birokratska/administrativna opterećenja povezana s izradom programa, upravljanjem, kontrolom i provedbom moraju se drastično smanjiti za regionalna i općinska tijela vlasti kao i za krajnje korisnike;

71. zalaže se za to da se buduća razmatranja reformi usredotoče na uklanjanje administrativnih prepreka, kako pri određivanju općih smjernica kohezijske politike tako i prilikom prijenosa i provedbe pojedinačnih programa i projekata. Treba, prije svega, imati na umu da sve glavne uprave i službe Komisije moraju doprinijeti pojednostavljenju kohezijske politike. Pritom treba dosljednije poštovati načelo supsidijarnosti. Važni aspekti za to jesu pravodobno podnošenje novog pravnog okvira prije početka novog financijskog razdoblja, najkasnije do sredine 2019., prestanak retroaktivne primjene novih normi, razvoj stabilne i utvrđene pravne prakse, usredotočenost na bitne, točne i pouzdane propise uz istodobno korištenje nacionalnih propisa gdje je to moguće. Time bi se odgovorilo na poteškoće s kojima se susreću upravljačka tijela na početku svakog programskog razdoblja, i to u cilju veće koherentnosti i kontinuiteta te izbjegavanja zakašnjelog plaćanja. Za fondove EU-a u istim bi situacijama trebala vrijediti jednako zakonodavstvo te, što je više moguće, jednaka

pravila kako bi se poboljšala transparentnost i pojednostavilo zakonodavstvo. Treba smanjiti brojne povezane pravne akte i smjernice. Radi pravne sigurnosti dozvole moraju biti važeće tijekom cijelog vremena korištenja;

72. ukazuje na to da se administrativni zahtjevi za projekte suradnje u okviru europske teritorijalne suradnje trebaju znatno smanjiti kako bi se suradnja potaknula, umjesto da je se obeshrabruje. Za to je potrebna zasebna uredba koja se snažnije temelji na povjerenju i partnerstvu između Europske komisije i regija, a manje na nadzoru i izbjegavanju pogrešaka. Osim toga bi, zbog multilateralnih svojstava europske teritorijalne suradnje, trebalo izuzeti *ex ante* uvjete. Kod izrade posebnih kriterija za ocjenu europske dodane vrijednosti kohezijske politike trebalo bi uzeti u obzir činjenicu da europska teritorijalna suradnja uskom suradnjom već pridonosi koheziji država članica EU-a te država članica i regija izvan Europske unije;

73. poziva Europsku komisiju da predstavi sveobuhvatnu ocjenu teritorijalnog učinka budućih prijedloga na izradu kohezijske politike, što također uključuje izračun administrativnih opterećenja te na tom području nudi suradnju na temelju točke 23. Protokola o suradnji između Europske komisije i Odbora regija;

74. također ističe da je sada provedba kohezijske politike prekomjerno regulirana europskim i nacionalnim pravnim odredbama i već su prijedene prihvatljive granice administrativnih opterećenja kontrole i upravljanja za provedbu operativnih programa. Pritom se sve više narušava ravnoteža između pozitivnih učinaka ESIF-ova s jedne i troškova provedbe s druge strane;

75. stoga smatra da je krajnje nužna sveobuhvatna revizija zahtjeva koji se postavljaju pred sustave upravljanja i kontrole ESIF-ova. Uz to zahtijeva veću pravnu sigurnost i jasnoću te sprečavanje preravnog donošenja propisa u provedbi ESIF-ova. U tom kontekstu OR pozdravlja svaku inicijativu pojednostavljenja financiranja i s tim povezano sazivanje skupine na visokoj razini nezavisnih stručnjaka za pojednostavljenje administracije (High Level Group on Simplification); Primjerice, OR predlaže ublaženje zahtjeva za praćenje, izvješćivanje i evaluaciju. Trebalo bi razviti i povjerenje između Komisije i upravljačkih tijela kako bi provjere bile razmjernije i kako bi se upravljačkim tijelima i nositeljima projekata osigurala veća sigurnost. Stoga je neophodno uvesti načelo diferencijacije u zajedničko upravljanje, razlikovati prijevaru od slučajne greške te povećati prihvatljivu stopu pogreške na 5 %.

76. napominje da dosljedna primjena načela supsidijarnosti zahtijeva ne samo smanjenje administrativnih opterećenja i složenosti zakonodavstva, već i podršku lokalnim i regionalnim vlastima s ciljem jačanja administrativnih i upravljačkih kapaciteta planiranja i provedbe povezanih mjera i projekata.

77. međutim, podsjeća da su neki prethodni pokušaji utvrđivanja uzroka složenosti i prekomjernih troškova upravljanja i kontrole i njihovog dosljednog smanjenja uzrokovali dodatne poteškoće za administraciju i korisnike. Često su zahtjevi za većom pravnom sigurnošću za posljedicu imali dodatne provedbene propise, provedbena pravila i smjernice Komisije i država članica te time na kraju dodatno povećali složenost provedbe programa. Time raste i vjerojatnost nastanka pogrešaka i broj pogrešaka;

78. predlaže da se provjeri može li se ostvariti temeljna promjena planiranja i provedbe programa.- U budućnosti bi države članice i upravljačka tijela trebali odabrati žele li upravljati programima prema europskom ili nacionalnom zakonu. Odgovarajuće propise treba uključiti u odredbu o proračunu EU-a. Na taj se način uklanja problem miješanja nacionalnih i europskih propisa;

79. poziva da se i u budućnosti dosljedno nastavi s koordinacijom postupaka provjere i revizije kako bi se izbjegle višestruke provjere, duple kontrole i ponavljano traženje istih informacija od korisnika, spriječile proturječnosti revizija između revizorskih tijela i smanjili troškovi. Ispitivanja koja provode institucije EU-a trebaju se ograničiti na postizanje ciljeva, kao i na sprečavanje prijevara i korupcije;

80. s obzirom na buduće sustave državne potpore zagovara da se ESIF-ove po definiciji proglasi sukladnima propisima o državnim potporama, da se na sve fondove proširi neprimjena članka 107. i članaka koji slijede Ugovora, a koja vrijedi za EPFRR i EFPR, ili da se, u protivnom, znatno pojednostave pravila o državnim potporama u korištenju ESIF-ova, na primjer uvođenjem sukladnosti (npr. sukladnost s odobrenim operativnim programima) financiranja iz ESIF-ova koja se temelji na kriteriju jednostavnosti. Neravnopravno odnošenje prema fondovima EU-a kojima se izravno upravlja, kao što su EFSU, Instrument za povezivanje Europe i Obzor 2020., a i ESIF-ovi u području državnih potpora – nije opravdano, povećava administrativni teret i sprečava sinergiju između tih instrumenata te uzrokuje pravnu nesigurnost zbog nepostojanja jedinstvenog kriterija u vezi s ključnim temama poput poticajnog učinka;

81. treba regulatornim putem poticati i ohrabrivati zajedničko planiranje u kojem sudjeluje više različitih upravljačkih tijela kako bi se olakšala provedba mjera makroregionalnih i transeuropskih inicijativa, uključujući na makroregionalnim morskim područjima;

82. poziva Komisiju da razmotri pojednostavljenje javne nabave koja uključuje financijska sredstva iz proračuna EU-a. Takva bi mjera krajnjim korisnicima omogućila lakši pristup javnoj nabavi te pojednostavnila postupak javne nabave i sudsku praksu.

83. poziva da se u pogledu uvjeta za izradu programa, primjenu i praćenje ESIF-ova ubuduće poštuje načelo diferencijacije jer bitno različiti okvirni uvjeti zahtijevaju i različitu strukturu provedbe. Posebno bi obujam programa, profil rizika, kvaliteta upravljanja, udio javnih rashoda i visina vlastitog doprinosa mogli biti ključni kriteriji koje bi se trebalo uključiti u razmatranja o proporcionalno i diferencirano izgrađenom sustavu upravljanja i kontrole nakon 2020. To posebno vrijedi i za teritorijalnu suradnju;

84. u vezi s pojednostavljenjem upravljanja i provedbe ukazuje na svoje mišljenje „Pojednostavljenje ESIF-ova iz perspektive lokalnih i regionalnih vlasti” od 10. do 12. listopada 2016. (COTER VI/012).

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija o „Ulaganju u mlade u Europi i Europskim snagama solidarnosti”

(2017/C 306/04)

Izvjestitelj: Paweł Grzybowski (PL/ECR), gradonačelnik Rypina**Referentni dokumenti:** Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Ulaganje u mlade u Europi

COM(2016) 940 final

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europske snage solidarnosti

COM(2016) 942 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. naglašava da nezaposlenost mladih unatoč naporima za njezino smanjenje i dalje predstavlja ne samo veliki socio-ekonomski izazov, nego i ugrožava pravednost, jednakost i solidarnost, na kojima se temelji europski projekt;
2. pozdravlja napore Europske komisije kojima se reagira na zabrinutost koju je izrazio predsjednik Europske komisije zbog teške situacije u kojoj se trenutno nalaze brojni mladi teško pogođeni krizom; ti su naponi pretočeni u inicijative „Ulaganje u mlade u Europi” i „Europske snage solidarnosti”;
3. naglašava važnost uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti te drugih dionika, uključujući privatno gospodarstvo i subjekte trećeg sektora, u provedbu mjera kojima će se osigurati integracija mladih na tržište rada;
4. poziva institucije EU-a na suradnju s privatnim gospodarstvom i subjektima trećeg sektora i traži da se programi, kojima bi se trebalo zajamčiti da kvalifikacije zaposlenika budu usmjerenije na potrebe tržišta rada, izrađuju u suradnji s privatnim gospodarstvom i subjektima trećeg sektora;
5. naglašava da nezaposlenost mladih utječe kako na lokalnu tako i na nacionalnu i europsku razinu, da obrazovanje i stručno osposobljavanje kao i pitanja mladih spadaju u područje nadležnosti država članica te da EU prema članku 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije treba podržavati, koordinirati i nadopunjavati mjere država članica budući da je poticanje zaposlenosti pitanje od zajedničkog interesa; ukazuje na činjenicu da uspješnost relevantnih mjera EU-a, koje moraju u potpunosti biti u skladu s načelom supsidijarnosti i načelom proporcionalnosti, ovisi o suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima;

Ulaganje u mlade u Europi

6. ponavlja da jamčenje jednakih prilika, poticanje društvene uključenosti i povećanje konkurentnosti mladih na tržištu rada, uz istovremeno poticanje sudjelovanja mladih i vodeće uloge mladih tijekom vlastitog obrazovanja i radnog iskustva, kao i jačanja rada s mladima, nediskriminacije i međukulturalnog razumijevanja, moraju ostati glavni ciljevi politike EU-a za mlade; u tom kontekstu ističe da je pristup prijevoznim sredstvima i informacijama također važan faktor u osiguravanju jednakih prilika te da je to potrebno uzeti u obzir;
7. podržava integrirani poticaj za aktivno partnerstvo na svim razinama vlasti te lokalne i regionalne uprave koje su nadležne za suradnju s mladima i organizacijama mladih;

8. također je uvjeren da je potrebno poduzeti korake kako bi se mladima omogućio što bolji početak aktivnog života, i to ulaganjima u njihovo stručno i ponašajno znanje te profesionalne i socijalne vještine i iskustvo, kao i pružanjem podrške prilikom uključivanja na tržište rada samozapošljavanjem ili zapošljavanjem na radno mjesto koje odgovara njihovom profilu; potrebno je osim toga ulagati u model za stručnu prekvalifikaciju koji će im otvoriti nove profesionalne mogućnosti;

9. predlaže kao posebnu mjeru da se razviju i podrže radionice za mlade, u okviru kojih bi mladi mogli isprobati različite vrste zanimanja te time možda pronaći novo područje rada koje ih zanima;

10. smatra da bi različiti oblici ulaganja u mlade (*u okviru kako formalnog tako i neformalnog osposobljavanja*) stvorili temelj za pravedno, otvoreno, uključivo i dobro funkcionirajuće demokratsko društvo, socijalnu mobilnost, interkulturalnu integraciju te održivi razvoj i trajni rast; uvjeren je jednako tako da je važno stvoriti prilike koje bi našim mladim ljudima omogućile da imaju odgovarajući pristup javnim dobrima koja je stvorio EU, kao i da aktivnije doprinose projektima solidarnosti i oblikovanju budućnosti Europe;

11. ukazuje na činjenicu da se situacija na tržištu rada za mlade u posljednjih nekoliko godina u mnogim državama članicama poboljšala, međutim četiri milijuna nezaposlenih mladih osoba predstavlja razlog za veliku zabrinutost, pri čemu postoje velike razlike ne samo između država članica, nego i unutar iste države; napominje da je unatoč svim mjerama i projektima koji su poduzeti u posljednjih nekoliko godina na europskoj i nacionalnoj razini s ciljem većeg zapošljavanja i povećanja stope zaposlenosti mladih i dalje potrebno djelovanje EU-a;

12. osobito je zabrinut činjenicom da znatan udio mladih stječe obrazovanje koje nije u skladu s izazovima modernog tržišta rada i da ne postoje dostatne potpore za razvoj poduzetničkih, inovacijskih i istraživačkih projekata, kao i činjenicom da obrazovni sustavi u državama članicama zaostaju u razvoju za dinamičnim gospodarskim i društvenim promjenama. Posljedica toga je da veliki broj mladih osoba prilikom ulaska na tržište rada ne zadovoljava društvena i vlastita očekivanja;

13. smatra izuzetno zabrinjavajućima rezultate istraživanja koji su pokazali da se više od polovice mladih Europljana osjeća isključeno iz društvenog, gospodarskog i političkog života, iako istovremeno izražavaju spremnost da se u tim područjima angažiraju u svojoj matičnoj zemlji; nadalje, primjećuje da mladi također pokazuju sve veću pasivnost prema socijalnim problemima, gospodarskoj situaciji i politici;

14. sa zadovoljstvom utvrđuje da je Europska komisija prepoznala da mjere u spomenutom području prije svega moraju biti usmjerene na države članice; slaže se sa stajalištem da u prvom redu države članice i njihove regionalne i lokalne vlade trebaju pronaći odgovarajuće metode i sredstva za ostvarivanje zadanih ciljeva. Stoga Komisija treba pružiti najširu moguću potporu takvim mjerama te osigurati učinkovitu i djelotvornu koordinaciju napora koje poduzimaju pojedinačne države članice kako bi se u cijelom EU-u ostvario pozitivan učinak umnožavanja;

15. ističe u tom kontekstu posebice činjenicu da bi lokalne i regionalne vlasti trebale imati ključnu ulogu u provedbi planiranih mjera u pojedinačnim državama članicama;

16. to se stajalište temelji na činjenici da su lokalne vlasti zbog svoje blizine najhitnijim društvenim problemima najbolje upoznate sa specifičnim okolnostima na lokalnoj, supralokalnoj i regionalnoj razini. One raspolažu već postojećim, u pravilu učinkovitim institucijama koje se već godinama nose s izazovima na tom području; mišljenja je da povezivanje napora te sredstava u tim iskusnim institucijama koje uživaju demokratski legitimitet u svojim lokalnim zajednicama predstavlja najbolju mogućnost za što bržu i učinkovitiju provedbu planiranih mjera;

17. cijeni velik broj mjera koje se provode u okviru inicijative zapošljavanja mladih, Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj. Očekuje da se u okviru predstojeće revizije VFO-a neće smetnuti s uma da višestrukim društvenim izazovima s kojima se suočava EU, uključujući obrazovanje i zapošljavanje mladih te socijalnu uključenost, pozornost treba posvećivati i nakon 2020. te da će se posvetiti posebna pozornost regijama u najnepovoljnijem položaju, kao što je navedeno u članku 174. UFEU-a;

18. smatra da je potrebno pozdraviti mjere koje je poduzela Europska investicijska banka za mlade poduzetnike te ističe važnost pristupa financijskim sredstvima, potičući nastavak tih mjera;

19. ponovno izražava potporu inicijativi „Garancija za mlade”; U svjetlu određenih izazova s kojima se susreće na lokalnoj i regionalnoj razini, poziva Vijeće da izradi jednostavnije postupke za plaćanje stažiranja kako bi se osiguralo da ti postupci nemaju odvratajući učinak;

20. poziva Europsku komisiju da uzme u obzir stajalište lokalnih i regionalnih vlasti tijekom revizije strategije EU-a za mlade nakon 2018.;

21. nadalje, naglašava da bi Europska komisija u svojim naporima za osiguravanje visokokvalitetnog strukovnog osposobljavanja i razvoja sustava strukovnog osposobljavanja koji mladima olakšavaju ulazak na tržište rada također u obzir trebala uzeti pitanje stjecanja znanja i vještina među mladima, posebice praktičnih vještina koje mladi mogu stjecati u okviru neformalnog i informalnog obrazovanja. S tim u vezi ponovno poziva na suradnju koja se temelji na partnerstvu između nacionalne, regionalne i lokalne razine, poduzeća, posloprimaca i sindikata kao i aktera civilnog društva kako bi se vještine i kvalifikacije koje su stečene putem neformalnog i informalnog učenja mogle bolje iskoristiti ⁽¹⁾; jednako je tako uvjeren u važnost priznavanja usklađenih sustava potvrđivanja kojima se priznaju i formaliziraju horizontalne kompetencije stečene neformalnim obrazovanjem i kojima se nastoji osigurati da tržište rada, uz kvalifikacije proizašle iz formalnog obrazovanja, prizna vrijednost i tih kompetencija;

22. s posebnim zadovoljstvom prima na znanje da je Europska komisija priznala program ERASMUS+ kao jedan od najvažnijih instrumenata za jačanje međunarodnih aktivnosti mladih te opću i osobnu izobrazbu, kao i za oblikovanje svijesti o Europi i globalnom tržištu; pozdravlja međunarodnu aktivnost svih sudionika ključnih za promicanje razmjene, uključujući škole i institute stručnog osposobljavanja; naglašava da je taj program potrebno dodatno razviti i to također povećanjem sredstava koja stoje na raspolaganju u trenutnom proračunskom okviru; u vezi s time ukazuje na činjenicu da je u cilju jačanja učinka instrumenata za mobilnosti i (formalnu i neformalnu) izobrazbu u okviru programa ERASMUS+ potrebno istovremeno ojačati i ulogu visokih škola, sveučilišta i organizacija trećeg sektora kao ustanova koje su neposredno odgovorne za provedbu tih programa; stoga se zalaže za rješenja koja će visokim školama i nevladinim organizacijama omogućiti da razvijaju još učinkovitije alate za razvoj instrumenata za međunarodnu mobilnosti i izobrazbu;

Europske snage solidarnosti

23. pozdravlja zamisao osnivanja Europskih snaga solidarnosti (ESC), a posebno pozdravlja činjenicu da je za prijavu osoba koje žele sudjelovati u aktivnostima Europskih snaga solidarnosti odabran moderni oblik, odnosno internetski portal osmišljen u tu svrhu. Mora se omogućiti dopuna tog kanala za prijavu drugim instrumentima kojima će se osigurati i olakšati sudjelovanje svih mladih, posebice onih u najosjetljivijem položaju. Što bi trebalo osigurati proširenje koncepta Europskih snaga solidarnosti kao i značaja solidarnosti kao najvažnije značajke koja povezuje europsko društvo; naglašava u tom kontekstu da je potrebno odabrati rješenja koja mladima omogućuju sudjelovanje u Europskim snagama solidarnosti neovisno o njihovom socio-ekonomskom položaju i razini izobrazbe. Pored toga, i mladima koji imaju ograničeni pristup internetu potrebno je zajamčiti sudjelovanje u aktivnostima Europskih snaga solidarnosti;

24. poziva Europsku komisiju da hitro uspostavi pravni temelj Europskih snaga solidarnosti i predloži održivi način njihovog financiranja i nakon 2017. kako bi se izbjegla preopterećenost postojećih programa financiranja kao što je Erasmus+ i kako bi se mogla zadovoljiti očekivanja sve većeg broja mladih ljudi koji se prijavljuju za sudjelovanje u tim snagama;

25. ističe da ta inicijativa ne bi smjela stvoriti nepotrebna birokratska opterećenja za mlade koji u njoj žele sudjelovati te da bi trebala obuhvatiti organizacije mladih koje već postoje u državama članicama kao i postojeće ustanove na lokalnoj, supralokalnoj i regionalnoj razini koje su nadležne za politiku mladih i pružanje podrške organizacijama mladih;

26. skreće pozornost na važnost promicanja Europskih snaga solidarnosti, uspostavljanja administrativnog sustava kojim bi se za sudionike i za organizacije civilnog društva moglo pojednostaviti sudjelovanje u volonterskim aktivnostima;

⁽¹⁾ Mišljenje OR-a „Novi program vještina za Europu” (COR-2016-04094).

27. naglašava da se oba stupa Europskih snaga solidarnosti (volontiranje i plaćeni rad) međusobno nadopunjuju, ali da ih je također potrebno jasno odijeliti kako bi se mogli provesti mehanizmi potrebni za sprečavanje neprijavljenog rada; istovremeno, Europske snage solidarnosti ne bi trebale služiti tome da se plaćena radna mjesta zamijene neplaćenim volonterstvom;
28. ukazuje na činjenicu da bi u Povelji Europskih snaga solidarnosti posebnu pozornost trebalo posvetiti praktičnom aspektu europske solidarnosti, odnosno izgradnji trajnih veza između naroda od kojih se sastoji europska zajednica i jačanju osjećaja europskog identiteta;
29. sa zadovoljstvom primjećuje da je istaknuta vrijednost međuregionalne i prekogranične suradnje, ali naglašava da bi se Europske snage solidarnosti trebale usredotočiti na volonterski rad na lokalnoj razini. Velik dio volonterskog rada odvija se u mjestu prebivališta volontera. Stavljajući težišta na tu vrstu volonterskog rada, koja je u korist lokalnog stanovništva, doprinijet će jačanju tržišta rada te sprečavanju socijalne isključenosti i napuštanja ruralnih područja;
30. podržava cilj Europskih snaga solidarnosti da pomogne onima kojima je pomoć potrebna. Smatra da bi potrebe i očekivanja lokalnog stanovništva trebale biti važan kriterij prilikom ocjenjivanja kvalitete projekata;
31. ukazuje na činjenicu da je potrebno stvoriti zajednički okvir za suradnju između Europskih snaga solidarnosti i volonterskog programa Ujedinjenih naroda, američkih mirovnih snaga kao i daljnjih sličnih organizacija;
32. ističe da se rad Europskih snaga solidarnosti treba oblikovati na način da se može iskoristiti postojeći potencijal europskih organizacija mladih kao i volonterskog rada članova tih organizacija; smatra da smisao i svrha Europskih snaga solidarnosti ne smije biti preuzimanje, odnosno zamjena za djelovanje tih organizacija, već samo nadopuna tih organizacija; ukazuje na činjenicu da će za uspjeh Europskih snaga solidarnosti odlučujuće biti uključiti u suradnju organizacije mladih koje djeluju u Europi; nadalje, ističe da je pri izradi strategije Europskih snaga solidarnosti važno priznati ključnu ulogu iskustva koje su europske organizacije mladih skupljale desetljećima na području upravljanja volonterskim aktivnostima i razvoja zajednice te se osloniti na ovu bazu znanja;
33. ističe potrebu uspostave instrumenata praćenja i pružanja podrške mladim sudionicima kako bi se osigurala kvaliteta aktivnosti koje se nude u okviru Europskih snaga solidarnosti te kako bi se zajamčilo osposobljavanje i priprema mladih za sudjelovanje u različitim aktivnostima koje se nude. Povrh toga, organizacije domaćini uključene u komponentu plaćenog rada, posebno kad je riječ o stažiranju i strukovnom naukovanju, trebale bi slijediti načela i standarde, primjerice, navedene u Europskoj povelji o kvaliteti stažiranja i strukovnog naukovanja kako bi zajamčile kvalitetno zapošljavanje;
34. smatra da je također potrebno razjasniti na koji se način trebaju oblikovati odnosi između Europskih snaga solidarnosti i Europske volonterske službe kako bi se izbjeglo preklapanje i zajamčilo kontinuitet i fluidnost u mogućnostima koje se nude u okviru Europske unije;
35. ističe da bi, osim stvaranja Europskih snaga solidarnosti, također trebalo razviti sustav za priznavanje vještina stečenih u okviru volonterskog rada u Europskim snagama solidarnosti, kako u javnim i privatnim sektorima tako i u visokoškolskim ustanovama. One čine dio neformalnog obrazovanja, koje se trenutno ne odražava u odgovarajućem sustavu za službeno priznavanje kvalifikacija;
36. naglašava da mjere koje mladima omogućuju stjecanje dodatnih vještina kroz rad ili volontiranje imaju pozitivan učinak kako na javni tako i na privatni sektor jer jačaju zapošljivost mladih te stvaraju mrežu konkurentnog kadra koji se može zapošljivati; stoga poziva na jačanje suradnje s privatnim sektorom kako bi se istražilo na koji se način stečene vještine mogu bolje uskladiti s potrebama na tržištu rada.

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija o „Boljem upravljanju europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti”

(2017/C 306/05)

Izvjestitelj: Rob Jonkman (NL/ECR), član Izvršnog vijeća Opsterlanda

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

I. Europski semestar i njegova ograničenja

1. napominje da je europski semestar glavni instrument koordinacije gospodarskih i fiskalnih politika na razini EU-a tijekom koje države članice usklađuju svoje proračunske i gospodarske politike s preporukama dogovorenima na razini EU-a. Semestar utječe na proces u kojem javna tijela vlasti u sklopu godišnjeg ciklusa kreiraju politike na razini EU-a te na nacionalnoj, lokalnoj i regionalnoj razini; također ističe povezanost semestra i kohezijske politike jer pristup lokalnih i regionalnih vlasti sredstvima EU-ovih strukturnih i investicijskih fondova podliježe EU-ovim pravilima gospodarskog upravljanja;
2. smatra da uspjeh europskog semestra ovisi i o komplementarnosti između europskih, nacionalnih i lokalnih instrumenata javnog financiranja;
3. napominje da europski semestar ne ispunjava svoja obećanja, što se vidi po slaboj provedbi preporuka za pojedine zemlje i nedovoljnom preuzimanju odgovornosti na razini država. Povrh toga, usprkos nastojanju Komisije da ga poveže sa strategijom Europa 2020., Programom održivog razvoja do 2030. i europskim strukturnim i investicijskim fondovima, europski semestar bori se sa složenosti i brojnošću različitih referentnih okvira;
4. također smatra da bi prijelaz na novi europski strateški okvir koji će uslijediti nakon strategije Europa 2020. bio pogodan trenutak za reformu upravljanja europskim semestrom. Sve buduće dugoročne strategije razvoja također će zahtijevati usklađenost politika i dosljedan okvir upravljanja. Ukazuje na činjenicu da takav okvir još nije osiguran u okviru Programa održivog razvoja do 2030. godine;
5. napominje da, u svjetlu podjele ovlasti i nadležnosti specifičnih za svaku državu članicu, lokalne i regionalne vlasti i organizacije koje ih predstavljaju u nacionalnim tijelima vlasti nisu dionici među brojnim drugim dionicima već ključni institucijski akteri u procesu kreiranja politika; naglašava da više od 40 % preporuka za pojedine zemlje iz 2016. ne bi moglo biti u potpunosti provedeno bez aktivne uloge lokalnih i regionalnih vlasti koje su odgovorne za više od 50 % javnih ulaganja; one su djelomično odgovorne i za provedbu politika EU-a i plana ulaganja;
6. naglašava da su lokalne i regionalne vlasti razina vlasti najbliža građanima i da je njihovo poznavanje mogućnosti i izazova s kojima se suočavaju pojedina područja kojima upravljaju, kao i njihova sposobnost održavanja dijaloga s građanima, poduzećima, socijalnim partnerima i civilnim društvom, od ključne važnosti u doba sve veće skeptičnosti prema javnim institucijama i reprezentativnoj demokraciji na razini EU-a i država članica; napominje da je nedavna anketa Eurobarometra pokazala da lokalni i regionalni političari mogu imati ključnu ulogu u jačanju povezanosti Europe i njezinih građana ⁽¹⁾;
7. izražava žaljenje zbog toga što uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar, uključujući osmišljavanje i provedbu nacionalnih programa reformi, nije ni strukturirana ni izričito priznata u svim državama članicama EU-a; napominje da se postojeće prakse, koje se od države do države znatno razlikuju, većinom temelje na savjetovanju s dionicima, pri čemu su lokalne i regionalne vlasti izjednačene s drugim tijelima koja se smatraju dionicima i da se njihove ovlasti, nadležnosti i uloga koju imaju kao neophodne razine vlasti ne uzimaju dovoljno u obzir;

⁽¹⁾ Vidi Flash Eurobarometer br. 427, izdanje od 22. listopada 2015. koje se temelji na 62 511 ispitanika

8. izražava žaljenje zbog toga što se europski semestar temelji na analizama koje sustavno ne prikazuju teritorijalnu diferencijaciju između prilika koje se u državama članicama pružaju različitim regijama i gradovima, kao i izazova s kojima se oni susreću, zahvaljujući različitim polazišnim točkama, razlikama u dodjeli resursa te različitim institucionalnim i administrativnim kapacitetima javne uprave;

II. Bolje upravljanje europskim semestrom

9. smatra da će davanje teritorijalne dimenzije europskom semestru na analitičkoj razini (unošenjem analiza teritorijalnih trendova i učinaka politika EU-a u godišnji pregled rasta, nacionalne programe reformi te preporuke za pojedine zemlje) i na operativnoj razini (omogućavanjem jače i sustavnije uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti, oslanjanjem na partnerske pristupe i pristupe višerazinskog upravljanja) doprinijeti učinkovitosti europskog semestra i povećati osjećaj odgovornosti za njega na terenu, a ojačat će i povezanost politika EU-a i plana ulaganja; napominje da lokalne i regionalne vlasti već pružaju iscrpne podatke u okviru ESIF-a, a da su dostupne i druge relevantne informacije koje se mogu upotrijebiti za unošenje teritorijalne dimenzije u europski semestar;

10. smatra da bi veća uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar trebala značiti da su u njega uključene od samog početka, među ostalim sudjelovanjem u osmišljavanju nacionalnih programa reformi upotrebom kombiniranih metoda planiranja (odozdo prema gore i odozgo prema dolje); smatra da bi provedba nacionalnih programa reformi trebala podrazumijevati koordinirano djelovanje svih razina vlasti na temelju višerazinskog upravljanja⁽²⁾; naglašava da bi trebalo osigurati transparentnost i odgovornost tijekom cijelog postupka koji bi se trebao više zasnivati na dokazima i više koristiti procjene teritorijalnog učinka;

11. povrh toga, smatra da je u cilju širenja opsega nacionalnih programa reformi i uklanjanja nekih od postojećih ograničenja od ključne važnosti da se regionalna i nacionalna ulaganja, uključujući sufinanciranje europskih strukturnih i investicijskih fondova, izdvoje iz izračuna u okviru Pakta o stabilnosti i rastu te vjeruje da će to omogućiti dosljedno usklađivanje nacionalnih programa reformi s europskim strukturnim i investicijskim fondovima, s obzirom na to da teže istom cilju;

12. preporučuje usvajanje kodeksa postupanja kako bi se europskom semestru dala teritorijalna dimenzija kako uključivanjem teritorijalne analize u njegove ključne dokumente tako i osiguravanjem strukturirane i trajne uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti u njegovo planiranje i provedbu;

13. predlaže da se kodeksom postupanja odrede osnovni uvjeti koje sve predmetne razine vlasti trebaju ispuniti; napominje da bi kodeks postupanja u obzir trebao uzeti relevantna iskustva koja su neke zemlje stekle u okviru Europskog kodeksa ponašanja za partnerstvo u okviru fondova ESI kohezijske politike⁽³⁾, kao i postojeće dobre prakse zemalja čije su lokalne i regionalne vlasti u velikoj mjeri uključene u semestar;

14. primjećuje da na nacionalnoj i podnacionalnoj razini postoje velike razlike među institucijskim sustavima, ovlastima, tradicijama i sredstvima te naglašava da bi u kodeksu postupanja trebalo poštovati razlike koje postoje među državama članicama u smislu njihovog ustavnog ustrojstva i podjele nadležnosti između nacionalnih i podnacionalnih razina vlasti; stoga smatra da bi državama članicama trebalo prepustiti konkretnu provedbu odredbi kodeksa koje se na njih odnose;

15. poziva da se u kodeksu postupanja u potpunosti poštuju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti; smatra da bi kodeks postupanja trebao biti inspiriran pristupom boljeg upravljanja i uklopiti se u njega i u opće nastojanje da se ostvari racionaliziraniji semestar, usmjeren na manji broj jednostavnijih ključnih pitanja. To podrazumijeva poštovanje nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti i izbjegavanje njihovog nepotrebnog administrativnog opterećenja te, koliko je god moguće, korištenje postojeće strukture i postupaka poput onih uspostavljenih propisima kohezijske politike;

⁽²⁾ Povelja o višerazinskom upravljanju u Europi <http://cor.europa.eu/hr/activities/governance/Pages/Charter-for-MultiLevel-Governance.aspx>.

⁽³⁾ Delegirana uredba o europskom kodeksu ponašanja o partnerstvu u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova (Br. 240/2014).

16. pozdravlja to što je u svojoj Rezoluciji o provedbi europskog semestra u 2016., usvojenoj 26. listopada 2016., Europski parlament prihvatio OR-ov prijedlog za kodeks postupanja, kao i to što je u rezoluciji od 15. veljače 2017. o Godišnjem pregledu rasta za 2017. priznao da bolja provedba preporuka za pojedine zemlje zahtijeva jasno formulirane prioritete na europskoj razini, istinsku javnu raspravu na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te strukturiranu uključenost lokalnih i regionalnih vlasti;

17. pozdravlja korake nedavno poduzete za poboljšanje procesa europskog semestra uz pomoć službenika Komisije zaduženih za europski semestar koji se nalaze u svakoj državi članici te ističe dodanu vrijednost tih službenika kao osoba za kontakt za sve razine vlasti i dionike; naglašava da ta nastojanja treba upotpuniti jačim povezivanjem s lokalnim i regionalnim vlastima na područjima semestra za koje su nadležna;

III. Temeljna struktura i osnovni sadržaj kodeksa postupanja

18. preporučuje da se kodeks postupanja sastoji od sljedeća dva dijela i osnovnih elemenata namijenjenih relevantnim institucijskim akterima na svim razinama; preporučuje da se sadržaj kodeksa razradi u suradnji s predmetnim institucijama EU-a kako bi se osiguralo dovoljno prostora za to da se odredbe za pojedine države prilagode posebnim nacionalnim i podnacionalnim uvjetima u skladu s načelom supsidijarnosti;

Prvi dio: Izgradnja europskog semestra na kvalitetnoj teritorijalnoj analizi

19. u cilju osiguranja čvrste teritorijalne osnove za europski semestar koja će omogućiti da se više pažnje posveti pitanjima važnima za svaku razinu vlasti, preporučuje da kodeks postupanja predvidi:

- (a) da Europska komisija godišnji pregled rasta upotpuni analizom podnacionalne razine; da izvješća za pojedine zemlje uključuju poglavlje o regionalnim razlikama i priznaju ulogu lokalnih i regionalnih vlasti;
- (b) da Europska komisija zatraži da se nacionalni programi reformi država članica usmjere na rješavanje regionalnih razlika i drugih teritorijalnih pitanja spomenutih u izvješćima za pojedine zemlje i preispitaju napredak postignut u ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. na podnacionalnoj razini;
- (c) da Europska komisija prizna i uzme u obzir ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi preporuka za pojedine zemlje;
- (d) da Vijeće, uz posebnu podršku Gospodarskog i financijskog odbora, razmotri teritorijalnu dimenziju europskog semestra, prije nego što potvrdi i službeno usvoji godišnji pregled rasta i preporuke za pojedine zemlje;

Drugi dio: Provedba načela partnerstva na svim razinama vlasti u okviru europskog semestra

20. preporučuje da, u pogledu sudjelovanja podnacionalnih razina vlasti, kodeks postupanja predvidi:

- (a) da svaka država članica uvede stalne mehanizme koji će lokalnim i regionalnim vlastima omogućiti da, u skladu sa svojim nadležnostima, sudjeluju u cijelom postupku semestra, uzimajući u obzir relevantne ustavne odredbe i uobičajene prakse; da svaka država članica eksplicitno navede kako će, i prema kojem vremenskom rasporedu, ti mehanizmi djelovati u praksi, kao i kriterije uz pomoć kojih će se utvrditi koje organizacije predstavljaju lokalne i regionalne vlasti, analogno Europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo usvojenom u kontekstu kohezijske politike EU-a;
- (b) da ti stalni mehanizmi omoguće lokalnim i regionalnim vlastima da: preispitaju izvješća za pojedine zemlje i s drugima podijele svoje zaključke i rješenja u pogledu politika, sudjeluju u pripremi nacionalnih programa reformi te preispituju i komentiraju nacрте preporuka po državama;

- (c) da ti mehanizmi sadrže i odredbe o uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti u provedbu relevantnih mjera politike sadržanih u nacionalnim programima reformi i preporukama za pojedine zemlje;
- (d) da se organizacije koje predstavljaju lokalne i regionalne vlasti, a definirane su kao sugovornici u provedbi kodeksa postupanja, sastanu s Europskom komisijom tijekom posjeta zemljama i savjetovanja na početku europskog semestra; da krovne organizacije EU-a koje predstavljaju lokalne i regionalne vlasti sudjeluju u strukturiranom dijalogu s Europskom komisijom, analogno strukturiranom dijalogu između partnera ESIF-a ⁽⁴⁾;
- (e) da OR doprinese praćenju teritorijalne dimenzije europskog semestra provedbom teritorijalne analize glavnih dokumenata semestra (godišnjeg pregleda rasta, izvješća za pojedine zemlje, preporuka za pojedine zemlje, nacionalnih programa reformi) i političkih ocjena na početku i kraju semestra;
- (f) da Europski parlament u političkim ocjenama koje izrađuje početkom i krajem europskog semestra u obzir uzme njegovu teritorijalnu dimenziju; da Parlament također surađuje s OR-om na praćenju europskog semestra i da se u tom cilju OR pozove da početkom ove godine sudjeluje u međuparlamentarnom tjednu i u jednom savjetovanju prije nego Parlament u jesen donese svoju konačnu ocjenu europskog semestra;

IV. Pokretanje i provedba kodeksa postupanja

- 21. predviđa da se kodeks postupanja na razini EU-a provede odmah po usvajanju, a na nacionalnoj razini u razdoblju od dvije godine kako bi se nacionalnim i podnacionalnim razinama vlasti omogućilo da ga uvedu i na odgovarajući način prilagode svojim okolnostima;
- 22. predlaže da institucije EU-a, unutar postojećeg pravnog okvira, što prije pokrenu kodeks postupanja putem međuinstitucionalnog sporazuma u koji će biti uključen i OR;
- 23. preporučuje da u međuvremenu Komisija u načelu i na temelju članka 121. UFEU-a predloži izmjenu zakonskih odredbi kojima se uređuje europski semestar kako bi se osigurala eksplicitna pravna osnova koja bi u budućnosti kodeks postupanja učinila pravno obvezujućim;
- 24. ističe da bi se provođenje kodeksa postupanja olakšalo upotrebom i unapređenjem postojećih struktura i aktivnosti kao što su: Europski tjedan regija i gradova, ponovno pokretanje teritorijalnog dijaloga između OR-a, predstavnika gradova i regija te europskih institucija i korištenje već raspoloživih podataka Eurostata i lokalnih i regionalnih vlasti;
- 25. potiče Europsku komisiju i države članice da započnu rješavati pitanje administrativnih i institucijskih kapaciteta na svim razinama vlasti, a posebice na podnacionalnoj razini jer ona predstavlja prepreku potpunoj provedbi preporuka za pojedine zemlje; u tom cilju ponovo poziva Europsku komisiju da izda strateški dokument kojim će utvrditi smjernice i načela koordinacije za sve aspekte tehničke pomoći namijenjene izgradnji kapaciteta koju financira EU;
- 26. poziva na to da se razmotre mjere kojima bi se države članice potaknulo na usvajanje kodeksa postupanja;
- 27. poziva Europsku komisiju, Vijeće i Europski parlament da uz savjetovanje s OR-om započnu s radom na kodeksu postupanja, uzimajući u obzir prethodno navedenu strukturu i osnovni sadržaj i pridržavajući se načela supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013 (Uredba o zajedničkim odredbama).

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Socijalne inovacije kao novi instrument za rješavanje društvenih izazova”

(2017/C 306/06)

Izjaviteljica: Marcelle Hendrickx (NL/ALDE), članica Izvršnog vijeća Tilburga**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Opće napomene

1. Uviđa da se Europa nalazi pred velikim društvenim izazovima: naši građani suočeni su s nesigurnom budućnosti, nezaposlenost je još uvijek viša nego što je bila prije financijske i gospodarske krize, posebice u pogledu nezaposlenosti mladih, posljedice klimatskih promjena postaju sve jasnije, stanovništvo stari, a dolazak izbjeglica, tražitelja azila i migranata stavlja lokalne i regionalne vlasti pred nove izazove.
2. Članovi Odbora primjećuju da se društvo mijenja. Danas su građani zahtjevniji, dok istodobno imaju i više kvalifikacije. To dovodi do toga da sve češće žele sami određivati smjer u kojem se njihov život odvija te da više sudjeluju u rješavanju problema koji su važni za društvo. Istovremeno smo mi, kao predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti, svjesni da se interesi naših građana mogu znatno razlikovati.
3. Pored toga, društveni izazovi postaju sve kompleksniji: oni se ne mogu svesti pod jedno područje politike, prelaze administrativne granice te ne počinju i ne završavaju s administrativnim mandatima. Oni zahtijevaju direktno djelovanje te dugoročnu viziju i pristup, uključujući promjenu paradigme u pogledu socijalne dimenzije politika EU-a, uključujući EMU-a, kako bi se doprijelo do svih građana i ojačala solidarnost među ljudima i državama članicama.
4. Isto tako, lokalne i regionalne vlasti ne raspolažu s dovoljno financijskih sredstava za suočavanje s ovim novim i kompleksnim izazovima u društvu koje se brzo mijenja, zbog čega svako djelovanje na tom polju iziskuje objektivnu, pragmatičnu i učinkovitu povezanost različitih razina upravljanja.
5. Odbor primjećuje ograničenja trenutačnog pristupa i instrumenata politika u pogledu oblikovanja rješenja za današnje društvene izazove. U isto vrijeme, takav razvoj otvara mogućnosti za modernu i inovativnu Europu.
6. Odbor u socijalnim inovacijama vidi važan instrument, koji uključuje javni, privatni i treći sektor, za suočavanje s društvenim izazovima današnjice te za poboljšanje kvalitete života naših građana. Socijalno inovativni projekti imaju veći utjecaj na društvo i na gospodarstvo u cjelini ako postoji tehnološka podrška jer dovode do boljih rješenja za naše građane.

Značajke socijalnih inovacija

7. Odbor se slaže s definicijom socijalnih inovacija kao novih ideja (proizvodi, usluge i modeli) koje istovremeno zadovoljavaju društvene potrebe (djelotvornije od alternativa) i stvaraju nove društvene odnose i partnerstva ⁽¹⁾.
8. Projekti na području socijalnih inovacija mogu predstavljati važan instrument za sve društvene izazove. Na primjer za borbu protiv nezaposlenosti mladih, poticanje brige o starijim osobama i njihove samostalnosti, uključenost osoba koje vrlo otežano pristupaju tržištu rada i revitalizaciju udaljenijih područja, regija koje su suočene s različitim demografskim izazovima i problematičnih gradskih područja.

⁽¹⁾ Osnaživanje ljudi, pokretanje promjena – Socijalne inovacije u Europskoj uniji, BEPA – Ured savjetnikâ za europsku politiku – 2011.

9. Među značajke socijalnih inovacija Odbor ubraja: pristup „odozdo prema gore”, traženje rješenja u zajedničkom stvaranju bliskom građanima ⁽²⁾, rješenja po mjeri, novi savezi i suradnja između javnih tijela, poduzeća, znanstvenih i obrazovnih ustanova, organizacija civilnog društva i interesnih skupina građana ⁽³⁾.

10. Odbor želi istaknuti odbore potrošača kao dobar primjer pristupa „odozdo prema gore”. Odbori potrošača predstavljaju kontaktnu točku s potrošačima koji su upoznati s određenim uslugama. Odbori potrošača prikladni su za prikupljanje povratnih informacija od potrošača (npr. iskustva korisnika), razvoj usluga i proizvoda kao i stvaranje i ispitivanje novih ideja (na osnovi pristupa „odozdo prema gore”). Odbori potrošača promiču uključenost i pružaju potrošačima pravu priliku da se i njihov glas čuje.

11. Socijalne inovacije za vlasti predstavljaju drugačiji način rada. One pozivaju lokalne i regionalne vlasti na zauzimanje otvorenog stava prema inicijativama i idejama koje dolaze od građana, poduzeća, obrazovnih i znanstvenih ustanova te organizacija civilnog društva. Pri tome je važno biti svjestan da rješenja za brojne trenutne probleme ne mogu pružiti samo vlasti. Otvoreni stav ne znači i pasivan stav. Poticanje socijalnih inovacija od lokalnih vlasti često iziskuje vodstvo i koordinaciju u smislu posredovanja u partnerstvima, povezivanja dionika, stvaranja inovacijskih ekosustava, poticanja dobrih inovacija uz pomoć javnih i lokalnih zajednica, stvaranja fleksibilnih pravnih okvira i osiguravanja razmjene znanja.

12. Europska komisija s pravom utvrđuje da EU mora ostvariti konkretne rezultate koji zadovoljavaju potrebe i želje naših građana. Ako u razvoju politika i procesa odlučivanja budemo podupirali i olakšavali socijalne inovacije, doći ćemo do boljih rješenja koja uživaju veću potporu.

13. Potpora građana od ključne je važnosti u vrijeme kada se povjerenje u naše demokratske institucije nalazi pod pritiskom. Socijalne inovacije proizlaze iz lokalnih zajednica i građana: od savjetovanja s građanima tijekom kojih se utvrđuju društvene potrebe, preko oblikovanja rješenja sve do faze njihove provedbe i to uz pomoć postupka uključivanja, razmjene, suodgovornosti, uzajamnosti te stvaranja mreža više dionika. Ovu dimenziju potrebno je povezati s teritorijalnom dimenzijom, koja mora biti što bliža potrebama pojedinaca, obitelji i zajednice.

Iskorištavanje potencijala, uklanjanje prepreka

14. Pozdravlja činjenicu da Europska komisija prepoznaje značaj socijalnih inovacija, osobito potencijal portala zajednice za socijalne inovacije i godišnjeg europskog natjecanja u socijalnim inovacijama. Odbor želi naglasiti da se socijalne inovacije ne odnose samo na gospodarski rast i stvaranje radnih mjesta. Važno je da se socijalne inovacije prepoznaju i priznaju kao sredstvo koje se može primjenjivati na različitim područjima politika, primjerice u svrhu suzbijanja siromaštva i ekonomske marginalizacije te koje može poboljšati kvalitetu života građana EU-a.

15. Uspješni projekti na području socijalnih inovacija komplementarnost između, s jedne strane, osnaživanja socijalne uključenosti i solidarnosti i, s druge, stvaranja rasta i radnih mjesta. Odbor stoga ustraje na potrebi uključivanja socijalnih inovacija u lokalne i regionalne strategije razvoja.

16. Pored toga, socijalne inovacije vode k boljim inovacijama. Tehnološki razvoj odvija se sve brže, trendovi poput digitalizacije i automatizacije u osnovi mijenjaju tržište rada i šire gospodarstvo u gradovima i regijama: dok s jedne strane radna mjesta nestaju zbog automatizacije i robotizacije, s druge strane nastaju nova. Velike količine podataka zadiru u privatnost naših građana, pri čemu ne može svatko pratiti i svladati taj tehnološki razvoj. Socijalne inovacije mogu doprinijeti povećanju otpornosti naših društava. Odbor skreće pozornost na neke od dobrih primjera socijalnih inovacija koje provode lokalne i regionalne vlasti diljem EU-a ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Mišljenje OR-a: „Paket socijalnog ulaganja EU-a”, CDR1999-2013_00_00_TRA_AC.

⁽³⁾ Mišljenje Odbora regija: „Prema cjelovitom programu EU-a za gradove”, COR-2013-06902.

⁽⁴⁾ Na primjer, pokusni laboratorij za demenciju (Proeftuin Dementie) u Tilburgu, u Nizozemskoj. U sklopu tog laboratorija, poduzeća, obrazovne i znanstvene ustanove, medicinsko osoblje i pacijenti te njihove obitelji surađuju kako bi se pacijentima omogućilo da dulje i ugodnije žive kod kuće. Tehničke inovacije koje se primjenjuju u tom laboratoriju razvijene su u suradnji s tim različitim skupinama.

17. Ako se uspješne socijalne inovacije ne razmjenjuju i ostaju lokalne, propuštaju se prilike. Iako su inovacije na početku često lokalne i malog opsega, one mogu biti korisne i primjenjive na sve građane Europe. Kako bi se iskoristio puni potencijal socijalnih inovacija, potrebno je okruženje koje omogućuje njihov rast i širenje.

18. Na području socijalnih inovacija brojni su primjeri dobrih praksi u kojima se pomaže ženama i maloljetnicima u rizičnim situacijama. Trebalo bi istaknuti značenje tih praksi kako bi se diljem Europe mogle proširiti na građane koji se nalaze u takvim situacijama i koje bi, po potrebi, trebalo financijski podržati putem strukturnih fondova.

19. Kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal takvih inovacija, potrebno je pojednostaviti i smanjiti administrativno opterećenje u okviru kohezijske politike. Trenutna složenost i opseg regulacijskog okvira odvrću podnositelje zahtjeva. Odbor je u nekoliko navrata pozivao institucije EU-a na pojednostavljenje zakonodavnog paketa za kohezijsku politiku ⁽⁵⁾.

20. Europska kohezijska politika otežava korištenje socijalnih inovacija kao instrumenta. Projekti manjih razmjera, mali i netradicionalni partneri te činjenica da se socijalne inovacije ne postavljaju uvijek kao kriterij kod podnošenja zahtjeva za europske fondove, ograničavaju financiranje projekata socijalnih inovacija sredstvima EU-a.

21. Stoga svi europski fondovi i programi nisu primjereni za socijalne inovacije. Kao i u slučaju tehnoloških inovacija, socijalnim inovacijama potrebni su prostor za eksperimentiranje te spremnost na prihvaćanje neuspjeha.

22. Odbor ističe da socijalna ekonomija može uspješno unaprijediti socijalne inovacije. U tom pogledu podsjeća da, s obzirom na svoju utemeljenost na suradnji i građanskom angažmanu pojedinaca koji tvore zajednice, inicijative socijalne ekonomije pridonose jačanju socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije, kao i povećanju razine povjerenja u cijelom EU-u. Stoga je od ključne važnosti podupirati socijalne inovacije i s pomoću oslobađanja potencijala socijalne ekonomije poboljšanjem pristupa njezinim dionika različitim oblicima financiranja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj te na razini EU-a ⁽⁶⁾.

Inovacije nasuprot socijalnih inovacija

23. Odbor uviđa da su inovacije važne kako bi Europska unija svojim građanima omogućila najbolje obrazovanje, dovoljno radnih mjesta, uspješno rješavanje društvenih izazova te zadržavanje blagostanja i kvalitete života na visokoj razini. U tom kontekstu Odbor naglašava značaj inicijative „Unija inovacija” čiji cilj je da EU postane otvoreniji za inovacije, čime bi se dobre ideje mogle brže pretvarati u proizvode i usluge.

24. Odbor pozdravlja različite napore koje Europska komisija ulaže u promicanje socijalnih inovacija, u područjima kao što su Program EU-a za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI), modeli ekonomije suradnje, Obzor 2020., platforme za kulturnu osviještenost i programi instrumenata za MSP-ove.

25. Međutim, Odbor smatra da unatoč tomu što se programom za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) nastoji, među ostalim, smanjiti dugotrajna nezaposlenost te suzbiti siromaštvo i marginalizacija, na europskoj razini još ne postoje mehanizmi kojima bi se na učinkovit način moglo odgovoriti na te učestale probleme.

26. Unatoč tim naporima, Odbor smatra da strategija Europa 2020. stavlja veliki naglasak na tehnološku stranu inovacija nauštrb socijalnih inovacija. Odbor naglašava da se socijalne i tehnološke inovacije međusobno nadopunjuju te da se upravo poticanjem njihove komplementarnosti mogu ostvariti rezultati koji će imati utjecaj na društvo.

⁽⁵⁾ Između ostalog: Mišljenje Europskog odbora regija „Pojednostavljenje ESIF-a iz perspektive lokalnih i regionalnih vlasti” (COR-2016-00008).

⁽⁶⁾ Mišljenje OR-a „Uloga socijalne ekonomije u obnovi gospodarskog rasta i borbi protiv nezaposlenosti” (COR-2015-01691)

Uloga Europske unije i preporuke

27. Trenutačni socijalni izazovi su prekogranične prirode i često su za njih nadležne lokalne i regionalne vlasti u Europi. Socijalne inovacije mogu imati važnu ulogu u postizanju socijalne, ekonomske i teritorijalne kohezije. Poželjno je da EU preuzme ulogu pokretača i posrednika te da poveže različite strane.
28. Odbor poziva Europsku komisiju da u oblikovanju svoje politike u potpunosti uzme u obzir izvedivost na lokalnoj i regionalnoj razini. To je u skladu s provedbom Plana EU-a za gradove, pri čemu Komisija, države članice i gradovi utvrđuju izvedivost politike i zakonodavstva EU-a na lokalnoj razini. To je osobito važno za projekte na području socijalnih inovacija, koji često imaju potporu lokalnih i regionalnih vlasti tijekom cijelog postupka inovacije (pojavljivanje, istraživanje, širenje i evaluacija).
29. Odbor traži od Europske komisije da socijalne inovacije prepozna i prizna kao instrument za suočavanje s različitim društvenim izazovima te za poboljšanje kvalitete života građana.
30. Europska komisija trebala bi preuzeti vodeću ulogu u razvoju socijalnih inovacija, razmjene znanja i širenja primjera dobre prakse, npr. tijela socijalne ekonomije trebala bi osigurati usvajanje politika, što obuhvaća integrirane mjere na zdravstvenom, socijalnom i stambenom području te u pogledu aktivnog traženja zaposlenja, za poticanje socijalnih inovacija među različitim razinama upravljanja i podupiranje stvaranja istinske europske zajednice za socijalne inovacije.
31. Odbor poziva Europsku komisiju da ukloni navedene prepreke i postavi socijalne inovacije kao kriterij prilikom podnošenja zahtjeva za sredstva iz europskih fondova, da fondove i programe otvori netradicionalnim institucijama ili skupinama te da omogući prostor za eksperimente u kojem je prihvatljivo da nisu svi eksperimenti uspješni.
32. Odbor poziva Europsku komisiju da razvije mehanizam za praćenje i mjerenje učinka razvoja procesa socijalnih inovacija u različitim državama članicama koji bi raspolagao jasnim pokazateljima posebice za socijalno gospodarstvo. Na taj način bi rezultati socijalnih inovacija postali mjerljivi te bi se mogao utvrditi njihov učinak i obznaniti uspješni primjeri i informacije o tome. To bi olakšalo privlačenje financiranja.
33. U cilju ostvarivanja punog potencijala socijalnih inovacija Odbor želi naglasiti i važnost svoje uloge. Odbor poziva svoje članove da na lokalnoj razini eksperimentiraju sa socijalnim inovacijama te da u to uključe i druge vlasti, poduzeća, znanstvene ustanove i građane, kao i da međusobno razmjenjuju svoja iskustva.
34. Odbor naglašava važnost socijalnih klauzula u evaluaciji ponuda za javnu nabavu te traži od Europske komisije da utvrdi da ih države članice prenose i provode na ispravan način. Osim toga, poziva na fleksibilnost u postojećim pravilima o državnim potporama u cilju poticanja inovacija. Nadalje, predlaže da se istraži potencijal kapitala sudionika i participativnih inovacija za postojeće programe socijalnih inovacija i socijalnih ulaganja, koji se uglavnom temelje na modelima koje oblikuju ulagači.

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Lokalna i regionalna dimenzija biogospodarstva i uloga regija i gradova”

(2017/C 306/07)

Izvjestiteljica: Katrin BUDDE (DE/PES), zastupnica u Parlamentu savezne zemlje Sachsen-Anhalt

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Ključne poruke

1. pozdravlja napore koje su dosad poduzele Europska komisija, države članice i regije kako bi poduprle biogospodarstvo na regionalnoj razini pomoću održivog gospodarenja prirodnim resursima, uključujući tlo, unutarnje vode i mora, te poziva na intenziviranje napora u tom području;
2. smatra da razvoj biogospodarstva, osobito u ruralnim i prikladnim šumskim krajevima EU-a, predstavlja vrlo velik potencijal za rast i otvaranje radnih mjesta te naglašava da se taj potencijal može ostvariti samo ako regionalni i lokalni akteri na terenu budu blisko surađivali i pokušavali postići zajedničke ciljeve;
3. stoga predlaže da se buduće ažuriranje strategije i akcijskog plana za biogospodarstvo usmjeri na ostvarivanje potencijala i koristi biogospodarstva, uključujući biotehnologiju i biomasu, za lokalni i regionalni razvoj, kako u gradskim tako i u ruralnim područjima;
4. uvjeren je da su potrebne veće sinergije između europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih biogospodarskih inicijativa u smislu višerazinskog upravljanja kako bi se stvorili što optimalniji uvjeti za razvoj biogospodarstva u Europi;
5. traži da se naglasak prije svega stavi na regionalne strategije pametne specijalizacije usmjerene na biogospodarstvo, kao i da se o tome vodi računa pri reviziji strategije biogospodarstva;
6. predlaže reviziju postojećeg pravnog okvira za razvoj biogospodarstva u pogledu inicijative za bolju regulativu kako bi se iz propisa EU-a uklonile eventualne prepreke za ulaganja;
7. zalaže se za ofenzivne komunikacijske strategije Komisije, država članica i europskih regija kako bi se ojačala svijest o potencijalima biogospodarstva u regijama; s tim u vezi predlaže korištenje pojmova „bioregija” i „bioopćina” za ruralna područja, gradove i regije koji stavljaju poseban naglasak na razvoj biogospodarstva;
8. zalaže se za usko povezivanje inicijativa za promicanje biogospodarstva s razvojem održivog kružnog gospodarstva na regionalnoj i lokalnoj razini te za pružanje potpore bioregijama i bioopćinama, kao i poduzećima i udrugama, koji koriste svoje lokalne biološke resurse za stvaranje novih vrijednosnih lanaca, i putem izravnog financiranja vlastitih regionalnih istraživačkih centara koji djeluju u različitim sektorima biogospodarstva, uključujući poljoprivredno-prehrambeni sektor;
9. poziva na promjenu politike poticaja EU-a i država članica na način da u prvom planu stoji rješavanje postojećih problema i izazova na terenu te da se uvjeti za poticanje biogospodarstva osmisle tako da EU može podupirati regionalno prilagođena rješenja, uzimajući u obzir i posebne izazove s kojima se suočavaju otoci i udaljene regije;

10. naglašava da se povećanje ulaganja u biogospodarstvo može postići samo ako bude postojao bolji pristup glavnim instrumentima financiranja EU-a kao što su, među ostalim, EFSU, ESIF, Obzor 2020. i COSME;
11. predlaže da se osiguraju nove mogućnosti kombiniranja različitih programa financiranja EU-a kako bi se ispunili zahtjevi integrirane strategije razvoja biogospodarstva (poticanje istraživanja, razvoja, inovacija, ulaganja i jamstva);
12. zalaže se za pojednostavljenje načina na koji će se uzimati u obzir interesi regija u pogledu zajedničkog poduzeća za bioindustriju kako bi se poboljšala usklađenost mjera te na najbolji način iskoristile sinergije i razmjena dobrih praksi u cilju poticanja ulaganja u biogospodarstvo;
13. poziva Europsku investicijsku banku da iskoristi mogućnosti financiranja biogospodarstva stvorene u okviru EFSU-a 2.0. te da proaktivno uspostavlja kontakte s bioregijama i biozajednicama;
14. zalaže se za to da se i dalje potiče međuregionalna suradnja i *benchlearning* između bioregija uz pomoć Obzora 2020., INTERREG-a i drugih programa; s tim u vezi predlaže da se za suradnju bioregija i biozajednica kao pravni instrument primjenjuje i Europska grupacija za teritorijalnu suradnju;
15. poziva Europsku komisiju da već u ranoj fazi prije početka sljedećeg razdoblja financiranja poduzme napore kako bi se odgovarajućim mjerama i sadržajnim usklađivanjem operativnih programa bioregija u Europi poticala koordinirana upotreba sredstava EU-a, posebno u području poljoprivredne politike, uključujući poljoprivredno-prehrambeni i šumarski sektor, i kohezijske politike;
16. preporučuje izradu prijedloga za vremenski ograničeno uvođenje relevantnih poticajnih sustava usmjerenih na potražnju za proizvodima dobivenim od bioloških sirovina kako bi se kompenzirali viši početni troškovi uzrokovani plasiranjem na tržište; u tom pogledu poziva države članice i regije EU-a da u okviru javne nabave prednost daju materijalima dobivenima od bioloških sirovina;
17. uvjeren je da se veliki potencijal europskih regija u području biogospodarstva može bolje iskoristiti ako regije i gradovi i njihova međuregionalna udruženja dobiju veći značaj unutar platforme biogospodarskih dionika te stoga predlaže da se jednom godišnje održava europski forum bioregija, biozajednica i bioopćina u raznim bioregijama ili biozajednicama Europe na kojemu bi sudjelovali i predstavnici država članica, Europskog odbora regija i Europskog parlamenta;
18. naglašava da su za razvoj biogospodarstva potrebne prilagodbe u obrazovnom sustavu država članica te da i ponuda strukovnog osposobljavanja, daljnja profesionalna izobrazba i usavršavanje kao i visokoškolski studiji moraju osposobiti građane da ispunjavaju promijenjene zahtjeve u pogledu vještina; stoga predlaže da se ti zahtjevi uzmu u obzir i u europskom obrazovnom programu;
19. podsjeća na to da biogospodarstvo također predstavlja priliku za zdravstveni sektor budući da je, zahvaljujući naprednoj tehnologiji za istraživanje, danas moguće osmisлити inovativne terapijske proizvode koji se temelje na složenim prirodnim tvarima i koji ostvaruju ohrabrujuće rezultate, što pozitivno utječe i na ekosustav. Proizvodnja kvalitetne i funkcionalne hrane također pridonosi poboljšanju zdravlja stanovništva;
20. predlaže da se razvoju biogospodarstva posveti više pozornosti i u idućem okvirnom programu istraživanja kao i pri osmišljavanju zajedničke poljoprivredne politike i buduće kohezijske politike te da se uvaži doprinos biogospodarstva teritorijalnoj koheziji EU-a;

21. smatra da je sveobuhvatna ocjena teritorijalnog učinka od velike važnosti za reviziju Akcijskog plana za biogospodarstvo te da bi trebalo redovito ocjenjivati napredak postignut u okviru sljedećeg akcijskog plana, i to u vidu izvješća o provedbi;

Potencijali biogospodarstva

22. smatra da s obzirom na globalne izazove kao što su demografski rast, oskudica ili iscrpljenje resursa i klimatske promjene treba pronaći nove načine da se i sada i u budućnosti osigura održivi rast te učinkovito korištenje resursa bitnih za čovječanstvo i za konkurentnost Europe i njezinih regija. U tom pogledu važnu ulogu ima razvijanje poljoprivrednih praksi povoljnih za okoliš. OR je uvjeren da biogospodarstvo utemeljeno na znanju koje u potpunosti poštuje okoliš može dati važan doprinos. Biogospodarstvo je jedna od najvažnijih tema za budućnost, a njegov se poseban potencijal pored ostalog nalazi i u promicanju održivosti okoliša poticanjem neovisnosti o fosilnim gorivima i suzbijanju klimatskih promjena pomoću neutralne bilance CO₂. Održivim proizvodima i uslugama, nastalima korištenjem bioloških resursa, mogu se objediniti tri aspekta održivog razvoja, a to su gospodarski rast, društveni razvoj i zaštita okoliša;

23. ne zanemaruje činjenicu da je primjena biotehnoških postupaka povezana i s određenim rizicima. Primjerice, u pogledu uporabe biomase kao polazišta za bioproizvode postoji opasnost od nadmetanja za zemljište i vodu („diskusija o spremniku i tanjuru”). Upravo se zbog toga postojeće sirovine moraju koristiti na održiv, ekonomičan i raznovrstan način. Tomu može pridonijeti pametna, kaskadna, višekratna, što češća uporaba biomase kao materijala. Taj bi pristup trebalo uzimati u obzir prilikom svake izrade daljnjih strateških smjernica za promicanje biogospodarstva. I primjena biotehnologije može pridonijeti smanjenju biološke raznolikosti, između ostalog zbog upotrebe GMO-a. Stoga na sve projekte treba strogo primjenjivati načelo predostrožnosti u skladu s pravom Unije, kako je predviđeno člankom 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU);

24. napominje da će veća primjena proizvoda dobivenih od bioloških sirovina u što većem broju sektora pridonijeti i osiguravanju i otvaranju radnih mjesta na novim, održivim tržištima, osobito u dosad zanemarenim, slabije industrijaliziranim regijama te u ruralnim, planinskim i obalnim krajevima. Visoko tehnološke komponente industrije biološke kemije i biotehnoške farmaceutike mogu ne samo regenerirati deindustrijalizirana područja ili područja u krizi, već i osigurati koristi u pogledu zdravlja i kvalitete života ljudi. Biogospodarstvo time dobiva i socijalnu dimenziju jer bi moglo predstavljati pokretačku snagu i priliku za lokalne i regionalne strukturne promjene;

25. zalaže se za znatno povećanje udjela inovativnih bioindustrija u BDP-u u narednom desetljeću te je uvjeren da se taj cilj može postići samo uz pomoć regija;

26. napominje da su za razvoj biogospodarstva od presudne važnosti kako regionalne okolnosti (postojanje prirodnih resursa, stupanj ekonomskog korištenja, razvoj lanaca vrijednosti, postojanje inovativnog okruženja) tako i strateške odluke lokalnih dionika. To konkretno znači da mogućnosti utjecanja na daljnji razvoj biogospodarstva postoje i trebale bi biti korištene u sljedećim područjima: znanost, tehnologija, primarna proizvodnja i industrijska infrastruktura, potražnja i sustavi poticaja, navike i svijest potrošača, kultura, politika i zakonodavstvo;

Prepreke za razvoj biogospodarstva

27. pozdravlja to što se u mnogim regijama poduzimaju naponi da se razvije biogospodarstvo, ali istodobno ističe golemu neujednačenost u razvoju biogospodarstva u raznim regijama te smatra da u tom pogledu i dalje postoji znatan razvojni potencijal. U regijama EU-a postoje velike razlike čak i u tome što se podrazumijeva pod pojmom biotehnologija. OR stoga smatra da su potrebne odgovarajuće komunikacijske strategije kako bi se javnost informirala o potencijalu biogospodarstva i podigla svijest o toj temi. OR traži od Komisije, ali i od država članica i regija EU-a, da postanu aktivnije i pojačaju svoje napore u tom pogledu. Potrebna je otvorena i transparentna rasprava o ciljevima, izazovima i mogućnostima primjene biogospodarstva, ali i o negativnim učincima ili štetnosti njegove neprimjene, sa svim relevantnim akterima na terenu. I građani bi trebali biti informirani o biogospodarstvu te, za razliku od biotehnologije, dobiti mogućnosti aktivnog sudjelovanja;

28. smatra da za razvoj biogospodarstva postoje prepreke u sljedećim područjima: nesiguran razvoj tržišta i tehnologija, s tim povezani veliki rizici projekata i dugo trajanje povrata ulaganja u razvoj infrastrukture, visoki troškovi istraživanja i razvoja, viši troškovi proizvodnje bioproizvoda koji su unatoč održivosti teško prihvatljivi krajnjem korisniku, mnoštvo pojedinačnih aktera (proizvođači, politika, znanost), okvirni pravni uvjeti te nedostatak dugoročne strategije koja može podržati sve faze razvoja i uspostaviti povoljno okruženje kojim se ograničava visok stupanj poslovnog rizika u tom sektoru;

Ulaganje i financije

29. pozdravlja to što je iz programa Obzor 2020. izdvojeno 3,85 milijardi EUR za ulaganja u istraživanje i razvoj biogospodarstva, što je odlučeno osnivanje zajedničkog poduzeća za bioindustriju te što će se iz EFSU-a 2.0 izdvajati sredstva i za projekte povezane s biogospodarstvom;

30. naglašava potrebu za daljnjim ulaganjima u razvoj i ekspanziju biogospodarstva te se zalaže za olakšavanje pristupa raznim postojećim financijskim instrumentima (ESIF, EFSU, Obzor 2020., ZPP) uz primjenu komplementarnosti i sinergija; potiče na stvaranje novih i boljih mogućnosti kombiniranja EU-ovih programa subvencioniranja (financiranje inovativnosti, poticanje ulaganja, jamstva) kako bi se smanjili rizici za privatne ulagače te kako bi se malim i srednjim poduzećima pomoglo da svoje bioproizvode plasiraju na tržište;

31. zalaže se za bolje mogućnosti pružanja potpora i osiguravanje dostatnog rizičnog kapitala i kapitala za inovacije radi razvoja tržišnih rješenja za serijsku proizvodnju kako bi se smanjio posebni gospodarski rizik za mala i srednja poduzeća, osobito u fazi ulaska na tržište/fazi komercijalizacije;

32. skreće pozornost na veliku heterogenost regionalnih preduvjeta za razvoj biogospodarstva te traži od Komisije da iznese prijedloge o tome na koji se način regionalni pristupi mogu pravodobno uključiti u planiranje politika koje se tiču osmišljavanja mogućnosti financiranja. Cilj je pronaći postupke za osmišljavanje načina financiranja koji bi se mogli uspješno primjenjivati u heterogenim regionalnim okolnostima, kojima bi se mogli svladati geografski izazovi povezani s otočnošću ili udaljenošću te koji bi se mogli bolje povezati s nacionalnim, regionalnim i lokalnim programima financiranja;

33. traži da se provjeri koji se poticaji na strani potražnje mogu uvesti za biogospodarstvo, a koji instrumenti na strani potražnje za bioproizvode; smatra da bi programi tržišnih poticaja za bioproizvode mogli pridonijeti djelomičnoj kompenzaciji negativnih posljedica na potrošačke cijene te tako dugoročno podržavati bolji tržišni plasman održivih bioproizvoda;

Pružanje potpore regijama i regionalnim dionicima, zakonodavstvo

34. naglašava da regije i općine imaju posebnu, sve važniju ulogu u promicanju razvoja biogospodarstva jer su lokalne biološke sirovine polazište za biogospodarske vrijednosne lance;

35. upozorava na to da regijama EU-a treba veća pomoć pri osmišljavanju i provedbi regionalnih strategija biogospodarstva te s tim u vezi pozdravlja inicijative kao što je Europska služba podrške za održive kemikalije; predlaže proširenje takvih inicijativa i na druge industrijske sektore u području biogospodarstva (npr. na farmaceutsku industriju, automobilsku industriju, građevinarstvo, energetiku, biotehnologiju, poljoprivredno-prehrambeni i šumarski sektor, sektor izgradnje industrijskih pogona, informacijske i komunikacijske tehnologije);

36. zalaže se za to da se selima, gradovima i regijama i njihovim međuregionalnim udruženjima prida veća važnost kako bi se utvrdili modeli najbolje prakse i postigli učinci *benchlearninga* između regija s biogospodarstvom; nadalje se zalaže za usvajanje odgovarajućih mjera čiji je cilj jačanje uloge općina u razvoju biogospodarstva, i u okviru aktivnosti koje te općine organiziraju. Važno je imati na umu da biogospodarski procesi često otpočinju na lokalnoj razini i u malim razmjerima, pa je stoga od presudne važnosti podupirati takve inicijative;

37. naglašava da međuregionalne mreže poput europskog biogospodarskog klastera 3BI, inicijative Vanguard ili europske mreže regija s kemijskom industrijom ECRN, kao i druge mreže povezane s poljoprivredom i ruralnim područjima (npr. Euromontana, AREPO, ERIA AFF itd.), daju važan doprinos razvoju biogospodarstva. One predstavljaju važan instrument za razvoj strategija i razmjenu znanja na lokalnoj i regionalnoj razini te nerijetko služe za povezivanje lokalne, regionalne, državne i europske razine;

38. podržava inicijative poput Deklaracije bioregija iz Lodza⁽¹⁾ (koju su na europskom kongresu biogospodarstva, održanom 2016. u Lodzu, usvojile regije srednje i istočne Europe i dionici iz poslovnog svijeta, akademske zajednice, nevladinih organizacija i poljoprivrednika) te pozdravlja jače međuregionalno umrežavanje bioregija u prekogranične vrijednosne lance kao i makroregionalnu suradnju;

39. uvjeren je da razvoj biogospodarstva iziskuje cjelovit pristup koji povezuje različita područja politika te da treba više podupirati klastere s globalnim potencijalom, mreže i ostale platforme kako bi se organizirao prijenos znanja i dijalog duž lanaca vrijednosti;

40. također smatra da je prijeko potrebno poboljšati usklađenost raznih političkih i državnih razina zaduženih za poticanje biogospodarstva, posebno u vezi s regulacijskim okvirima. Trenutačno 28 država članica primjenjuje različita pravila za korištenje biomase kao polazišta za biogospodarske vrijednosne lance. Slično tome, prema mnogim krajnjim proizvodima bioindustrije u različitim se državama članicama EU-a postupa na različit način. OR smatra da postoji potreba za usklađivanjem i pojednostavljenjem zakonodavstva, u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti;

Istraživanje i razvoj, osposobljavanje

41. naglašava da je za daljnji razvoj biogospodarstva od presudne važnosti širenje baze znanja o održivom korištenju biomase kao polazišta za biogospodarske vrijednosne lance. Jačanje istraživanja, razvoj novih proizvoda i njihovo uvođenje na tržište dugotrajan su postupak koji iziskuje mnoštvo ljudskih i financijskih resursa;

42. predlaže daljnje jačanje potpore za istraživačke mreže i suradnju među raznim dionicima različitih vrijednosnih lanaca, uključujući sveučilišta i neakademske istraživačke institute, kao i uže međusobno povezivanje potencijalne koristi koju donosi znanost, proizvodni sektori industrija. To konkretno znači da nacionalne i regionalne klastere koji prenose rezultate inovacija na tržište treba potkrijepiti razvojem interaktivne mreže proizvođača, istraživača, poduzetnika, ulagača i kreatora politika koja se temelji na sinergijama;

43. poziva na izradu sveobuhvatnog pregleda postojećih inicijativa relevantnih za biogospodarstvo. Treba što više poticati financiranje oglednih, demonstracijskih i proizvodnih pogona iz referentnog sektora u regijama EU-a, s ciljem razvijanja niskougličnih proizvodnih i industrijskih procesa i razmjene iskustava te znanja i vještina. Tom strategijom žele se izbjeći „dupliciranja” i povećati ekonomičnost razvoja procesa i proizvoda;

44. napominje da razvoj biogospodarstva ide ruku pod ruku s promjenama u ustroju strukovnog osposobljavanja, pa je potreban veći stupanj interdisciplinarnosti, a u nastavnim se planovima mora voditi više računa o smjerovima strukovnog osposobljavanja.

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ https://media.wix.com/ugd/32bd65_afadb83292a0452fa58289575d1e5eaf.pdf

Mišljenje Europskog odbora regija o „Zdravlju u gradovima: zajedničko dobro”

(2017/C 306/08)

Izvjestitelj: Roberto Pella (IT/EPP), gradonačelnik Valdenga**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Opće napomene

1. slaže se da je pojam zdravlja ključan element za dobrobit društva. Taj se pojam ne odnosi samo na tjelesno preživljavanje ili nepostojanje bolesti, već uključuje i psihološke aspekte, zatim prirodne, okolišne, klimatske i stambene uvjete te radni, gospodarski, društveni i kulturni život, u skladu s definicijom Svjetske zdravstvene organizacije (WHO);
2. naglašava da, zahvaljujući fenomenu urbanizacije i koncentraciji 70 % ukupnog svjetskog stanovništva u gradskim područjima, gradovi igraju važnu ulogu u promicanju zdravlja;
3. ponovo ističe da su mjere EU-a, kao i njegovi sustavi financiranja i prioriteta, često usmjereni na velike gradove te da je potrebno obratiti više pozornosti na skupni utjecaj malih i srednjih gradova s 5 000 do 100 000 stanovnika, u kojima živi više od polovine stanovništva EU-a,⁽¹⁾ kao i na njihove znatne mogućnosti za osmišljavanje i provedbu pravila za unapređenje javnog zdravlja u EU-u;
4. ističe da izraz „zdravi grad” (vidi WHO), podrazumijeva zajednicu koja je svjesna važnosti zdravlja kao javnog dobra i u stanju je potaknuti i uspostaviti jasne politike za zaštitu i poboljšanje postojećih modela socijalne skrbi i prevencije radi jačanja otpornosti i produljenja očekivanog zdravog životnog vijeka te smanjenje rizika od invaliditeta, promičući pritom ciljeve održivog razvoja;
5. napominje da, premda se mnoga od njih bave pitanjem zdravlja, dosad nijedno od 12 partnerstava pokrenutih u okviru Amsterdamskog pakta iz 2016. u cilju provedbe Plana EU-a za gradove nije posvećeno specifično zdravlju. Nadalje, izražava žaljenje zbog toga što se u Planu EU-a za gradove ne predviđa transverzalna suradnja među tijelima vlasti u svrhu rane procjene učinka na zdravlje. Stoga potiče na uključivanje definicije zdravlja u sadržaj Plana EU-a za gradove, uz naglašavanje njegovog utjecaja na zdravlje;
6. napominje da je javno zdravlje u nadležnosti država, a da je uloga EU-a prvenstveno dopunjavati politike država članica pomaganjem vladama da postignu zajedničke ciljeve i ostvare ekonomiju razmjera;
7. ističe potrebu za proučavanjem i analizom faktora povezanih sa zdravljem, posebno u pogledu zdravlja u gradovima, kao i za procjenom prilika i pitanja koje otvara produljenje očekivanog trajanja života;
8. uviđa potrebu za revizijom mehanizama socijalne skrbi na temelju podataka o različitim okolnostima i potrebama različitih skupina stanovništva, koji pokazuju povećanje starijih dobnih skupina, u skladu s produljenjem očekivanog trajanja života i povećanje nejednakosti među socijalnim skupinama te istovremeni fenomen migracije koji predstavlja dodatan daljnji izazov i priliku za socijalne i zdravstvene službe;
9. vidi ulogu lokalnih i regionalnih vlasti kao jamaca mreže pravednosti i višerazinskog suradničkog upravljanja u sklopu kojeg institucije, poduzeća, organizacije civilnog društva i građani mogu pridonijeti osmišljavanju pravednog, zajedničkog i usklađenog urbanog razvoja;

⁽¹⁾ CDR 7987/2013.

10. uviđa mogućnost predlaganja i usvajanja djelotvornih instrumenata za „zdravlje u gradovima” kao javno dobro u sljedećim područjima prioritetnog političkog djelovanja:

- urbanističko planiranje
- mobilnost i promet
- okoliš i zdrava prehrana
- sport, tjelesna aktivnost i obrazovanje
- upravljanje

Urbanističko planiranje

11. poziva na uvrštavanje zdravlja i definicije zdravlja u sadržaj Plana EU-a za gradove čime bi se pokrenula nova kultura zajedničkog planiranja koja može doprinijeti tome da se u okviru prostornog planiranja zdravlje promiče i da se stvori okruženje koje ga podržava;

12. poziva lokalne vlasti da iskoriste Inovativne mjere za gradove (UIA), inicijativu Europske komisije s ukupnim proračunom od 372 milijuna iz EFRR-a za razdoblje 2014. – 2020. (u njoj se zapravo ne navodi zdravlje kao posebno prioritetno područje), kako bi gradskim područjima osigurale resurse za testiranje novih i neisprobanih rješenja za hvatanje u koštac s izazovima s kojima se gradovi suočavaju i kako bi se razmislilo o inovativnim mjerama za rješavanje nekih njihovih izazova na području zdravlja;

13. poziva na provedbu politika usmjerenih na socijalno-zdravstvenu integraciju i poboljšanje socijalnih i gospodarskih uvjeta te uvjeta povezanih s okolišem u siromašnim ili ugroženim četvrtima;

14. skreće pozornost na zaštitu dobrobiti najranjivijih skupina, posebno žena i djece te skupina izloženih riziku od zdravstvenih problema kao što su mentalni problemi, bolest i invaliditet. To je prioritet socijalne kohezije u kontekstu borbe protiv socioekonomskog jaza i rastućih nejednakosti u gradovima. Naime, korelacija između zdravstvenih i socijalnih pokazatelja (kao što su opća stopa smrtnosti, invaliditet, subjektivno zdravlje) pokazuje da se ta nejednakost može prikazati krivuljom (Ginijev koeficijent), odnosno da, bez obzira na to gdje se nalazite na društvenoj ljestvici, iznad vas uvijek postoji povoljnija razina zdravlja, a ispod vas manje povoljna. To ukazuje na činjenicu da se, želimo li ostvariti značajne rezultate u području zdravlja s pomoću politika suzbijanja društvenih nejednakosti ne možemo zadovoljiti selektivnim pristupima koji se usmjeravaju na visokorizične pojedince, već se trebamo baviti cjelokupnom *krivuljom*;

15. smatra ključnim razvijati politike usmjerene na osiguravanje kvalitetnog i zdravog aktivnog starenja koje se odnosi kako na fizičku, mentalnu i socijalnu dobrobit tako i na dobrobit u pogledu ljudskih odnosa, promicanjem sudjelovanja u rekreativnim aktivnostima koje nude gradovi, kao i u međugeneracijskim programima za borbu protiv usamljenosti i izoliranosti;

16. naglašava da je potrebno jačati politike za promicanje zdravlja, prevenciju i uključivanje migranata u socijalni i zdravstveni sustav kao prioritet socijalne uključenosti, uključujući korištenje usluga kulturnih posrednika prisutnih u gradovima (npr. projekt RE-HEALTH)⁽²⁾ i usmjeravanje pozornosti na osobe koje su doživjele traumatična iskustva, osobito djecu;

17. predlaže da se procijeni potencijalna korist i troškovi toga da se, prema usklađenim europskim definicijama i metodologijama, u glavnim gradskim središtima uspostave opservatoriji odlučujućih faktora zdravlja, odnosno informativni centri (kontaktne točke za „Zdravlje u svim politikama” – HiAP) koji bi lokalnim i regionalnim vlastima omogućili pristup najboljim praksama, prikazima slučajeva, izvješćima, mogućnostima financiranja i drugim relevantnim informacijama;

18. predlaže da gradovi koji još ne posjeduju takve službe procijene potencijalne koristi i troškove uvođenja funkcije „upravitelja zdravog grada” (eng. *Healthy City Manager*) koji bi osluškivao potrebe grada i provodio poboljšanja u sinergiji s lokalnim tijelima vlasti čije politike bi usklađivao i osiguravao im provedbu;

⁽²⁾ U suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije: <http://re-health.eea.iom.int/>.

19. smatra da se u okviru ispravnog prostornog planiranja usmjerenog na poboljšanje zdravlja građana, treba ne samo predvidjeti zelene površine, već i dati opću procjenu ekosustava gradova i regija;

Mobilnost i promet

20. ističe važnost osmišljavanja lokalnih politika za planiranje javnog gradskog prijevoza, aktivnog prijevoza i gradske mobilnosti koja se temelji na održivosti i na zdravlju građana. U tom kontekstu skreće pozornost na revidirani radni program Obzor 2020. za razdoblje 2016. – 2017. za pametan, zelen i integriran promet (s proračunom u iznosu od više od 6,3 milijarde za razdoblje 2014. – 2020.), a posebno njegovo poglavlje „Gradska mobilnost”, te preporučuje kreatorima politika da istraže mogućnosti koje taj program nudi za ulaganje u lokalne projekte za mobilnost;

21. ponovo izražava podršku za plan održive gradske mobilnosti te potiče osmišljavanje politika prijevoza i politika planiranja/prostornog planiranja u skladu s hijerarhijom održive mobilnosti u kojoj se prednost daje poticajima i mjerama usmjerenima na osiguravanje veće sigurnosti i privlačnosti aktivnih načina putovanja (pješačenje i biciklizam) te na promicanje multimodalnog javnog prijevoza; traži da ga se uključi u koordinacijsku skupinu za europsku platformu za planove održive gradske mobilnosti;

22. potiče lokalne i regionalne vlasti na podupiranje europskih politika kojima se potiče korištenje javnih i privatnih električnih i elektrificiranih prijevoznih sredstava u cilju postupnog smanjenja korištenja fosilnih goriva i stimuliranja korištenja čistih goriva;

23. primjećuje da gradovi mogu postati zdravi samo ako su održivi. Ističe da kvaliteta života i opće stanje okoliša ovise o stanju gradskog okružja te stoga naglašava da je cjelovit i održiv pristup preduvjet za budući urbani razvoj⁽³⁾;

24. poziva na izradu novih i sveobuhvatnih prometnih politika kako bi se svi gradovi mogli prilagoditi najvišim standardima dostupnosti i iskoristivosti gradskih mjesta i usluga za osobe s invaliditetom;

25. poziva na provođenje kampanja za podizanje svijesti građana u pogledu odabira učinkovitije vrste gradske mobilnosti s gospodarskog i ekološkog gledišta, kao i s gledišta učinka na zdravlje građana;

26. poziva Europsku komisiju da uvrsti korištenje održivih sredstava u reviziju kriterija za zelenu javnu nabavu u prometnom sektoru EU-a ili da promiče razvoj instrumenata za tehnološke inovacije u prometnom sektoru i njihovo širenje u državama članicama;

27. toplo pozdravlja dobre prakse, kao što su: EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI, kampanja pokrenuta 2002. godine koja je u 2016. godini ostvarila najvišu stopu sudjelovanja s 2427 gradova koji u tjednu od 16. do 22. rujna svake godine organiziraju aktivnosti usmjerene na podizanje javne svijesti, projekt PASTA koji financira EU⁽⁴⁾ (*Physical Activity Through Sustainable Transport Approaches*) – program koji izričito prepoznaje vezu između zdravlja i mobilnosti u gradovima; javno-privatna partnerstva za razvoj usluga namijenjenih građanima koji svakodnevno putuju;

28. podsjeća na to da lokalne i regionalne vlasti imaju pravne ovlasti za imenovanje područja očuvanja prirode, pružanje potpore mrežama Natura 2000 i uključivanje pitanja biološke raznolikosti u urbanističko i prostorno planiranje te upućuje na sve veći broj znanstvenih istraživanja koja potvrđuju da priroda može doprinijeti rješavanju zdravstvenih i socijalnih problema kroz smanjivanje učinaka klimatskih promjena, promicanje tjelesne aktivnosti, društvenu integraciju i smanjenje stresa;

⁽³⁾ COR/07987/2013

⁽⁴⁾ <http://pastaproject.eu/home/>.

Okoliš, stanovanje i zdrava prehrana

29. pozdravlja odluku Europske komisije objavljenu 7. prosinca 2016. o izradi akcijskog plana za bolju provedbu Direktive o pticama i Direktive o staništima i činjenicu da je u njoj prepoznata važnost integriranog upravljanja gradovima i integriranog planiranja gradova za postizanje ciljeva očuvanja biološke raznolikosti u EU-u ⁽⁵⁾;

30. ponovno izražava svoju predanost i poziva na povećanje proračuna za projekt „Priroda i bioraznolikost” programa LIFE nakon 2020. Taj je program namijenjen razvoju zelene infrastrukture i zelenih rješenja u gradovima, kojima se pridaje ključna važnost u svjetlu klimatskih promjena, klimatskih i energetske ciljeva programa EU-a za razdoblje 2020. – 2030., Pariškog sporazuma, programa UN-a i FAO-a te ciljeva održivog razvoja; u tom kontekstu poziva na snažniju potporu inicijativama na lokalnoj i regionalnoj razini za prilagodbu klimatskim promjenama u europskom gradskom okružju ⁽⁶⁾ imajući u vidu osmi europski program za okoliš za razdoblje 2020. – 2027.;

31. potiče da se djeluje izravno na čimbenike koji djeluju na klimu i okoliš kako bi se poticalo zdravlje u gradovima. U sklopu pokrenutih studija dokazan je utjecaj urbanizacije na raširenost kardiovaskularnih i respiratornih bolesti, ali i pretilosti i dijabetesa tipa 2. Stoga traži da se provede studija troškova i koristi od nepoduživanja mjera protiv onečišćenja zraka i buke, koji određuju i utječu na zdravstveno stanje u gradovima i dobrobit pojedinca, kako bi se povećala osviještenost i odabrala ekonomski najisplativija javna politika ⁽⁷⁾;

32. potiče inicijative kojima se promiče suradnja lokalnih i regionalnih vlasti, sektora zdravlja i prirode; te su inicijative usmjerene na poboljšanje zdravlja i dobrobiti građana povezivanjem građana s prirodom, građanima omogućavaju redoviti pristup obližnjim područjima prirode te promiču redovitu fizičku aktivnost i korištenje područja prirode za terapijske postupke zajedno s drugim oblicima liječenja;

33. srdačno pozdravlja dobre prakse, poput Nagrade za zelenu prijestolnicu Europe i Europskih snaga solidarnosti u nastajanju, koje će mladim Europljanima pružiti priliku da u okviru volonterskog rada izravno doprinose upravljanju područjima mreža Natura 2000. Te prakse mlade će približiti prirodi, povećati njihovu svijest o okolišu i omogućiti zdravstvene prednosti koje pružaju priroda i biološka raznolikost;

34. poziva na to da se vodi računa o uvjetima stanovanja i zdravstvenim problemima povezanim sa stanovanjem, kao i o zdravlju i sigurnosti pri izgradnji i održavanju javnih zgrada poput škola, dječjih vrtića i jaslica, uključujući i kvalitetu zraka u zatvorenim prostorima;

35. preporučuje da se maksimalna pozornost obrati važnosti usvajanja zdravih prehrambenih navika koristeći precizne smjernice koje uzimaju u obzir različite kontekste i različite ciljne skupine stanovništva (odgovarajući jelovnici u školama, poduzećima i socijalnim restoranima). U ovom kontekstu, pozdravlja objavljivanje tehničkog izvješća o Javnoj nabavi zdrave prehrane u školama i preporučuje svim lokalnim i regionalnim vlastima koje nabavljaju hranu i usluge povezane s hranom u školama da koriste ovaj pomoćni dokument kako bi u specifikacije za nabavu hrane lakše uključile uvjete koji se odnose na zdravlje i prehranu;

36. preporučuje promicanje politika osmišljenih za nagrađivanje odgovornog ponašanja prema okolišu u sektoru proizvodnje, usmjerenih kako na proizvođače, tako i na proizvode, uključujući i sektor gospodarenja otpadom;

37. preporučuje da se posebna pažnja posveti sprečavanju poremećaja u prehrani i štetne konzumacije alkohola, duhana i ostalih ovisnosti, te da se predlože posebne strategije na lokalnoj i regionalnoj razini ne samo promicanjem inovativnih i visokokvalitetnih istraživanja, razmjenom dokaza i preispitivanjem regulativnih mjera, već i usvajanjem politika kontrole i prevencije na javnim mjestima i prostorima;

⁽⁵⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-16-4308_en.htm: „Akcijski plan sadržavat će niz konkretnih mjera, kao što su održavanje redovitih sastanaka s gradonačelnicima i ostalim lokalnim vlastima kako bi se ispitali izazovi provedbe i pomoglo državama članicama da poduzmu potrebne korektivne mjere. Nadalje, planom će se u partnerstvu s državama članicama i relevantnim dionicima osmisliti odgovarajuće provedbene smjernice za regionalne sudionike, smanjujući nepotrebna opterećenja i sporove i potičući nacionalna i regionalna ulaganja u biološku raznolikost. Odbor regija uvelike će sudjelovati u daljnjim aktivnostima nakon današnje orijentacijske rasprave.”

⁽⁶⁾ Evaluacija programa LIFE sredinom provedbenog razdoblja (vidi COR-2016-04126).

⁽⁷⁾ Ususret novoj strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama na temelju integriranog pristupa (vidi: COR-2016-02430).

Sport, tjelesna aktivnost i obrazovanje

38. podsjeća da je fizička aktivnost jedan od najučinkovitijih načina za sprečavanje neprenosivih bolesti i borbu protiv pretilosti te za održavanje zdravog načina života; s obzirom na sve veći broj dokaza koji potvrđuju pozitivni učinak tjelesne aktivnosti na psihičko zdravlje kao i na kognitivne procese, poziva lokalne i regionalne vlasti na sakupljanje i dijeljenje svojih primjera dobrih praksi kako bi nadahnule, vodile i učile građane;

39. poziva Europsku komisiju da ojača ulogu općina i regija u provedbi boljih politika za tjelesne aktivnosti korisne po zdravlje (HEPA) kako bi se potaknula kultura tjelesne aktivnosti u svakom aspektu života građana, od škole preko radnog mjesta do slobodnog vremena i prijevoza, i ponudio odgovor na nedavne pozive Vijeća i Parlamenta na usvajanje mjera za promicanje zdravog načina života;

40. ponovno naglašava potrebu za promicanjem osposobljavanja i izgradnjom kapaciteta u području zdravlja u obrazovnim ustanovama budući da se pokazalo da je zdravstveni odgoj u školama učinkovit u smanjivanju raširenosti ponašanja riskantnog za zdravlje mladih;

41. prihvaća sadržaj prvog izvješća o provedbi preporuka Vijeća o promicanju tjelesnih aktivnosti korisnih za zdravlje u svim sektorima, koje je Europska komisija usvojila i objavila u prosincu 2016. ⁽⁸⁾ i preporučuje Europskoj komisiji da si za cilj postavi smanjenje troška tjelesne neaktivnosti, koji u 28 država članica EU-a ⁽⁹⁾ na godišnjoj razini premašuje 80 milijardi EUR, i to kroz jače promicanje tjelesne aktivnosti i sprečavanja nedostatka kretanja te kroz podržavanje razvoja pokazatelja za praćenje na lokalnoj i regionalnoj razini kao i na razini Unije;

42. toplo pozdravlja i potiče razmjenu dobrih praksi na lokalnoj razini kao što su: stvaranje uvjeta za otvaranje većeg broja biciklističko-pješačkih staza koje, osim za gradsku mobilnost, služe i aktivnostima kao što su trčanje i hodanje čime se osigurava odgovarajuća sigurnost; korištenje javnih zelenih površina pretvorenih u „dvorane na otvorenom“; povećanje količine i kvalitete nastavnih sati posvećenih sportskim aktivnostima „za sve“; omogućivanje drugim građanima da izvan školskih sati koriste sportsku infrastrukturu u školama; te podupire inicijative kao što je godišnje dodjeljivanje titule „Europski glavni grad sporta“ i imenovanje europskih gradova sporta u koordinaciji Udruge europskih glavnih gradova sporta (ACES Europe); Europski tjedan sporta koji će 2017. nositi naslov „Sport i zdravlje“; program Erasmus+ Sport i snažnije promicanje tjelesnih aktivnosti korisnih za zdravlje (*Health-Enhancing Physical Activity* – HEPA);

43. potvrđuje ozbiljne učinke financijske i gospodarske krize na sposobnost javnih zdravstvenih sustava da pruže primjerene usluge, između ostalog i u svjetlu pojačane potražnje uzrokovane, među ostalim, starenjem stanovništva; podsjeća da informacijske i komunikacijske tehnologije mogu biti snažno sredstvo za održavanje troškovno učinkovitog i visokokvalitetnog zdravstvenog sustava jer omogućuju da osobe svih dobnih skupina bolje upravljaju svojim zdravljem i kvalitetom života u gradskim i ruralnim područjima;

Upravljanje

44. predlaže da se u suradnji s Europskom komisijom razmotre konkretni načini pozivanja lokalnih i regionalnih vlasti na aktivno sudjelovanje u mrežama kao što su Pametni gradovi ili Sporazum gradonačelnika ili u mrežama prevencije i promicanja zdravlja koje se promiču u okviru WHO-a (mreža Zdravi gradovi, radna skupina WHO-a za zdravo starenje, Mreža gradova prijatelja starijih osoba, mreža Regije za zdravlje, mreža Škole za zdravlje u Europi itd.) u ključnim područjima vodeće inicijative „Resursno učinkovita Europa“, ⁽¹⁰⁾ kao što su biološka raznolikost i korištenje zemljišta, gospodarenje otpadom i vodom ili onečišćenje zraka;

45. poziva na pružanje snažnije podrške lokalnim inicijativama za informiranje građana o programima primarne prevencije i poticanje građana da tim programima pristupe, s posebnim naglaskom na civilizacijske, kronične, zarazne i nezarazne bolesti koje u današnje vrijeme predstavljaju glavni rizik za ljudsko zdravlje i razvoj; poziva na pružanje potpore znanstveno ispitanim programima sekundarne prevencije za građane, koji uključuju institucije i obrazovne usluge;

⁽⁸⁾ eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/?qid=1483950644221&uri=CELEX:52016DC0768.

⁽⁹⁾ ISCA/CEBR Study (2015) in Narrative review: the state of physical activity in Europe („Stanje tjelesne aktivnosti u Europi“), str. 37., projekt PASS fr.calameo.com/read/000761585fb41d432c387.

⁽¹⁰⁾ CdR140/2011.

46. poziva na uspostavu snažnog partnerstva između općina, regija, sveučilišta, poduzeća za pružanje zdravstvenih usluga, istraživačkih centara, poduzeća, stručnjaka, dobrovoljnih udruga i organizacija zajednice u cilju proučavanja i praćenja odlučujućih faktora zdravlja građana u urbanom okruženju radi postizanja učinkovitijeg i proaktivnijeg višerazinskog upravljanja usmjerenog na poboljšanje zdravstvene politike;
47. naglašava da je odgovornost svih razina vlasti i samih građana dati važan doprinos smanjenju učinka zaraznih bolesti, promicanjem i poticanjem programa cijepljenja, prevencije i zdravog načina života te utvrđivanjem urbanih okruženja koja su najpovoljnija za informiranje i motivaciju (zdravstvene ustanove, radna mjesta, rekreacijske zone, sportski objekti, virtualna mjesta poput internetskih stranica lokalnih uprava);
48. ističe da dosad nije učinjeno gotovo ništa kako bi se procijenio zdravstveni učinak kruznoga gospodarstva. U vezi s provedbom Komisijina paketa za kružno gospodarstvo i nacionalnih projekata kojima se to gospodarstvo promiče, te u vezi s nastavkom rada na njima, trebalo bi detaljnije procijeniti njegov utjecaj na zdravlje i pojačati dijalog među tijelima nadležnima za gospodarenje otpadom, zaštitu okoliša i zaštitu zdravlja (npr. o upotrebi otpada u zemljanim radovima ili ponovnoj uporabi vode);
49. preporučuje da se promicanje dobrobiti i zdravlja uvrsti u lokalne i regionalne strategije kako bi se moglo u većoj mjeri uzeti u obzir prilikom donošenja odluka u različitim sektorima. Provedba bi se mogla pratiti putem internetskih izvješća o dobrobiti koja bi sadržala pokazatelje utvrđene na nacionalnoj razini;

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija o Strategiji proširenja EU-a za razdoblje 2016.–2017.

(2017/C 306/09)

Izvjestitelj:	Rait PIHEL GAS (EE/ALDE) načelnik seoske općine Ambla
Referentni dokument/i:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Komunikacija o Strategiji proširenja EU-a za 2016. COM(2016) 715 final Strategija proširenja EU-a za razdoblje 2016.–2017.

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Opće napomene

1. izjavljuje da strategija proširenja EU-a i pristupanje novih članova Uniji predstavlja jamstvo za ostvarenje politika EU-a i za uspjeh Europe kao cjeline te potvrđuje da je proširenje najsnažnije sredstvo vanjske politike EU-a;
2. napominje da je plan sadašnje Europske komisije – naime da tijekom mandata 2014.–2019. neće biti novog proširenja Europske unije, ali da će se tekući procesi proširenja nastaviti – sada dosegnuo točku u kojoj su pristupni pregovori s Turskom iz različitih političkih razloga praktički zamrznuti. Istodobno su zemlje zapadnog Balkana okružene državama članicama EU-a počele izravno sudjelovati u političkim mjerama Europske komisije jer su, pored procesa proširenja, usko uključene i u migracijsku politiku EU-a (zapadnobalkanska ruta) i srodna područja politike, uključujući područje sigurnosti;
3. primjećuje da su se države zapadnog Balkana koje žele pristupiti EU-u u suradnji s institucijama EU-a konstruktivno uhvatile u koštac s izazovima (uključujući pojačane pokušaje izvana kojima se želi promijeniti smjer Europe) te pozdravlja njihovu spremnost da sudjeluju u rješavanju problema s kojima se Europska unija suočava u području imigracije i sigurnosti;
4. naglašava da novi radni odnosi između Europske komisije i zemalja zapadnog Balkana iziskuju odgovorno postupanje prema ispunjavanju obveza i uvjeta za proširenje EU-a; ističe da pregovori moraju ići ruku pod ruku s objektivnim ocjenjivanjem pripremljenosti i napretka država kandidatkinja u pogledu ispunjavanja političkih i gospodarskih kriterija te da se uvjeti tijekom procesa ne smiju mijenjati kako bi se vodilo računa o osjetljivim točkama jedne ili druge pregovaračke strane;
5. smatra da se napredak i rezultati koje su zemlje kandidatkinje i potencijalne zemlje kandidatkinje postigle u procesu proširenja javno ocijeni kao potvrda da Europska unija i dalje ostaje otvorena za sve koji žele postići iste ciljeve i dijeliti iste vrijednosti;
6. pozdravlja to što Komisija spominje ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti; ponavlja da se u komunikacijama i izvješćima treba više i detaljnije usredotočiti na lokalno i regionalno upravljanje, čak i ako o tome ne postoji zasebno poglavlje u pravnoj stečevini, odnosno čak i ako nema uvriježenog modela EU-a za decentralizaciju i višerazinsko upravljanje;
7. primjećuje da je s obzirom na nove globalne izazove i velike promjene u međunarodnom kontekstu, posebno u neposrednoj blizini zemalja zapadnog Balkana, potrebna kontinuirana i javna rasprava o proširenju EUa (putem sastanaka, konferencija itd.) na regionalnoj i paneuropskoj razini kako bi se osiguralo da europska perspektiva tih zemalja ostane na dnevnom redu;

8. smatra da se, kao i u slučaju odluka Komisije s izravnom relevantnošću za EU, i u raspravama i odlukama o strategiji proširenja izričito mora isticati perspektiva mladih kako bi se novim naraštajima dalo na znanje da naš sadašnji i budući dom – Europska unija – svim mladima jamči mogućnosti za obrazovanje, kulturu i zapošljavanje;
9. pozdravlja to što je na sastanku na vrhu u Parizu (4. srpnja 2016.) dogovoreno osnivanje regionalne agencije za suradnju mladih i početak njezina rada te preporučuje da se u taj rad uključe i službe za mlade iz novih i uspješnih država članica;
10. snažno podupire uvođenje godišnjih programa gospodarske reforme i preporučuje da se, na temelju tako stečenih iskustava, u osmišljavanje proračunskih planova i projekata uključe i lokalne i regionalne vlasti i građani, s obzirom na to da se upravo na lokalnoj i regionalnoj razini osjeća kako se oni primjenjuju i djeluju;
11. ističe važnost uloge lokalnih i regionalnih vlasti za politiku informiranja u pogledu cjelokupnog procesa proširenja; široka javna potpora za taj proces može se osigurati ako se društvena baza informira o tome kako se mogu iskoristiti prednosti proširenja;

Vladavina prava i temeljna prava

12. napominje da osnovne preduvjete proširenja predstavljaju vladavina prava, djelotvorna temeljna prava te iskrena i transparentna politika; od država kandidatkinja i potencijalnih država kandidatkinja očekuje poduzimanje odlučnih napora za postizanje tih ciljeva;
13. zalaže se za načelo strategije proširenja „najvažnija pitanja na prvom mjestu” – na taj bi način zemlje kandidatkinje i potencijalne zemlje kandidatkinje trebale postići brži napredak pri razvoju vladavine prava i pravosuđa, pri osiguravanju temeljnih prava, slobode i sigurnosti te pri postizanju zaštite manjina i ravnopravnosti spolova; skreće pozornost na važnost suradnje unutar Vijeća Europe te s Vijećem Europe i s njegovim Kongresom općina i regija u pogledu temeljnih prava, vladavine prava i lokalne demokracije;
14. pozdravlja naglasak stavljen na slobodu izražavanja, no ističe da to mora ići ruku pod ruku s većom općom političkom kulturom, pri čemu uzorno ponašanje kreatora politike, ponajprije na lokalnoj i regionalnoj razini, predstavlja najbolje jamstvo za napredak u tom pogledu (izbjegavanje sukoba i provokacija u odnosu na susjede, izbjegavanje negativnih izjava, osjetljivost prema potrebama ranjivih skupina i skupina u nepovoljnom položaju, vođenje računa o položaju manjina itd.);
15. smatra da je sloboda tiska ključna za osiguravanje pluralizma u demokratskom društvu. Struktura vlasništva medija predstavlja ozbiljan problem. Naime, ako se građanima ne jamči pravo na neovisne informacije, vjerojatno će biti teško postići politički neutralno i transparentno upravljanje te promicati demokraciju u cjelini;
16. pozdravlja uspostavu Agencije za sprječavanje korupcije u Crnoj Gori koja će poslužiti kao primjer za sve zemlje u regiji i ističe važnost borbe protiv korupcije u javnom i privatnom sektoru na svim razinama društva;
17. naglašava važnost borbe protiv rasizma, ksenofobije, ekstremizma, radikalizacije i terorizma koji ugrožavaju vrijednosti i prava svih ljudi. Važne su preventivne mjere među mladima kako bi se povećala njihova svijest o tome da se države članice EU-a zalažu za to da mladima omoguće život u sigurnom svijetu s dobrim izgledima za obrazovanje i zapošljavanje;

Gospodarski razvoj i povezivost

18. pozdravlja pružanje podrške i dodjeljivanje resursa državama kandidatkinjama i potencijalnim državama kandidatkinjama; ta pomoć, međutim, mora biti dostatna, a njezino korištenje i upravljanje učinkovito i transparentno;

19. pozdravlja stavljanje naglaska na program povezivosti i na regionalne inicijative (Berlinski proces itd.) koje je usvojio EU, a koje bi trebalo oblikovati na uključiviji način; naglašava potrebu uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti te nacionalnih tijela u državama kandidatkinjama i potencijalnim državama kandidatkinjama; poziva na to da se u obzir uzimaju i iskustva novih država članica te da se osobito i stručnjake za EU iz tih zemalja uključi u osmišljavanje i provedbu ulagačkih projekata (u područjima prometa, energije, digitalnih telekomunikacija, obrazovanja i mladih te u područjima povezanim s digitalnim razvojem);

20. podržava nacionalne odbore za ulaganja u zemljama korisnicama na zapadnom Balkanu u stvaranju jedinstvenog kataloga projekata te poziva na bolju koordinaciju strukturnih instrumenata; smatra kako to predstavlja priliku za pokretanje projekata digitalnog razvoja u zemljama zapadnog Balkana;

Regionalna suradnja među zemljama u postupku proširenja

21. pozdravlja i podupire sva pozitivna kretanja u uzajamnim odnosima između država kandidatkinja i potencijalnih država kandidatkinja, osobito pomirbu i stvaranje atmosfere povjerenja, ali istodobno traži postizanje osjetnog napretka u svim još neriješenim pitanjima te trajne rezultate, uz pridržavanje načela dobrosusjedskih odnosa; poziva lokalne i regionalne vlasti da učinkovito informiraju javnost o postignutom napretku i inicijativama u tom procesu te pozdravlja širenje korisnih praksi i iskustava;

22. skreće pozornost na potencijal translokalnih i transnacionalnih oblika zajedničkog djelovanja, kao što je kampanja „Let's do it” za očuvanje čistog okoliša;

23. poziva države kandidatkinje i potencijalne države kandidatkinje da koriste postojeća partnerstva i instrument TAIEEX, da razmisle o novim oblicima suradnje te da pokreću odgovarajuće inicijative;

24. pozdravlja pozitivne ishode najnovijih sastanaka zajedničkih savjetodavnih odbora (ZSO) i radnih skupina (RS) Europskog odbora regija i dotičnih zemalja; pohvaljuje održavanje drugog Dana proširenja (1.–2. lipnja 2016.) te preporučuje redovito organiziranje takvih događanja;

25. pozdravlja inicijativu Komisije za organizaciju konferencije pod nazivom „Speak up!” i kampanju za organizaciju medijskih dana u regiji. Ti događaji predstavljaju priliku za daljnji razvoj medija, uključujući društvene medije, na nacionalnoj i na regionalnoj razini, za uspoređivanje napretka svake zemlje u procesu proširenja te za korištenje rezultata koje su postigli susjedi na najbolji mogući način;

26. smatra da bi sudjelovanje cijele regije u istom procesu moglo donijeti zamah čak i na zapadnom Balkanu te uvjeriti građane u to da uspjeh jedne zemlje predstavlja uspjeh za sve. To je dosad pobudilo veći interes za susjedne zemlje i suradnju s njima, kao i za zdravo tržišno natjecanje i uzajamnu pomoć;

Migracije

27. pohvaljuje odlučno djelovanje Komisije u pitanjima migracija i prilikom donošenja odluka tijekom 2015. i 2016. godine, s obzirom na to da se sadašnje stanje u vezi s izbjeglicama i ekonomskim migrantima odražava na cijelu regiju, a osobito na rute preko zapadnog Balkana, koje su bile naglo nastale; rješenja se neće moći pronaći bez zajedničkih napora, solidarnosti i uzajamnog preuzimanja odgovornosti;

28. izričito pozdravlja inicijativu Komisije o reformi zajedničkog europskog sustava azila (drugi paket, 13. srpnja 2016.) u okviru koje su za sve osobe pogođene migracijskom krizom predviđena detaljna rješenja (sigurne treće zemlje, prve zemlje azila, sigurne zemlje podrijetla), primjerice jamstva za maloljetnike bez pratnje koji traže azil kao i sustav pravne pomoći za tražitelje azila;

29. pozdravlja napore država članica te osobito zemalja kandidatkinja pri svladavanju krize i izdvajanju potrebnih sredstava; skreće pozornost na to da je potrebna daljnja potpora EU-a kao i ulaganja zbog prihvata i integracije migranata i izbjeglica u zemljama zapadnog Balkana kako bi se stvorili bolji uvjeti za zapošljavanje;

30. izražava zahvalu svim općinama duž migracijske rute na njihovoj sadašnjoj, neprocjenjivoj pomoći i suradnji te ih ohrabruje da prikupljaju i razmjenjuju svoja iskustva i obznanjuju svoje najbolje prakse i spoznaje jer bi to moglo biti od pomoći ako iznenada pristignu ljudi kojima je potrebna pomoć; od lokalnih vlasti traži da podržavaju borbu protiv nezakonitog krijumčarenja i trgovanja ljudima; istodobno naglašava da su kapaciteti lokalnih vlasti ograničeni i neujednačeni te da treba stvoriti uvjete da im se osigura dodatna potpora;

31. oslanjajući se na prioritete i mjere iz zaključaka Vijeća iz 2015. godine potvrđuje da i dalje postoji potreba za preventivnim mjerama i za usmjeravanjem posebnih napora na one izbjeglice kojima je opravdano potrebna međunarodna zaštita;

32. istodobno od EU-a očekuje više suodlučivanja i sudjelovanja u inicijativama i političkim mjerama koje su usmjerene na područja s kojih migranti potječu, a cilj im je osjetno smanjiti priljev izbjeglica primoranih da napuste domovinu i ekonomskih migranata u Europu; u isto vrijeme mirovni procesi u zemljama u kojima dolazi do sukoba moraju biti popraćeni diplomatskim inicijativama;

Turska

33. prima na znanje ishod referenduma o izmjenama turskog ustava održanog 16. travnja i zaključke Međunarodne promatračke misije, koja tvrdi da dvije strane nisu imale jednake mogućnosti tijekom kampanje te da glasači nisu dobili nepristrane informacije;

34. podsjeća na dobro utvrđenu međunarodnu praksu na lokalnoj razini prema kojoj se sporovi u pogledu prebrojavanja glasova rješavaju djelomičnim ponovnim prebrojavanjem te preporuča poduzimanje te mjere gdje je to primjenjivo i korisno;

35. žali zbog činjenice da najnovija politička zbivanja u Turskoj izazivaju sumnje u potpunu predanost turske Vlade temeljnim vrijednostima i načelima EU-a, osobito Povelji Europske unije o temeljnim pravima, te utvrđuje da je stoga nastavak postupka pristupanja upitan;

36. poziva tursku Vladu da jasno i nedvojbeno odbaci smrtnu kaznu, pruži jamstva i utemeljene dokaze da u cijelosti poštuje vladavinu prava i ljudska prava članova turske oporbe te slobodu i neovisnost turskih i međunarodnih medija;

37. poziva turska nacionalna nadležna tijela da zajamče da se u provedbi svih budućih ustavnih promjena neće dovesti u pitanje načelo supsidijarnosti te samostalnost i kapacitet turskih nacionalnih nadležnih tijela;

38. uzimajući u obzir formalni status Turske kao kandidata za pristupanje EU-u podsjeća na brojne pozive i poticaje upućene turskoj Vladi da s OR-om uspostavi Zajednički savjetodavni odbor u okviru kojeg bi se redovito sastajali odabrani predstavnici lokalnih i regionalnih tijela objiju strana, uz uravnotežen odnos snaga u pogledu spola, geografskog podrijetla i političkih stajališta i održavao stalan dijalog; smatra da bi u kontekstu nastavka pristupnog postupka turska lokalna i regionalna tijela te lokalna i regionalna tijela EU-a imala iznimnu korist od formalnog odnosa preko Zajedničkog savjetodavnog odbora;

39. podsjeća na tešku situaciju u kojoj se nalazi gotovo tri milijuna sirijskih izbjeglica koje su trenutačno u Turskoj te je prepoznaje i izražava solidarnost s građanima i gradonačelnicima, osobito onima uz tursku granicu sa Sirijom, koji trebaju pronaći praktična rješenja za smještaj velikog broja izbjeglica koji je ponekad jednak broju stanovnika općine. ističe da u svim općinama takvi izazovi znatno utječu na razne usluge, kao što su gospodarenje vodama i otpadom, škole, zdravstvene usluge, promet i poduzeća, te lokalnu infrastrukturu i naglašava da je to stanje neodrživo;

40. prima na znanje prigovore koje je uputila turska Vlada smatrajući da EU nije ispunio svoj dio dogovora iz 2016. o upravljanju tokovima migranata i izbjeglica koje kroz Tursku putuju u Europu te također primjećuje da su brojne pokrajine i općine morale pružiti pomoć migrantima i izbjeglicama bez pomoći EU-a. No ukazuje na to da je EU pružio znatnu financijsku pomoć putem partnerskih humanitarnih organizacija sirijskim izbjeglicama u Turskoj i da se ta sredstva primjenjuju na temelju stvarnih potreba i ispunjenja obveza. Prima na znanje izazove integracije s kojima se suočava lokalna razina i naglašava važnu ulogu koju osposobljavanje može imati u poticanju integracije;

41. žali zbog zaustavljanja obećavajućih rasprava o Cipru i smatra da bi uspješno zaključivanje tih rasprava znatno pridonijelo ponovnoj uspostavi povjerenja između Turske i EU-a;

42. čvrsto vjeruje da i funkcionalan odnos lokalnih i regionalnih tijela na objema stranama može u nekoj mjeri pridonijeti ponovnoj uspostavi povjerenja između Turske i EU-a, i to razmjenom najboljih praksi u pogledu praktičnih pitanja;

43. potvrđuje svoju namjeru nastavka dijaloga s turskim gradonačelnicima u okviru mjerodavnih tijela OR-a u cilju razmjene najbolje prakse i zaštite supsidijarnosti;

44. osuđuje pokušaj državnog udara i gubitak života te izražava solidarnost s demokratskim institucijama; međutim, zabrinut je zbog niza mjera poduzetih nakon pokušaja državnog udara, kao što su brojni otkazi, uhićenja i pritvaranja, osobito pritvaranja i razrješenja dužnosti izabranih gradonačelnika te zamjena „gradonačelnicima koje su imenovala središnja tijela” i koji nisu izabrani, što ozbiljno oslabljuje pluralističku demokraciju na lokalnoj razini;

45. očekuje da Turska, osobito kao zemlja kandidatkinja, poštuje najviše standarde demokracije, vladavine prava i temeljnih sloboda; osobito je zabrinut zbog kontinuiranog nazadovanja u pogledu neovisnosti i funkcioniranja pravosuđa, kao i u području slobode izražavanja; zabrinut je zbog ograničenja i mjera protiv novinara, članova akademske zajednice i branitelja ljudskih prava, kao i česte i nerazmjerne zabrane internetskih medija i društvenih medija;

46. poziva na potpunu i nediskriminirajuću provedbu Dodatnog protokola Sporazumu o pridruživanju između EU-a i Turske prema svim državama članicama, uključujući Republiku Cipar; poziva Tursku da se nedvosmisleno obveže na uspostavu dobrih odnosa sa svim susjedima te na mirno rješavanje sporova u skladu s Poveljom UN-a; u tom kontekstu izražava ozbiljnu zabrinutost i poziva Tursku da izbjegava svaki oblik prijetnji i radnji usmjerenih prema državama članicama; naglašava potrebu za poštovanjem prava svih država članica na sklapanje bilateralnih sporazuma i istraživanje i iskorištavanje prirodnih resursa u skladu s pravnom stečevinom EU-a i međunarodnim pravom, uključujući Konvenciju UN-a o pravu mora; nadalje, naglašava potrebu za poštovanjem suvereniteta i suverenih prava država članica nad njihovim isključivim gospodarskim pojasom, teritorijalnim morem i zračnim prostorom;

47. poziva Tursku da počne povlačiti svoje snage s Cipra i da prepusti odsječeni dio Famaguste UN-u u skladu s Rezolucijom 550 (1984.) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda; ističe da bi takve mjere za izgradnju povjerenja bile prilika za gospodarski, socijalni i regionalni rast u objema zajednicama; primjećuje da se sporazum može potaknuti dijalogom među civilnim društvom u lokalnim zajednicama;

Crna Gora

48. pozdravlja činjenicu da Crna Gora predano radi na pristupanju EU-u, da s time u vezi može pokazati napredak i da je potpisala Protokol o pristupanju NATO-u na temelju kojeg će 2017. postati njegova članica; također pozdravlja potpisivanje graničnih sporazuma s Bosnom i Hercegovinom i Kosovom;

49. pohvaljuje aktivno sudjelovanje birača i stranaka na parlamentarnim izborima u listopadu 2016. koji su u teškim okolnostima uspješno održani zahvaljujući dosljednom uvođenju vladavine prava i čiji je ishod dao potvrdu dosadašnjoj unutarnjoj i vanjskoj politici;

50. ističe da je sada važno jamčiti vladavinu prava i poštovanje temeljnih prava na lokalnoj razini; očekuje da će se osnivanjem službe za borbu protiv korupcije potaknuti provedba lokalnih akcijskih planova za sprečavanje korupcije i uspostaviti učinkoviti nadzorni sustav;

51. pozdravlja trud uložen u profesionalni razvoj lokalnih javnih službenika, ali naglašava potrebu za daljnjim napretkom (npr. obrazovanje, osposobljavanje i transparentniji postupci zapošljavanja na temelju načela zasluge); pozdravlja usvojene izmjene zakona o financiranju lokalnih samouprava i potiče poduzimanje daljnjih napora kako bi lokalne samouprave postale financijski samodostatne;

Srbija

52. utvrđuje da su u Srbiji 2016. održani ne samo općinski i regionalni izbori već i prijevremeni parlamentarni izbori koji su potvrdili sve veću političku raznolikost društva, a istovremeno i potrebnu većinsku potporu vladajućoj stranci koja, nakon što je pobijedila na izborima, pristupanje EU-a i dalje smatra glavnim ciljem u složenoj vanjskopolitičkoj situaciji;

53. potiče Srbiju da nastavi provoditi reforme potrebne za pristupanje i da pritom posebnu pozornost pridaje vladavini prava i borbi protiv korupcije; pozdravlja izradu konkretnog akcijskog plana za provedbu pojedinih poglavlja kao i činjenicu da je Srbija prva zemlja koja je u procesu pristupanja uvela indeks rodne ravnopravnosti EU-a, što je privuklo opću pozornost;

54. pozdravlja napretke postignute prilikom provedbe vladinih akcijskih planova za nacionalne manjine; sa zadovoljstvom primjećuje da se najviši predstavnici u svojim javnim izjavama uglavnom na tolerantan način očituju o etničkim i ostalim manjinama;

55. pozdravlja normalizaciju odnosa između Srbije i Hrvatske i dijalog između Beograda i Prištine (ponovno otvaranje mosta u Mitrovici) kojima se ostvaruju konkretni rezultati za stanovištvo; potiče daljnji napredak ispunjavanjem obveza i provedbom sporazuma, čime se jača suradnja i povjerenje; poziva tijela vlasti i predvodnike javnog mijenja da aktivno promiču normalizaciju stanja;

56. pozdravlja strategiju reforme javne uprave i strategiju osposobljavanja za potrebe lokalnog samoupravljanja; pozitivno ocjenjuje rad Nacionalnog konventa o Europskoj uniji kao i savjetovanja na lokalnoj razini;

Bivša jugoslavenska republika Makedonija

57. podsjeća na to da je ova zemlja prva potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i s obzirom na to izražava zabrinutost zbog zastoja u postupku integracije te u ispunjavanju obveza i provedbi reformi. OR je zabrinut zbog produljene političke krize u bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji te poziva tu zemlju da izvršavanjem svojih obveza ponovo iskaže svoju političku volju za pristup EU-u;

58. utvrđuje da su na temelju političkog sporazuma koji je uz pomoć međunarodnog posredovanja postignut u lipnju/srpnju 2015. te na temelju novih sporazuma sklopljenih u srpnju/kolovozu 2016. održani prijevremeni parlamentarni izbori u prosincu 2016. (uz ponovljene izbore u dvije općine koji su predstavljali pozitivan korak za ponovno uspostavljanje povjerenja); može se pretpostaviti da će se dosadašnja politika i prije svega dogovorena provedba prijeko potrebnih prioritetnih reformi i dalje nastaviti. Bivša jugoslavenska republika Makedonija mora u potpunosti provesti politički sporazum iz lipnja/srpnja 2015. i poduzeti hitne i specifične mjere kojima se promiču i provode prijeko potrebne prioritetne reforme;

59. naglašava da će pitanje hoće li zemlja dobiti preporuku da započne pregovore o pristupanju kako bi dosad postignuto privela logičnom kraju ovisiti o ispunjavanju kriterija koje je postavila EU, u skladu sa zaključcima Vijeća EU-a iz prosinca 2015. i zaključcima Vijeća za opće poslove slovačkog predsjedništva (13/12/16);

60. prima na znanje dosadašnje napore koje je zemlja poduzela u pogledu suočavanja s migracijskom krizom te naglašava da se svi s time povezani problemi mogu riješiti u suradnji s EU-om i ostalim međunarodnim organizacijama; posebice ističe da je od ključne važnosti očuvanje dobrosusjedskih odnosa, uključujući pronalazak obostrano prihvatljivog rješenja pitanja imena, u sklopu razgovora pod okriljem UN-a;

Albanija

61. sa zadovoljstvom primjećuje određeni napredak Albanije na području provedbe središnjih prioriteta reformi. Međutim, Albanija mora nastaviti provoditi reforme, posebice u pogledu pet ključnih prioriteta, i to na održiv, sveobuhvatan i uključiv način, s naglaskom na vladavini prava i zaštiti ljudskih prava, uključujući prava manjina. S time u vezi posebno je važno bilo jednoglasno usvajanje reforme pravosuđa na zasjedanju Parlamenta 22. srpnja 2016.; time se otvaraju nove mogućnosti za bolju zaštitu ljudskih prava, uključujući politiku nediskriminacije, prava manjina i ekonomska prava diljem Albanije, raščišćavanje vlasničkih odnosa, poboljšanje poduzetničkog i investicijskog okruženja i suzbijanje sive ekonomije; također pozdravlja strategiju i akcijski plan za borbu protiv korupcije; poziva na postizanje novih napredaka u pogledu političkih i zakonodavnih mjera kao i na propisnu provedbu, zajedno s mjerama za borbu protiv organiziranog kriminala, uključujući proizvodnju i trgovinu drogom, osobito kanabisom te ističe koliko je važno da Albanija postigne opipljive i održive rezultate na tim područjima;

62. primjećuje da je na napredak Albanije u procesu pristupanja povoljno djelovalo njezino članstvo u NATO-u od svibnja 2009., što je pozitivno utjecalo na provedbu unutarnjih reformi kao i na poboljšanje odnosa između Albanije i Grčke;

63. primjećuje da su lokalni izbori održani 2015. godine nakon upravne reforme protekli bez većih problema, ali poziva na veću nepristranost i stručnost; osim toga, pozdravlja *ad hoc* odbor koji je parlament osnovao u kontekstu izborne reforme i naglašava odgovarajuće preporuke OEES-a/ODIHR-a, kao i preporuke misije za promatranje izbora Kongresa Vijeća Europe i OR-a u kojima se poziva na depolitizaciju javne uprave i osiguravanja nepristranosti; jednako tako, očekuje da će gore navedene preporuke biti provedene prilikom idućih parlamentarnih izbora, koji moraju biti slobodni, poštenu i vjerodostojni te se moraju provesti u skladu s međunarodnim standardima;

64. traži da proces reformi bude uključiv i da u budućnosti u njemu sudjeluju sve zainteresirane političke snage – uključujući i one koje zastupaju manjine – i civilne snage, uključujući oporbu i relevantne dionike, te odaje priznanje Nacionalnom vijeću za europske integracije za rad na tom polju i navodi ga kao pozitivan primjer;

65. također pozdravlja izbor članova nacionalnog Vijeća civilnog društva i njegov početak rada;

Bosna i Hercegovina

66. izražava zadovoljstvo činjenicom da se zemlja vratila na pravi put u postupku integracije s obzirom na to da je europska perspektiva ključan poticaj za tu zemlju te poziva na daljnju provedbu programa reformi jer stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju pokazuje da izvršavanje obveza može dati rezultate;

67. također pozdravlja činjenicu da je Bosna i Hercegovina 15. veljače 2016. podnijela zahtjev za pristupanje Europskoj uniji, čime se daje poticaj i toj zemlji i postupku proširenja; stoga ističe potrebu da se zadrži taj zamah radi postizanja značajnog napretka u provedbi plana reforme nužne za nastavak puta na kojemu se ta zemlja nalazi;

68. utvrđuje da su rezultati popisa stanovništva iz listopada 2013., objavljeni 30. lipnja 2016., javnosti pomogli da bolje shvati promjene na političkoj sceni – koja se nalazi pod neprestanim pritiskom iz regije i šire – a koja je stvorena lokalnim izborima u rujnu 2016.;

69. zahtijeva od svih donositelja političkih odluka u Bosni i Hercegovini da vrijeme nakon izbora iskoriste za pokretanje nove razmjene stajališta s EU-om i uključenim međunarodnim institucijama kako bi se riješili problemi iz prošlosti i stvorilo novo, pozitivno ozračje u odnosima između konstitutivnih naroda; povrh toga ukazuje na to da donositelji političkih odluka i predvodnici javnog mnijenja iz regije vlastitim primjerom i inicijativama mogu mnogo toga učiniti za promicanje razvoja na terenu u kontekstu novih političkih odnosa;

70. naglašava važnost koordinacije između svih razina vlasti i uprave kako bi se uklonile prepreke funkcioniranju zemlje, učinkovitoj provedbi programa reformi, mobilnosti, ulaganjima i povezivanju različitih političkih područja kao i uspostavljanju jedinstvenog gospodarskog prostora; ukazuje na to da decentralizacija nije rascjepkavanje i da provedba reformi na svim razinama iziskuje koordinirane okvirne strategije; stoga poziva na utvrđivanje zajedničkih ciljeva koji su međusobno sukladni, no nadilaze pojedinačne interese;

71. uvjeren je da će koordinacijski mehanizam za pitanja EU-a, uspostavljen u kolovozu 2016., zemlji i njezinim entitetima pripomoći u ostvarivanju bolje suradnje s EU-om i njegovim institucijama te joj omogućiti da u potpunosti iskoristi financijska sredstva EU-a;

Kosovo ⁽¹⁾

72. pozdravlja potpisivanje i ratifikaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i njegovo stupanje na snagu 1. travnja 2016., što označava novo poglavlje u odnosima Kosova s EU-om; također pozdravlja osnivanje stručnih komora; potiče Kosovo da nastavi s provedbom reformi povezanih s EU-om (npr. donošenje paketa zakonskih mjera o ljudskim pravima, stupanje na snagu Europskog plana reformi) i drugim pozitivnim koracima (npr. osnivanje stručnih komora, postupak normalizacije odnosa);

73. pozdravlja rezultate koji su ostvareni u pogledu liberalizacije viznog režima; ističe važnost ispunjavanja svih relevantnih uvjeta i poziva na daljnji napredak;

74. naglašava kako je važno da Kosovo uspostavi miroljubivi i višestrani politički dijalog u parlamentu i lokalnim tijelima vlasti kako bi se brzo poboljšao njegov ugled na međunarodnoj sceni;

75. pozdravlja i podupire pozitivne pomake u dijalogu između Beograda i Prištine (ponovno otvaranje mosta u Mitrovici, sporazum o telekomunikacijama) kojima se ostvaruju konkretni rezultati za stanovništvo; potiče daljnji napredak ispunjavanjem obveza i provedbom sporazuma, čime se jača suradnja i povjerenje; poziva tijela vlasti, donositelje političkih odluka i predvodnike javnog mijenja da pruže pozitivan primjer u promicanju normalizacije stanja kako bi proces pristupanja mogao neometano započeti.

Bruxelles, 12. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Ovim nazivom ne dovodi se u pitanje stajalište o statusu te je u skladu s RVSUNom 1244/99 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

Mišljenje Europskog odbora regija o „Poduzetništvu na otocima: doprinos teritorijalnoj koheziji”

(2017/C 306/10)

Izvjestiteljica: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA), članica Izvršnog vijeća teritorijalne jedinice Korzika**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Uvod: posebni izazovi s kojima se suočavaju otočne regije

1. pozdravlja zahtjev malteškog predsjedništva da našu instituciju uključi u postupak pronalaženja mogućih rješenja za promicanje poduzetničkog duha i poticanje gospodarskog, socijalnog i teritorijalnog razvoja otoka;
2. podsjeća na predanost Europske unije aktivnostima koje vode jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, kako je navedeno u članku 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU);
3. podsjeća na to da se u članku 174. UFEU-a navodi da se otočnim regijama poklanja posebna pozornost te da će Unija nastojati smanjiti razlike u stupnju razvijenosti među različitim regijama unutar država članica i među njima;
4. podsjeća na to da u Uniji postoje 362 otoka s više od 50 stanovnika, što predstavlja ukupno 17,7 milijuna osoba (od kojih 3,7 milijuna živi u najudaljenijim regijama); BDP po stanovniku u tim područjima iznosi otprilike 79,2 % od prosjeka u Uniji (2010. godine), a znatan dio tih područja i dalje spada u kategoriju manje razvijenih regija;
5. napominje da prema studiji EUROISLAND (ESPON, 2013.) velika većina tih otočnih regija tijekom 2000-tih godina nije prošla kroz proces ekonomske konvergencije te da se u istom razdoblju stanje u velikom broju tih regija čak i pogoršalo zbog financijske krize, migracijske krize, fluktuacija u turističkoj posjećenosti ili nedostatka inovacija;
6. ističe da te otočne regije imaju zemljopisna, gospodarska, demografska i socijalna obilježja koja su, u usporedbi s kopnenim regijama, specifična za njih i karakteriziraju brojne otoke te stvaraju jedinstvene izazove prilikom primjene europskih politika koje se tiču otoka. Ta su obilježja:
  - mali razmjeri (sa stajališta površine, stanovništva, gospodarstva)
  - udaljen i/ili rubni položaj (udaljenost mjerena kilometrima ili vremenom potrebnim da se stigne do tržišta, posebno do unutarnjeg tržišta, i do velikih, gusto naseljenih industrijskih, financijskih ili političkih centara)
  - osjetljivost (na gospodarske, ekološke i socijalne prijetnje);
7. insistira na činjenici da ta tri mjerila za sobom povlače teritorijalne, gospodarske i socijalne poteškoće, kao što je navedeno u članku 174. UFEU-a, koje otežavaju jednaku integraciju otoka u zajedničko tržište, kao i punu teritorijalnu integraciju otočnog stanovništva. Ti uvjeti mogu dovesti do sljedećih situacija:
  - ograničeno lokalno tržište, a u slučaju arhipelaga i fragmentirano i udaljeno tržište
  - visoki troškovi prijevoza, za logistiku, teret i osiguranje, zbog udaljenosti, ali i zbog ograničene konkurencije (oligopoli ili čak monopoli)
  - nemogućnost ostvarivanja ekonomije razmjera zbog malih razmjera tržišta, što dovodi do visokih jediničnih cijena kad je riječ kako o poslovanju poduzeća, tako i o javnim uslugama

- slabo razvijeni međuindustrijski odnosi zbog snažne tendencije prema specijalizaciji u iskorištavanju jednog resursa, proizvodnji jedne vrste robe ili pružanju jedne vrste usluge
- nedostatak kvalificiranih radnika ili tendencija kvalificiranih radnika da napuštaju otoke kako bi pronašli odgovarajuće zaposlenje negdje drugdje
- nedostatak poduzetničkog iskustva i znanja s obzirom na to da poduzetnici često napuštaju otoke kako bi ulagali u isplativija tržišta
- nedostatak infrastrukture i ponude usluga za poduzeća koje bi se mogle usporediti s onima u kopnenim regijama, primjerice na području telekomunikacija, osposobljavanja ili poduzetničkog kapitala;

8. pozdravlja rad Međuskupine Europskog parlamenta za mora, rijeke, otoke i obalna područja, kao i Povjerenstva za otoke Konferencije perifernih primorskih regija Europe (CPMR);

Uključiv rast – doprinos otočnih poduzetnika

9. uviđa da poduzetnici i poduzetnički duh igraju bitnu ulogu za stvaranje radnih mjesta i za gospodarsku dinamiku u Europskoj uniji; poduzetništvo na otocima ipak se suočava s posebnim strukturnim poteškoćama;

10. podsjeća na to da su u nekoliko otočnih gospodarstava provedene strategije rasta utemeljene na iskorištavanju gospodarskih, socijalnih, kulturnih i prirodnih prednosti, kao što su:

- samodostatna ekonomija koja stanovnicima jamči određeno blagostanje, pogotovo u vrijeme krize
- izvoz nišnih proizvoda koji otocima osiguravaju mjesto na tržištima s velikom dodatnom vrijednošću
- turizam u različitim oblicima i ne samo masovni turizam
- inicijative na području zelene energije koje dokazuju sposobnost malih otočnih zajednica da se uključe u energetske tranzicije
- iskorištavanje geostrateških mogućnosti koje ne ovise o maloj površini ili udaljenosti (znanstveni opservatoriji itd.)
- razvoj novih sektora „zelenog” i „plavog” gospodarstva, uz razvoj novih nastavnih sadržaja za osposobljavanje potrebno za te sektore;

11. naglašava da su te strategije, kojima se identificiraju i iskorištavaju posebna gospodarska dobra, često rezultat kreativnosti, spremnosti na riskiranje i otpornosti direktora otočnih poduzeća te poziva na to da se predvidi potrebna fleksibilnost prilikom izrade javnih politika pogodnih za otočno poduzetništvo;

12. uviđa da je diversifikacija otočnih gospodarstava slaba, dok je udio malih i srednjih poduzeća te vrlo malih poduzeća velik, a brojni su poduzetnici aktivni na nekoliko područja; taj ekosustav koegzistira s nekoliko velikih poduzeća koja imaju monopol u specijaliziranim sektorima (turizam, transport, ekstrakcija, ribarstvo itd.);

13. potiče institucije EU-a i države članice da posvete veću pozornost održavanju slobodnog tržišta u pojedinačnim sektorima u otočnim regijama, pazeći pritom na to da se rješavaju tržišni nedostaci;

14. podsjeća na to da se otočni proizvodi (uključujući sirovine) mogu prodavati ciljnim potrošačima na nišnim tržištima po visokom cijenama; diferencijacija proizvoda omogućuje da se zadrže dovoljno velike korisne marže kako bi se osigurala isplativost aktivnosti na otoku. Proizvod dobiva na vrijednosti zahvaljujući prepoznavanju znakova kvalitete i kulturnih referenci na globalnom tržištu robe i usluga;

15. ipak naglašava različite vrste dodatnih troškova koje snose otočni poduzetnici upravo zbog toga što se nalaze na otocima (sirovine, pružanje usluga, logistika itd.), a koji u konačnici slabe konkurentnost proizvoda i usluga;

16. ističe da se poduzetnici – čak i kad su proizvodi konkurentni i dobre kvalitete – suočavaju s nedostatkom kapaciteta za istraživanje i razvoj, nedostatkom tehnologija prilagođenih otočnim područjima, manjkom odgovarajućih instrumenata za financiranje svojih aktivnosti, kao i nedostatkom kvalificiranih ljudskih resursa zbog velike emigracije, posebice kad je broj stalnih stanovnika malen;

17. stoga pozdravlja djelovanje na razini EU-a na tim područjima, ali zahtijeva da se hitno poduzmu prilagođene mjere za poboljšanje osnovnih uvjeta kojima bi se otocima omogućilo da doprinose uključivom rastu u EU-u. To znači da je u okviru politika EU-a za promicanje poduzetništva potrebno uzeti u obzir specifična otočna obilježja i izazove ako se želi da one budu pravedne i učinkovite;

Preporuke za politiku u cilju jačanja teritorijalne kohezije u Europskoj uniji

18. priznaje temeljnu važnost kohezijske politike u nastojanju da se uspostavi uravnotežen regionalni razvoj u Europskoj uniji: to je najprimjerenija politika za rješavanje problema razlika u razvoju među otocima i drugim europskim regijama; međutim, ističe da otočna područja nemaju poseban status u okviru postojeće kohezijske politike;

19. također podsjeća na posebna obilježja najudaljenijih područja (od kojih su osam otoci) koja se suočavaju s ozbiljnim problemima uzrokovanim specifičnim ograničenjima koja ih karakteriziraju i koja su prepoznata u primarnom zakonodavstvu, a koja znatno otežavaju njihov gospodarski i socijalni razvoj, pa ih je stoga potrebno uzeti u obzir;

20. stoga preporučuje da se primijene članci 174. i 175. UFEU-a te da se u kohezijskoj politici nakon 2020. godine otocima posveti posebna pozornost. Prvi korak prema ostvarivanju tog cilja bio bi uvrščivanje otoka kao dodatne kategorije u Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1059/2003 u pogledu prostornih tipologija (Tercet);

21. preporučuje da se u Glavnoj upravi za regionalnu i urbanu politiku Europske unije osnuje „jedinstveni šalter” za otoke (eng. *Island Desk*), kao što je predložio Europski parlament u svojoj rezoluciji od 4. veljače 2016., jer otočni subjekti (poduzeća i zajednice) trenutno imaju ograničen uvid u instrumente i mogućnosti financiranja EU-a koji su raspodijeljeni među više glavnih uprava i ovisi o više uredbi;

22. pozdravlja inicijativu „Inovativne mjere za gradove” te predlaže da se po uzoru na nju izradi internetska stranica i europske mjere posvećene umrežavanju otoka EU-a kako bi se omogućila razmjena iskustava, rješenja za administrativnu organizaciju i inovacija;

23. naglašava važnost što većeg iskorištavanja sinergije između Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) i drugih instrumenata Unije (posebno europskih strukturalnih i investicijskih fondova) kako bi se kompenzirao gospodarski učinak prirodnih poteškoća s kojima su suočeni otoci;

24. međutim, primjećuje da se čini da je vrlo malim poduzećima i otočnim lokalnim zajednicama praktički nemoguće pristupiti financiranju iz EFSU-a ili kreditima EIB-a zbog malih razmjera velikog broja projekata koje vode otoci; stoga preporučuje provođenje programa posebne tehničke potpore za otoke kako bi se objasnio i promicao pristup instrumentima financiranja Unije;

25. traži od Komisije i EIB-a da ispitaju može li se tehnička pomoć koju pruža JASPERS proširiti na otoke i prilagoditi projektima manjih razmjera;

26. naglašava korist i prednosti Uredbe o EGTS-u (1302/2013) za lokalne i regionalne vlasti i za otoke u Europi, s obzirom na to da ta uredba otocima iz različitih država članica i trećih zemalja dopušta da osnuju zajednički pravni subjekt koji im omogućuje da rade na zajedničkim ciljevima i imaju pristup financijskim sredstvima EU-a, pri čemu je smanjeno administrativno opterećenje koje bi takva suradnja obično podrazumijevala;

27. predlaže stvaranje sustava potpore poslovanju otočnih poduzeća radi kompenziranja većih troškova prijevoza; u skladu sa smjernicama o regionalnoj potpori i Uredbom o općem skupnom izuzeću (GBER), ta bi se potpora trebala odobriti i biti podložna izuzećima na jednak način kao i potpora za najudaljenije regije i slabo naseljena područja;
28. predlaže da se poduzmu veći naponi kako bi se iskoristio potencijal ekonomije dijeljenja, pored ostaloga i radi rješavanja problema povezanih sa zemljopisnom udaljenošću otočnih regija;
29. naglašava važnost povećanja stope javne intervencije u projektima koji su dio programa Zajednice, kao i važnost povećanja privlačnosti za privatne intervencije, kada ti projekti stvaraju radna mjesta i bogatstvo na otocima i, istodobno su ekološki održivi;
30. ističe da se mnoge prepreke specifične za razvoj otoka ne odražavaju u BDP-u po stanovniku kao pokazatelju; stoga predlaže da se proširi lepeza pokazatelja koji se upotrebljavaju u okviru kohezijske politike kako bi se bolje ukazalo na socioekonomsku situaciju na otocima i njihovu privlačnost;
31. kao pokazatelje koji se mogu upotrijebiti predlaže regionalni indeks konkurentnosti i indeks pristupačnosti, no preporučuje da se nastavi tražiti druge pokazatelje koji će moći u potpunosti ilustrirati dodatne troškove kojima su po svojoj prirodi izloženi otoci; zalaže se za to da Komisija provede komparativne studije o poslovanju otočnih poduzeća u usporedbi s njihovim konkurentima na kopnu, čak i ako se kopno sastoji isključivo od otočne države članice;
32. poziva da se pri ocjenjivanju društveno-gospodarskog položaja stanovnika otoka i utvrđivanju gospodarske privlačnosti tih područja pozornost posveti i nefinancijskim i teško mjerljivim aspektima, uključujući prirodni okoliš (njegovu kvalitetu i pristupačnost);
33. primjećuje korisnost godišnjeg izvješća o europskim malim i srednjim poduzećima koje izrađuje Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike; međutim, preporučuje da buduća izvješća obuhvaćaju teritorijalne podatke kako bi se bolje razumjeli izazovi s kojima se suočavaju mala i srednja poduzeća na otocima, kao i njihova stopa uspjeha/neuspjeha u odnosu na njihove konkurente na kopnu;
34. prima na znanje korisnost alata kao što je ocjena teritorijalnog učinka u procjeni utjecaja europskih politika na otočne regije te predlaže primjenu klauzule „otočnosti” u postupku procjene utjecaja koji provodi Europska komisija kako bi se predvidjele potencijalno ozbiljne posljedice tih politika za otoke;
35. napominje da, iako upotreba strategija pametne specijalizacije kao *ex-ante* uvjeta u raspodjeli strukturnih fondova EU-a (fondova ESI) može doprinijeti njihovom razvoju na nacionalnoj i regionalnoj razini, specifična priroda otočnog gospodarstva zahtijeva prilagođena rješenja; u tom pogledu, prekomjerna ovisnost o određenom sektoru ili pojedinoj aktivnosti može dovesti do izrazito velikog rizika od gospodarske monokulture i negativnih ekonomskih posljedica (eng. *Dutch disease*);
36. smatra da pametne inicijative za diversifikaciju ili pretvorbu, primjerice masovnog turizma u održivi turizam, za razvoj kreativnih industrija, za integraciju informacijskih i komunikacijskih tehnologija u tradicionalne djelatnosti, kao i za ciljani marketing koji ističe vrijednost otočnih resursa, zaslužuju posebnu pažnju Komisije;
37. poziva na poduzimanje napora radi poticanja politika usmjerenih na podizanje svijesti građana država članica EU-a o mogućnostima turizma unutar Zajednice te poziva na jače umrežavanje regija unutar EU-a kako bi se stanovnicima velegradskih područja u EU-u omogućilo da provode odmor u otočnim regijama s prirodnim atrakcijama;
38. naglašava važnost načela partnerstva, kako je predviđeno u članku 5. Uredbe o zajedničkim odredbama, kako bi se u svrhu strateškog planiranja kohezijske politike definirale potrebe teritorija (uzlazni pristup). U tu svrhu Europski odbor regija traži od Europske komisije da u svoj zakonski prijedlog za kohezijsku politiku nakon 2020. uključi kao *ex-ante* uvjet učinkovitu provedbu europskog kodeksa ponašanja za partnerstvo;

39. poziva države članice da odmah osiguraju potpunu provedbu načela partnerstva kako bi se osiguralo da se specifične potrebe otočnih područja uzmu u obzir u sporazumima o partnerstvu i operativnim programima;

40. naglašava potrebu uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti u postupak definiranja nacionalnih i europskih politika koje se odnose na njih u svrhu usklađivanja zakonodavnih okvira za intervenciju s konkretnim potrebama otočnih područja, u skladu s načelom supsidijarnosti;

41. pozdravlja mogućnosti financiranja koje nudi Instrument za povezivanje Europe kada se odnose na otoke; međutim, napominje da je financijska omotnica za autoceste mora usredotočena na središnje i globalne mreže i da se tako može previdjeti veza između otoka i regionalnih centara ili između samih otoka; stoga predlaže da se u okviru ukupne dodjele sredstava za autoceste mora odrediti posebna sredstva za otoke;

42. priznaje napore koje Komisija ulaže u pružanje potpore poduzetnicima kroz programe kao što su COSME i InnovFin, u sklopu Akcijskog plana EU-a za poduzetništvo 2020. ili Obzora 2020. u području inovacija, kao i rad na uniji tržišta kapitala. Međutim, Odbor smatra da je u te programe i planove neophodno uključiti teritorijalnu dimenziju (a posebice svojstva otoka) kako bi se:

- uspješno uključilo otočne poduzetnike
- promicalo stručno osposobljavanje i doškolovanje u poduzećima koja se nalaze na otocima
- poduzetnicima omogućio bolji pristup kapitalu, uključujući rizični kapital
- otocima omogućilo da se uključe u europske i svjetske mreže za stvaranje i širenje znanstvenih i tehnoloških znanja i da iskoriste tu uključenost na polju tržišne proizvodnje i socijalne skrbi;

43. poziva Komisiju da osmisli program za poticanje inovacijskih procesa u otočnim gospodarstvima, isticanje vrijednosti lokalnih resursa, potpore za upotrebu obnovljivih izvora energije, gospodarenje otpadom, upravljanje vodama, promicanje kulturne i prirodne baštine i daljnjeg razvoja kružnog gospodarstva; izraz „inovacije” ovdje obuhvaća tehnološke, organizacijske, socijalne i ekološke inovacije;

44. naglašava važnost državnih potpora kako bi se odgovorilo na izazove koji nastaju zbog male površine, udaljenosti i izoliranosti otočnih regija u Europskoj uniji. Ti prirodni i trajni uvjeti otežavaju učinkovitost i organizaciju većeg broja strateških sektora za otoke kako što su prijevoz, energija i digitalna povezanost;

45. podsjeća na to da infrastruktura i organizacija unutarnjeg i vanjskog prijevoza, koji je pouzdan i usporediv po cijenama s onim na kopnu, za otoke predstavljaju uvjete koji su nužni za gospodarski razvoj i konkurentnost;

46. predlaže da kriteriji za stjecanje prava na pomoć za infrastrukturu i prometne mreže (izgradnja, modernizacija, oprema) budu ublaženi za otoke kako bi se omogućila što učinkovitija povezanost s kopnenim prometnim sustavom i najbolja moguća integracija u europski prostor i tržište;

47. traži da se tim potporama olakša povezanost među otocima kad se radi o arhipelazima ili unutar samog otoka kad se radi o otocima-planinama i potiču ulaganja u prijevozna sredstva s niskim udjelom ugljika (brodovi na ukapljeni prirodni plin, postaje za električna vozila itd.);

48. naglašava da zbog uglavnom malih razmjera i udaljenosti otočnih tržišta poduzeća s kopna nisu zainteresirana za isporučivanje proizvoda ili pružanje usluga na otocima; time se potrošačima i poduzećima na otocima otežava pristup konkurentnim prednostima jedinstvenog tržišta. To posebno vrijedi za prometnu povezanost i opskrbu energijom, ključne sektore za konkurentnost otočnih poduzeća; stoga predlaže da se ti sektori isključe iz propisa o državnim potporama kada su u pitanju otoci;

49. u istom duhu također predlaže da se u Uredbu *de minimis* uvede više fleksibilnosti u pogledu otoka i da se ublaže uvjeti za javnu nabavu jer u mnogim slučajevima nije moguće primiti više od jedne ponude kad se primjenjuju postupci savjetovanja;
50. podržava fleksibilnost koja se trenutačno primjenjuje u pogledu sustava koji otocima daju pravo na posebne porezne olakšice ili na smanjenje poreza na dobit kako bi se nadoknadili dodatni troškovi kojima su po svojoj prirode izloženi otoci te se nada da će se ta fleksibilnost održati; zagovara uspostavu sustava poticaja za inovacije i ulaganja kojim bi se poticala proizvodnja i promicao izvoz, a ne samo lokalna potrošnja;
51. pozdravlja namjeru Europske komisije da u sljedeće izvješće o koheziji uključi poglavlje o otocima. Europski Odbor regija odmah poziva Komisiju da u tom poglavlju navede kako će se provoditi preporuke iznesene u predmetnom mišljenju;
52. poziva malteško predsjedništvo da poduzme mjere u vezi s ovim preporukama o politikama i da blisko surađuje s Odborom regija u njihovoj provedbi.

Bruxelles, 12. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Nova faza europske politike za plavi rast”

(2017/C 306/11)

Izvjestitelj: Christophe CLERGEAU (FR/PES), član Vijeća Regije Pays-de-la-Loire**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. poziva Europsku uniju da more odredi kao novi zajednički cilj koji se nalazi u središtu oživljavanja europskog projekta;
2. traži od Europske unije da more bude predmetom zasebne politike, a ne samo projekt. Potpora plavom gospodarstvu središnja je točka takve pomorske politike i dio je širokog i proaktivnog pristupa koji obuhvaća sve sektore i nadilazi pet tema koje su isprva bile utvrđene u strategiji plavog rasta;
3. poziva Europsku uniju da hitno poduzme inicijativu kojom će se utvrditi nove politike i udariti temelji nove pomorske politike nakon 2020. Povod tomu može i mora biti Ministarska deklaracija o europskim pomorskim politikama koja će se usvojiti 20. travnja 2017. na Malti;

I. MORE U SRCU EUROPE

4. poziva Europsku uniju da izradi novu europsku pomorsku politiku koja:
  - uživa potporu građana, lokalnih vlasti, država i europskih institucija,
  - međusektorska je te mobilizira sve kompetencije Zajednice,
  - temelji se na sveobuhvatnijem poznavanju mora kako bi se osigurao njegov održiv rast i učinkovitije iskorištavao njegov potencijal,
  - može podržati čitav lanac vrijednosti sektora plavog gospodarstva, uključujući ribarstvo, kako na obali tako i u unutrašnjosti,
  - usredotočena je na simbiozu različitih pomorskih aktivnosti i usklađenog uređivanja obale i međunarodnih voda;

More se tiče svih nas, ono je istovremeno novi europski izazov i novi europski san

5. naglašava da su mora i oceani neophodni za život na Zemlji. Oni proizvode 50 % kisika, imaju ključnu ulogu u regulaciji klime i predstavljaju golem izvor bioraznolikosti i resursa za našu prehranu i zdravlje;
6. žali zbog toga što je funkcioniranje morskih ekosustava danas oslabljeno zbog klimatskih promjena, zagađenja i prekomjernog iskorištavanja resursa;
7. podsjeća na to da je potencijal za rast i zapošljavanje u plavom gospodarstvu bez premca. Prema Europskoj komisiji, broj radnih mjesta u gospodarstvu mora raste, a danas se u Europi procjenjuje na 5 milijuna. U izvješću „Gospodarstvo oceana 2030.” koje je OECD objavio 2016. procjenjuje se da je 2010. godine doprinos pomorskog gospodarstva svjetskom bogatstvu iznosio 1,3 bilijuna EUR, a da bi se do 2030. mogao udvostručiti;
8. primjećuje da pitanja vezana uz more na međunarodnoj razini dobivaju sve veću pozornost. U ciljevima UN-a za održivi razvoj iz rujna 2015. također se izričito spominju oceani. U svibnju 2016. čelnici skupine G7 dogovorili su se da će intenzivirati međunarodnu suradnju na području istraživanja mora. Tema oceana spominje se i u zaključcima COP21 i COP22;

9. naglašava da je Europa prva pomorska svjetska sila i da će to ostati i nakon Brexita. Države članice Europske unije zajedno imaju najvažniji isključivi gospodarski pojas na svijetu. U sektorima kao što je morska energija, Europska unija ima najmoćnije i najkompletnije gospodarstvo na svijetu. Kad je riječ o zaštiti okoliša, Europska unija ima najviše standarde;

10. procjenjuje da se Europa mora potvrditi na međunarodnoj sceni i iskoristiti pomorsku politiku za širenje svojeg utjecaja;

11. smatra da bi nova ambiciozna europska pomorska politika mogla dobiti potporu građana jer:

- more je nova i fascinantna tema prisutna u životima većine građana,
- kad je riječ o pitanjima mora, granice nisu veoma važne i dodana vrijednost Europske unije je očita,
- more je područje u vezi s kojim se donose važne društvene odluke kao što su borba protiv klimatskih promjena, očuvanje bioraznolikosti, osiguravanje zdravlja i blagostanja ili hrana,
- potencijal rasta i zapošljavanja povezan s plavim gospodarstvom odnosi se na obalne regije ali i na sve teritorije Unije jer njegov lanac vrijednosti uključuje i obogaćuje čitavi kontinent;

Europska unija 2017. more mora staviti na odgovarajuće mjesto u svojem projektu za budućnost

12. Podsjeća na to da su integrirana pomorska politika i politika povezana s plavim rastom udarili temelje europske pomorske politike;

13. smatra da malteško predsjedavanje Ministarskom deklaracijom od 20. travnja 2017. pruža priliku za davanje novog poticaja europskoj pomorskoj politici;

More u srcu Europe: ambicija i vremenski plan

14. zahtijeva izradu bijele knjige „More u srcu Europe” koja će uključivati vremenski plan povezan s morem za svaku politiku Europske unije;

15. smatra da nova faza europske integrirane pomorske politike mora doprinijeti odgovorima koji će Europa dati na sljedeća pitanja:

- sigurnost europskih granica,
- upravljanje migracijom,
- razvoj pomorske politike susjedstva, regulacija pomorske trgovine i upravljanje oceanima,
- zaštita bioraznolikosti, borba protiv klimatskih promjena i uspjeh energetske tranzicije, među kojima i prijelaz na obnovljiva goriva za različite vrste brodova,
- razvoj plavog gospodarstva u njegovim različitim tradicionalnim sektorima kao što su ribarstvo, akvakultura, turizam, pomorske industrije i novi sektori kao što su energija mora i biotehnologije mora,
- usklađivanje aktivnosti i navika,
- obalna i pomorska politika koje se oslanjaju na lokalne teritorije i vlasti,
- savladavanje posebnih izazova s kojima se suočavaju europski otoci i prekomorski teritoriji Europe;

II. PARTNERSKE REGIJE PLAVOG GOSPODARSTVA

16. ističe da plavo gospodarstvo svoj oblik poprima u regijama. Stoga pomorska politika treba pratiti mobiliziranje regija i gradova;

Organizirano i koherentno pomorsko područje temelj je plavog gospodarstva

17. smatra da je prostorno planiranje neophodno, jer mora intergrirati međusobno djelovanje kopna i mora te uključiti gradove, regije i sve dionike kao i nastojati ostvariti održiv razvoj svih pomorskih aktivnosti;

18. smatra da razvoj infrastruktura u priobalnim područjima, po definiciji perifernim, treba biti prioritet u Europi. To znači da sve regije trebaju imati mogućnost mobilizacije fondova kohezijske politike i Junckerovog plana u korist priobalnih područja, posebno za ulaganje u luke i u širokopojasni internet.

19. zahtijeva otvaranje rasprave o priznavanju europskog pomorskog područja kako bi se ojačala kohezija EU-a u društvenom, ekološkom i sigurnosnom smislu;

Regije, partneri Europske unije u ulaganju u plavo gospodarstvo

20. strategije morskih bazena smatra neophodnim referentnim okvirom. One čine jedan od aspekata o kojem treba voditi računa pri razradi strategija pametne specijalizacije i izradi programa europskih fondova. Treba pozdraviti razvoj inicijative West-Med koji je u tijeku;

21. smatra da se strategijama pametne specijalizacije mora omogućiti da nekoliko regija u istom morskom bazenu na svoju inicijativu uspostavi zajedničke strategije pametne specijalizacije (S3);

22. naglašava da su regije i gradovi ključni akteri razvoja plavog gospodarstva. Velik broj regija uključio je pitanja o plavom rastu u svoje strategije pametne specijalizacije. Mobilizacijom EFPR-a i kohezijskih fondova omogućilo se financiranje brojnih projekata povezanih s otvaranjem radnih mjesta;

23. predlaže, u svrhu davanja novog poticaja ulaganjima u plavo gospodarstvo, da se strategijama pametne specijalizacije i operativnim programima priloži dodatak posvećen plavom gospodarstvu, čime bi se omogućilo predstavljanje utjecaja političkih odluka na pomorska pitanja i praćenje relevantnih projekata;

24. predlaže da lokalne zajednice na otocima i obalnim područjima budu u mogućnosti koristiti sve fondove EU-a, uključujući EFPR, u svrhu financiranja svojih strategija pomorskog razvoja unutar jedinstvenog okvira po uzoru na program LEADER;

25. smatra da se odluke koje se odražavaju u strategijama pametne specijalizacije, koja predstavlja stvarnost pomorskog gospodarstva i koja se zasniva na sinergiji među činiteljima i sektorima, trebaju moći provoditi kroz dulji vremenski period i sačinjavati točku potpore Europske unije kako bi se ulaganja mogla usmjeriti prema podržavanju plavog gospodarstva. Europska politika istraživanja morat će naime više voditi računa o tim regionalnim ulaganjima u plavo gospodarstvo.

26. traži da se međuregionalni, nacionalni i transnacionalni projekti, usklađeni sa strategijama morskog bazena i sa strategijama S3, mogu financirati udruživanjem regionalnih, nacionalnih i europskih financijskih sredstava u pojednostavljenom okviru te da mogu steći prava za dobivanje bonusa zajednice, a da se pritom ne treba raspisivati novi poziv na izradu projekata;

27. smatra da za najudaljenije regije mora i dalje postojati poseban okvir za podupiranje njihovog razvoja. Ti su teritoriji izvanredna potporna točka za potvrđivanje europske prisutnosti na moru i za izgradnju pomorske suradnje u svijetu;

III. KONKRETNI PROJEKTI ZA UBRZANI RAZVOJ PLAGOG GOSPODARSTVA

Jačanje potpore za istraživanje, razvoj i inovacije

28. naglašava da je more postupno pronašlo novo mjesto u programu Obzor 2020. Inicijative kao što je Inicijativa za zajedničku izradu programa o oceanima isto su tako doprinijele europskom istraživanju mora. Tu metodologiju treba proširiti na sve sektore plavog gospodarstva uz pomoć plana za sveobuhvatno istraživanje i razvoj; ističe važnost davanja posebne potpore MSP-ovima koji namjeravaju razvijati i primjenjivati inovativna rješenja u različitim sektorima, uključujući obalni i pomorski turizam;

29. zahtijeva da sljedeći okvirni program sadrži cilj prema kojemu bi 10 % projekata značajno doprinosilo ciljevima morskih i pomorskih istraživanja. Nastavak provedbe Obzora 2020. sam bi po sebi trebao omogućiti približavanje tom cilju;

Vremenski plan povezan s pitanjima o moru u okviru Novog programa vještina za Europu

30. zahtijeva razradu komponente programa vještina za Europu koja bi se odnosila na more;

31. predlaže da se otvori rasprava na europskoj razini o financijskom interesu pilot projekta posvećenog istraživanju i valorizaciji velikih morskih dubina.

32. ističe da se u pomorskoj industriji inovacije često ne mogu testirati sve do komercijalizacije prvog proizvoda. Politike zajednice za inovacije trebale bi omogućiti financiranje tih demonstracijskih projekata. Također je potrebno ponovo potaći javno-privatna partnerstva u korist transverzalnih tehnologija za pomorsku industriju.

33. smatra da inicijative kao što je inicijativa „Plave karijere” pokrenuta u okviru EFPR-a i budući razvoj „Plana za pomorski sektor” treba ojačati u svrhu:

— boljeg poznavanja i jačanja privlačnosti pomorskih zanimanja,

— poboljšanja radnih i životnih uvjeta,

— poticanja mobilnosti mladih koji se obrazuju,

— predlaganja dodatnih načina cjeloživotnog obrazovanja kako bi se postojećim zanimanjima dala pomorska dimenzija i kako bi se tradicionalnim pomorskim zanimanjima otvorile nove mogućnosti;

34. predlaže jačanje europskog sustava priznavanja stručnih kvalifikacija kako bi se olakšalo slobodno kretanje i osigurali okviri za upućene radnike. Taj se sustav treba dopuniti sličnim mehanizmima za priznavanje vještina i kompetencija za koje nema formalnih kvalifikacija ⁽¹⁾;

Podupiranje ključnih sektora plavog gospodarstva

35. smatra da Europa isto tako treba snažno ulagati u sektore kao što su pomorske industrije i biotehnologije mora čiji je trenutni izazov preuzimanje vodeće uloge u svijetu;

36. vjeruje da Europa također mora podupirati plavo gospodarstvo pri digitalnoj, ekološkoj i energetskej tranziciji kao i pri modernizaciji tradicionalnih sektora poput ribarstva i nautičkog i obalnog turizma ⁽²⁾;

37. ističe da je za Europsku uniju važno podržati razvoj biotehnologije mora, koja se temelji na valorizaciji algi i mikroalgi, ribe, školjki i morskih bakterija. Biotehnologije mora predstavljaju jako velik gospodarski potencijal koji je u nastajanju u brojnim europskim teritorijima. Potpora Europske unije treba uključivati potporu za istraživanja, za istraživačke infrastrukture te za njihovo uzajamno umrežavanje i povezivanje s poduzećima, kao i pristup kapitalu, razvoju i komercijalizaciji inovacija.

⁽¹⁾ Vidi mišljenje SEDEC CDR 2881/2016 o upućenim radnicima.

⁽²⁾ Vidi prethodna mišljenja CDR 2645/2014, CDR 5241/2015 i CDR 2898/2016.

38. ističe značaj ribarstva i akvakulture, te djelatnosti hvatanja, uzgoja, prerade i komercijalizacije njihovih proizvoda za gospodarstvo teritorija i prehranu stanovništva Europe. Ribarstvo i akvakultura također su sektori budućnosti te se potpora Europske unije tom sektoru mora oslanjati na pozitivnu i ambicioznu viziju u pogledu zapošljavanja i obuke, posebno mladih. U okviru provođenja nove zajedničke ribarstvene politike, Europska unija treba surađivati s gospodarskim akterima i javnim tijelima vlasti, posebno regijama, kako bi se ubrzala i olakšala primjena Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), koja uveliko kasni.

39. naglašava potrebu integriranog pristupa valorizaciji proizvoda mora, kroz razvoj kratkih opskrbnih lanaca koji bi uključivali proizvođače, a zahvaljujući razvoju priobalnih područja, i industrijsku djelatnost prerade. Ta strategija stvaranja vrijednosti i radnih mjesta oko proizvoda mora u priobalnim područjima treba postati prioritarnim ciljem i dobiti bolje financiranje, kako od Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) tako i u okviru kohezijske politike.

40. predlaže stvaranje europskih „novosnovanih pomorskih poduzeća” kako bi se podupirali gospodarski, socijalno i teritorijalno inovativni projekti;

41. ističe da će se brojne djelatnosti budućnosti morati oslanjati na razvoj novih infrastruktura na moru, udaljenih od obale. Posebno namijenjen program mogao bi omogućiti da se istraže prednosti novih reverzibilnih infrastruktura, da se prouči njihov utjecaj na okoliš te pitanja njihove energetske samodostatnosti.

42. smatra da su luke važan temelj razvoja plavog gospodarstva. One zahtijevaju potporu kako bi mogle odgovoriti na potrebe novih aktivnosti i kako bi to što češće činile na umrežen način. Njihova uravnoteženost također ovisi o dinamici pomorskog trgovanja na duge i kratke udaljenosti kao i o razvoju morskih autocesta;

43. ističe jasan pozitivan utjecaj plavog rasta na pomorski i obalni turizam u regijama. Posebice podupire inicijative koje uspješno promiču oblike održivog i odgovornog turizma u gospodarskom, socijalnom i ekološkom pogledu;

44. ističe važnost provedbe načela kružnog gospodarstva unutar plavog gospodarstva, kako bi se smanjili otpad i onečišćivači u morima te ih se pretvorilo u koristan resurs;

Iskorištavanje europske vodeće uloge na području energije mora (odobalna energija vjetra i energije oceana)

45. smatra da Europska unija mora dati prednost industrijskom razvoju energije iz obnovljivih izvora. Zbog toga ciljevi proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u Europi 2030. moraju premašiti 27 %, što je cilj koji je predložila Komisija. Načelo tehnološke neutralnosti treba učiniti fleksibilnijim kako bi se dala konkretna prednost industrijskom razvoju sektora obnovljive energije u kojem Europa može preuzeti vodeću ulogu u svijetu i tako otvoriti mnoga radna mjesta;

46. priželjkuje daljnje financiranje projekata istraživanja i razvoja i demonstracijskih projekata kao što je NER300 te zahtijeva bolje financiranje prvih faza komercijalizacije;

47. ističe da se razvoj energije mora oslanja na transverzalne sposobnosti i tehnologije naslijeđene od velikih povijesnih sektora kao što su nafta/plin i brodogradnja. Potpora inovaciji i diversifikaciji tih sektora mora se povećati. S tim u vidu, dokument sa smjernicama „Leadership 2020.” za brodogradnju i pomorske industrije, trebalo bi pretvoriti u europski transverzalni plan koji uključuje razne zajedničke politike.

48. izražava želju da Europska unija u sljedećih pet godina usredotoči svoju djelatnost na sljedeće ciljeve:

- konkurentnost sektora energije vjetra na moru i njegov napredak prema isplativosti bez potpora,
- razvoj tržišta za plutajuću energiju vjetra, masovnog tržišta na svjetskoj razini, te hidroturbina, tržišne niše u kojoj su Europljani u jako povoljnom položaju,
- tehnologije kojima se omogućuje razvoj energetske samodostatnosti otoka i udaljenih područja, posebno u tropskim i prekomorskim zonama.

Pomorske platforme za podupiranje i financiranje projekata i Europski fond za ulaganje u plavo gospodarstvo

49. pozdravlja činjenicu da je Junckerov plan već omogućio financiranje brojnih projekata plavog gospodarstva;

50. smatra kako je tu potporu potrebno povećati da bi se prevladao manjak ulaganja za mnoge potencijalne projekte u regiji, razvile metode za učinkovitije financiranje rizika, što je važno u inovativnom sektoru kao što je plavo gospodarstvo te da bi se dala prednost MSP-ovima i novoosnovanim poduzećima;

51. predlaže osnivanje regionalnih ili međuregionalnih platformi plavog gospodarstva. Te bi platforme bile mehanizam za utvrđivanje projekata, pružanje potpore njihovoj provedbi i za mobilizaciju lokalnih, nacionalnih i europskih financijskih instrumenata. Njima bi upravljale regije uz sudjelovanje sektora pomorskog gospodarstva, država članica i Europske unije, a njihov bi rad mogla financirati tri spomenuta aktera kao i privatni partneri. Te bi platforme mogle biti povlašteni partneri u provedbi Junckerovog plana br. 2.0;

52. zahtijeva uspostavu europskog investicijskog „mehanizma/fonda” za plavo gospodarstvo. Taj fond, odnosno „morska” varijanta Junckerovog plana br. 2.0, mogao bi sadržavati dva dodatna načina intervencije:

- izravno financiranje strukturnih i rizičnih projekata na europskoj razini, koji bi se, na primjer, odnosili na prvu fazu komercijalizacije projekata na području energije mora,
- Uspostava regionalnih investicijskih fondova na razini regionalnih ili međuregionalnih platformi plavog gospodarstva, financiranih iz europskih fondova ili sredstvima lokalnih partnera, posebice banaka i investitora. U okviru tih fondova EFSU mora znatno doprinijeti financiranju rizika kako se on ne bi prenio na lokalne partnere;

IV. EUROPA MORA, POLITIKE I GRAĐANA**Europski program za mobilizaciju „More i građani”**

53. smatra da Europa mora izravnije raspravljati s građanima o moru. Rasprave o pitanjima koja se odnose na more održat će se u okviru dijaloga između Europskog odbora regija i građana;

54. poziva na stvaranje programa za istraživanje i komunikaciju o morskoj i priobalnoj kulturnoj i arhitektonskoj baštini Europe.

55. predlaže razradu europskog programa „Djeca i more” radi poticanja zajedničke svijesti o pitanjima vezanima uz more i organiziranje programa razmjena za djecu iz obalnih i neobalnih područja;

56. smatra da ponovno treba otvoriti raspravu o mogućnostima financiranja jednog ili više europskih morskih centara za istraživanje velikih oceana koje bi istovremeno predstavljale znanstvene pothvate i simbole kojima bi se potaklo zanimanje građana za morska pitanja;

Jačanje znanja o moru i o plavom gospodarstvu

57. naglašava da postoji velika potreba za znanjem o obalama i oceanima. Takvo je znanje neophodno za poticanje održivog morskog razvoja čiji je cilj povećanje gospodarskog, tehnološkog, ekološkog, ljudskog i društvenog kapitala;

58. podsjeća Europsku komisiju na njezin poziv na stvaranje zajednice znanja i inovacija usmjerene na plavi rast, koja će potaknuti prijenos ideja iz istraživanja mora na privatni sektor ⁽³⁾;

59. predlaže da Europska unija bude pokroviteljem „europske pomorske izložbe” na presjeku kulture, znanosti, okoliša i gospodarstva, inspiriranu na primjer projektom „More XXL” predviđenim u Nantesu 2018. godine.

⁽³⁾ CdR 4835/2014.

60. smatra da u Obzor 2020. i u buduću Okvirni program treba uključiti europsku strategiju za stjecanje znanja o morskoj bioraznolikosti i morskom dnu kao i za prikupljanje podataka o moru i obali, uključujući batimetričke podatke;

61. ističe da je nakon studija koje su Europska komisija i Europski odbor regija proveli o nedostatku znanja o plavom gospodarstvu sada potrebno osnovati europski resursni centar o plavom gospodarstvu u partnerstvu s državama članicama, regijama, Eurostatom i Zajedničkim centrom za istraživanje;

Novo upravljanje za europsku pomorsku politiku

62. predlaže da pomorska pitanja budu u nadležnosti jednog od potpredsjednika Europske komisije kojemu će pomagati radna skupina i koji će biti odgovoran za pripremu i međusektorsku provedbu bijele knjige „More u srcu Europe”;

63. smatra da bi se o pomorskim pitanjima moralo raspravljati na sastancima posebnog sastava Vijeća zaduženog za more, a koji se održavaju dvaput godišnje. Europski parlament i Europski odbor regija trebali bi na usklađen način preispitati promjene u svojem načinu upravljanja pomorskim pitanjima;

64. smatra da se politička prednost koja se daje moru treba ogledati u višegodišnjem financijskom okviru, kada se on odnosi na EFPR i njegove sastavne dijelove, odnosno ribarstvo, pomorsku politiku i teritorijalni pristup, ali se šire gledano, treba ogledati i u različitim europskim politikama i programima;

65. smatra da afirmacija nove pomorske politike Unije uključuje bolje prepoznavanje pomorskih aktera kao i njihovo značajnije sudjelovanje u raspravama i donošenju odluka, te eventualno potpora njihovom strukturiranju na europskoj razini. Treba podržati transverzalni pristup za koji se zalažu klasteri na regionalnoj, nacionalnoj ili europskoj razini;

66. poziva regije i gradove da se aktiviraju kako bi demonstrirali potencijal plavog gospodarstva i postojanje znatnog broja istinskih projekata koji stvaraju vrijednost i koje bi trebalo financirati sljedećih godina;

Izlazak Ujedinjene Kraljevine iz EU-a od njega će zahtijevati veću ambicioznost u pitanjima vezanima uz more

67. ističe da bi izlazak Ujedinjene Kraljevine iz EU-a izravno utjecao na europske pomorske politike. Potrebno je točno izmjeriti njegov utjecaj na najpogođenije gradove i regije i na javne politike Unije te razraditi potrebne mjere prilagodbe. S pojavom novih morskih granica Unije posebice će trebati prilagođavati odredbe o nacionalnoj i europskoj suverenosti i sigurnosti;

68. zahtijeva od Europske unije da u okviru pregovora zaštiti svoje gospodarske interese i interese svojih morskih područja. Ona mora spriječiti da pred njezinim vratima ne nastane platforma za socijalni i porezni damping i za deregulaciju koja bi negativno utjecala na gospodarstvo i morske resurse. Također mora raditi na tome da zaštiti interese svojih ribara u okviru međunarodnog prava;

69. na temelju tako postavljenih načela, smatra da bi (ako bi to bilo moguće u općem kontekstu izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a i uz poštovanje usklađenosti svih njegovih elemenata) bilo nadalje korisno kad bi, s obzirom na zajednički pomorski prostor i zajednički interes za zaštitu i očuvanje morskih ekosustava, europski pomorski akteri nastavili blisko surađivati i raditi u korist pravednog i svima dostupnog globalnog tržišnog gospodarstva.

Bruxelles, 12. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

III

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

123. PLENARNO ZASJEDANJE, 11.–12. SVIBNJA 2017.

Mišljenje Europskog odbora regija o „Financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije”

(2017/C 306/12)

Izvjestitelj: Michiel RIJSBERMAN (NL/ALDE), ministar u regionalnoj vladi pokrajine Flevoland

Referentni dokumenti: Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2012/2002, Uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1305/2013, (EU) br. 1306/2013, (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1308/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014, (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća i Odluke br. 541/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća

COM(2016) 605 final

I. PREPORUKE ZA AMANDMANE

Amandman 1.

Članak 27.

Izmijeniti stavak 1

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Sve institucije koje nisu Komisija mogu u svojem dijelu proračuna prenositi odobrena sredstva:	Sve institucije koje nisu Komisija mogu u svojem dijelu proračuna prenositi odobrena sredstva:
(a) s jedne glave na drugu koji prelaze graničnu vrijednost od 10 % odobrenih sredstava za godinu navedenu u liniji s koje se sredstva trebaju prenijeti;	(a) s jedne glave na drugu koji prelaze graničnu vrijednost od 10 % odobrenih sredstava za godinu navedenu u liniji s koje se sredstva trebaju prenijeti;
(b) s jednog poglavlja na drugo bez ograničenja.	(b) s jednog poglavlja na drugo bez ograničenja.
	(c) s godine <i>n</i> na godinu <i>n+1</i> do najviše 10 % svih odobrenih sredstava proračuna institucije za prijenos neiskorištenih odobrenih sredstava iz svih proračunskih linija u određene proračunske linije, koje bi se trebale koristiti za financiranje projekata povezanih s institucijskim građevinama, kako je utvrđeno u članku 258. stavku 5.

Obrazloženje

Kako bi se iskoristila sva raspoloživa proračunska sredstva, potrebno je omogućiti prijenos neiskorištenih odobrenih sredstava u sljedeću godinu – za plaćanje zajmova, zakupnine za zgrade ili održavanje zgrada institucije (definicija građevinskih projekata može se pronaći u čl. 258. stavku 5.).

Amandman 2.

Članak 39.

Izmijeniti stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(...) Komisija nacrtu proračuna prilaže	(...) Komisija nacrtu proračuna prilaže
(a) razloge zbog kojih nacrt proračuna sadržava drukčije procjene od onih koje su izradile druge institucije;	(a) usporednu tablicu koja uključuje nacrt proračuna Komisije za druge institucije i izvorne financijske zahtjeve drugih institucija poslanih Europskoj komisiji;
(b) radne dokumente koje Komisija smatra korisnima u vezi s planom radnih mjesta institucija. Takvi radni dokumenti, u kojima se navodi zadnji odobreni plan radnih mjesta, sadržavaju:	(b) razloge zbog kojih nacrt proračuna sadržava drukčije procjene od onih koje su izradile druge institucije;
	(c) radne dokumente koje Komisija smatra korisnima u vezi s planom radnih mjesta institucija. Takvi radni dokumenti, u kojima se navodi zadnji odobreni plan radnih mjesta, sadržavaju:
	(...)

Obrazloženje

Tema ovog amandmana važna je za OR kao instituciju. Ovim se amandmanom nastoji obvezati Komisiju da svom prijedlogu za proračun doda prvotni proračun koji su usvojile različite institucije (npr. na plenarnom zasjedanju OR-a) tako da jednostrane izmjene Komisije budu vidljive i transparentne. Time bi se povećala pregovaračka margina OR-a s Europskim parlamentom i Vijećem kao dio postupka donošenja proračuna.

Amandman 3.

Članak 123.

Izmijeniti:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Članak 123.	Članak 123.
Međusobno oslanjanje na revizije	Međusobno oslanjanje na revizije
Ako je neovisni revizor proveo reviziju financijskih izvještaja i izvješća u kojima je opisano korištenje doprinosa Unije i koja se temelji na međunarodno prihvaćenim standardima kojima se osigurava razumno jamstvo, ta je revizija osnova za opće jamstvo, kako je detaljnije definirano, ako je primjenjivo, u sektorskim pravilima.	Ako je neovisni revizor proveo reviziju financijskih izvještaja i izvješća u kojima je opisano korištenje doprinosa Unije i koja se temelji na međunarodno prihvaćenim standardima kojima se osigurava razumno jamstvo, ta je revizija osnova za opće jamstvo, kako je detaljnije definirano, ako je primjenjivo, u sektorskim pravilima. Informacije koje su već dostupne upravnom tijelu trebalo bi koristiti u što većoj mogućoj mjeri kako bi se izbjegla situacija u kojoj se korisnike pita za iste informacije više od jednog puta.

Obrazloženje

Pretjerani zahtjevi za reviziju dovode do većih rizika za regionalne uprave kao i za MSP-ove. Pojednostavnjenje bi trebalo smanjiti revizorsko opterećenje za korisnike i ograničiti reviziju na jedno revizorsko tijelo. Uvođenje prve razine nadzora umjesto povratka na korisnike i stvaranje piramide nadzora umjesto nadzornog tornja.

Amandman 4.

Članak 125.

Izmijeniti:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 125.</p> <p>Prijenos sredstava u instrumente uspostavljene ovom Uredbom ili sektorskim uredbama</p> <p>Sredstva koja su državama članicama dodijeljena u okviru podijeljenog izvršavanja mogu, na njihov zahtjev, biti prenesena na instrumente uspostavljene ovom Uredbom ili sektorskim uredbama. Komisija ta sredstva izvršava u skladu s člankom 61. stavkom 1. točkama (a) ili (c), ako je moguće, u korist predmetne države članice. Nadalje, sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog izvršavanja mogu se na njihov zahtjev upotrijebiti za jačanje kapaciteta EFSU-a za preuzimanje rizika. U tim se slučajevima primjenjuju pravila EFSU-a.</p>	<p>Članak 125.</p> <p>Prijenos sredstava u instrumente uspostavljene ovom Uredbom ili sektorskim uredbama</p> <p>Sredstva koja su državama članicama dodijeljena u okviru podijeljenog izvršavanja mogu, na njihov zahtjev i uz izričiti pristanak lokalnih i regionalnih vlasti te nadležnih upravljačkih tijela, biti prenesena na instrumente uspostavljene ovom Uredbom ili sektorskim uredbama. Komisija ta sredstva izvršava u skladu s člankom 61. stavkom 1. točkama (a) ili (c), ako je moguće, u korist relevantnih područja (regija i/ili lokalne razine) predmetne države članice. Nadalje, sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog izvršavanja mogu se na njihov zahtjev upotrijebiti za jačanje kapaciteta EFSU-a za preuzimanje rizika. U tim se slučajevima primjenjuju pravila EFSU-a.</p>

Obrazloženje

Ovim se dodatkom članak 125. usklađuje s amandmanom 6. mišljenja OR-a o tom pitanju.

Amandman 5.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 6.:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Umeće se sljedeći članak 30.a:</p> <p>„Članak 30.a</p> <p>1. Dio dodjele za državu članicu iz ESI fondova može se na zahtjev te države članice i u dogovoru s Komisijom prenijeti na jedan ili više instrumenata uspostavljenih na temelju Financijske uredbe ili na temelju sektorskih uredbi ili za jačanje kapaciteta EFSU-a za preuzimanje rizika u skladu s člankom 125. Financijske uredbe. Zahtjev za prijenos dodjele iz ESI fondova trebalo bi podnijeti do 30. rujna.</p>	<p>Umeće se sljedeći članak 30.a:</p> <p>„Članak 30.a</p> <p>1. Dio dodjele za državu članicu iz ESI fondova može se na zahtjev te države članice u skladu s člankom 5. stavkom 1. ove uredbe i u dogovoru s Komisijom prenijeti na jedan ili više instrumenata uspostavljenih na temelju Financijske uredbe ili na temelju sektorskih uredbi ili za jačanje kapaciteta EFSU-a za preuzimanje rizika u skladu s člankom 125. Financijske uredbe. Takav se zahtjev može podnijeti na inicijativu nadležnih lokalnih i regionalnih vlasti i upravljačkih tijela. Zahtjev za prijenos dodjele iz ESI fondova trebalo bi podnijeti do 30. rujna.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Mogu se prenositi samo financijska sredstva odobrena za buduće godine u financijskom planu programa.</p> <p>3. Zahtjev mora biti popraćen prijedlogom za izmjenu jednog ili više programa iz kojih će se izvršiti prijenos. Odgovarajuće izmjene programa i sporazuma o partnerstvu izvršavaju se u skladu s člankom 30. stavkom 2., kojim se utvrđuje ukupan iznos koji je za svaku relevantnu godinu prenesen Komisiji.”</p>	<p>2. Mogu se prenositi samo financijska sredstva odobrena za buduće godine u financijskom planu programa.</p> <p>3. Zahtjev mora biti popraćen prijedlogom za izmjenu jednog ili više programa iz kojih će se izvršiti prijenos. Odgovarajuće izmjene programa i sporazuma o partnerstvu izvršavaju se u skladu s člankom 30. stavkom 2., kojim se utvrđuje ukupan iznos koji je za svaku relevantnu godinu prenesen Komisiji.</p> <p>4. Komisija provjerava i odobrava prijenos sredstava jedino ako nadležne lokalne i regionalne vlasti te upravljačka tijela podržavaju i prihvaćaju zahtjev koji je podnijela država članica.</p> <p>5. Dio jednog ili više financijskih instrumenata uspostavljenih na temelju Financijske uredbe ili dodijeljenih sredstava na temelju sektorskih uredbi ili dodijeljenih sredstava za jačanje kapaciteta EFSU-a za preuzimanje rizika u skladu s člankom 125. Financijske uredbe pod istim se uvjetima iz stavka 1. može prenijeti u ESI fondove.”</p>

Obrazloženje

OR podržava poziv na više fleksibilnosti, no svjestan je rizika povezanih s člankom 30.a, npr. u smislu centralizacije i supsidijarnosti. Lokalne i regionalne vlasti stoga bi podržale brisanje članka 30.a u okviru trijaloga. Međutim, u slučaju da se članak 30.a zadrži, za OR je presudno da lokalne i regionalne vlasti i upravna tijela izričito odobre svaki prijenos sredstava. Prijenose ne bi trebalo poticati zbog supsidijarnosti i potrebe za strukturnim ulaganjima.

Amandman 6.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 13.2

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>13. Umeće se sljedeći članak 39.a:</p> <p>(...)</p> <p>2. Doprinos iz stavka 1. ne prelazi 25 % ukupne potpore osigurane krajnjim korisnicima. U slabije razvijenim regijama iz članka 120. stavka 3. točke (b) financijski doprinos može biti veći od 25 % ako je to valjano opravdano ex-ante procjenom, ali ne prelazi 50 %. Ukupna potpora iz ovog stavka obuhvaća ukupni iznos novih zajmova i zajmova pod jamstvom te vlasnička i kvazi-vlasnička ulaganja osigurana krajnjim korisnicima. Zajmovi pod jamstvom iz ovog stavka uzimaju se u obzir u mjeri u kojoj su sredstva ESI fondova odobrena za ugovore pod jamstvom izračunana na temelju oprezne ex ante ocjene rizika koja obuhvaća višestruki iznos novih zajmova.</p> <p>(...)</p>	<p>13. Umeće se sljedeći članak 39.a:</p> <p>(...)</p> <p>2. Doprinos iz stavka 1. ne prelazi 25 % ukupne potpore osigurane krajnjim korisnicima. U slabije razvijenim i tranzicijskim regijama iz članka 120. stavka 3. točke (b) financijski doprinos može biti veći od 25 % ako je to valjano opravdano ex-ante procjenom, ali ne prelazi 50 %. Ukupna potpora iz ovog stavka obuhvaća ukupni iznos novih zajmova i zajmova pod jamstvom te vlasnička i kvazivlasnička ulaganja osigurana krajnjim korisnicima. Zajmovi pod jamstvom iz ovog stavka uzimaju se u obzir u mjeri u kojoj su sredstva ESI fondova odobrena za ugovore pod jamstvom izračunana na temelju oprezne ex ante ocjene rizika koja obuhvaća višestruki iznos novih zajmova.</p> <p>(...)</p>

Obrazloženje

Ova mjera u Skupnoj uredbi osmišljena je kako bi omogućila upotrebu sredstava Strukturnih fondova za potporu platformi za ulaganja u okviru EFSU-a. Ovim se prijedlogom proširuje geografski opseg dodatne fleksibilnosti kako bi se osigurao doprinos ESIF-a od više od 25 % ukupne potpore ako je to valjano opravdano ex ante procjenom.

To će omogućiti veću fleksibilnost u osmišljavanju fondova kako bi se u obzir uzimali sektorski i lokalni uvjeti, a pritom zadržala dovoljna razina kontrole nad zlouporabom fleksibilnosti s pomoću zahtjeva da se svaki doprinos viši od 25 % ukupne potpore opravda ex ante procjenom.

Amandman 7.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 13.6

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>13. Umeće se sljedeći članak 39.a:</p> <p>(...)</p> <p>6. Kod provedbe financijskog instrumenta na temelju članka 38. stavka 1. točke (c) tijela iz stavka 2. ovog članka osiguravaju usklađenost s primjenjivim pravom, uključujući pravila o ESI fondovima, državnim potporama, javnoj nabavi i relevantnim standardima te s primjenjivim zakonodavstvom o sprečavanju pranja novca, borbi protiv terorizma, porezne prijevare i utaje poreza. Ta tijela ne upotrebljavaju strukture za izbjegavanje plaćanja poreza, posebno sustave za agresivno porezno planiranje ili prakse koje ne zadovoljavaju kriterije dobrog poreznog upravljanja, niti sudjeluju u njima, kako je utvrđeno u zakonodavstvu EU-a uključujući preporuke i komunikacije Komisije ili u mogućim službenim uputama Komisije. Ta tijela nemaju poslovni nastan i, kada je riječ o provedbi financijskih operacija, ne posluju sa subjektima osnovanima u jurisdikcijama koje ne surađuju s Unijom u vezi s primjenom međunarodno dogovorenih poreznih standarda o transparentnosti i razmjeni informacija. Ta tijela mogu u okviru svoje odgovornosti sklapati sporazume s financijskim posrednicima za provedbu financijskih operacija. Ona prenose zahtjeve iz ovog stavka u svoje ugovore s financijskim posrednicima izabranima za sudjelovanje u izvršenju financijskih operacija na temelju tih sporazuma.</p>	<p>13. Umeće se sljedeći članak 39.a:</p> <p>(...)</p> <p>6. Kod provedbe financijskog instrumenta na temelju članka 38. stavka 1. točke (c) tijela iz stavka 2. ovog članka osiguravaju usklađenost s primjenjivim pravom, uključujući pravila o ESI fondovima, državnim potporama, javnoj nabavi i relevantnim standardima te s primjenjivim zakonodavstvom o sprečavanju pranja novca, borbi protiv terorizma, porezne prijevare i utaje poreza. Ta tijela ne upotrebljavaju strukture za izbjegavanje plaćanja poreza, posebno sustave za agresivno porezno planiranje ili prakse koje ne zadovoljavaju kriterije dobrog poreznog upravljanja, niti sudjeluju u njima, kako je utvrđeno u zakonodavstvu EU-a, u zaključcima Vijeća i preporukama i komunikacijama Komisije, ili u mogućim službenim uputama koje Komisija izdaje na toj osnovi. Ta tijela nemaju poslovni nastan i, kada je riječ o provedbi financijskih operacija, ne posluju sa subjektima osnovanima u jurisdikcijama koje ne surađuju s Unijom u vezi s primjenom međunarodno dogovorenih poreznih standarda o transparentnosti i razmjeni informacija. Ta tijela mogu u okviru svoje odgovornosti sklapati sporazume s financijskim posrednicima za provedbu financijskih operacija. Ona prenose zahtjeve iz ovog stavka u svoje ugovore s financijskim posrednicima izabranima za sudjelovanje u izvršenju financijskih operacija na temelju tih sporazuma.</p>

Obrazloženje

OR smatra da će samo obvezujuće zakonodavstvo pružiti potrebnu pravnu sigurnost u pogledu odredbe za utaju poreza. Nakon rasprave između GU za proračun i izvjestitelja, GU za proračun potvrdila je zahtjev OR-a za pravnom sigurnošću i prihvatila usklađivanje formulacije i upotrebe pojma „službene upute”.

Amandman 8.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 16.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>U članku 42. stavku 5. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>(...)</p>	<p>Članak 42. mijenja se kako slijedi:</p> <p>a) u stavku 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:</p> <p><i>U slučaju instrumenata koji se temelje na vlastitom kapitalu za poduzeća iz članka 37. stavka 4. za koja je ugovor o financiranju iz članka 38. stavka 7. točke (b) bio potpisan prije 31. prosinca 2018., koja su do kraja razdoblja prihvatljivosti uložila najmanje 55 % programskih sredstava odobrenih u relevantnom sporazumu o financiranju, ograničen iznos plaćanja za ulaganja u krajnje primatelje koja se provode za razdoblje koje ne prelazi četiri godine nakon razdoblja prihvatljivosti, mogu se smatrati prihvatljivim izdacima ako se uplaćuju na založni račun otvoren posebno u tu svrhu, pod uvjetom da su s njima usklađena pravila o državnim potporama te da su svi zahtjevi navedeni u nastavku ispunjeni.</i></p> <p>b) u stavku 5. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>(...)</p>

Obrazloženje

Predlaže se samo jedna izmjena, i to 2017. (u 2018.). Kako bi se ovi financijski instrumenti mogli uzeti u obzir usprkos isteku razdoblja prihvatljivosti krajem 2023., u Uredbi o zajedničkim odredbama stoji da se pod određenim ograničenim uvjetima sredstva mogu predvidjeti za trošenje nakon zaključenja programa, pod uvjetom da se sporazum o financiranju sklopio do 31. prosinca 2017.

S obzirom na vrijeme potrebno za potpisivanje sporazuma o financiranju s upraviteljima fonda, kraj 2017. godine u praksi se kao rok čini nedostižnim pri čemu su brojna upravljačka tijela obeshrabrena smisljeno koristiti dodijeljena sredstva iz ESIF-a za rješavanje izazova na posebice obećavajućim područjima na koja su usmjereni dionički fondovi.

Osnovane informacije o tržištu ukazuju na to da bi se u Europi velik broj ulaganja u vlasnički kapital mogao podržati iz fondova ESIF-a – što bi se odrazilo na radna mjesta i rast, kada bi rok bio produžen na 31. prosinca 2018. bez izmjene ostalih parametara kojima se osigurava da ESIF izbjegne problem parkiranja sredstava.

Amandman 9.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 17.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>17. Umeće se sljedeći članak 43.a:</p> <p>„Članak 43.a</p> <p>Različiti tretman ulagača</p> <p>1. Potpora iz ESI fondova financijskim instrumentima koji su uloženi u krajnje primatelje i dobici i drugi dohotci ili prihodi, npr. kamate, naknade za jamstvo, dividende, kapitalni dobitci ili bilo kakav drugi dohodak koji proizlazi iz tih ulaganja i koji se mogu pripisati potpori iz ESI fondova, može se upotrijebiti za različiti tretman privatnih ulagača, kao i EIB-a pri upotrebi jamstva EU-a u skladu s Uredbom (EU) 2015/1017. Takav različiti tretman obrađuje se potrebom za privlačenje privatnog drugog dijela sredstava.</p> <p>2. Potreba i razina različitog tretmana iz stavka 1. utvrđuje se ex-ante procjenom.</p> <p>(...)”</p>	<p>17. Umeće se sljedeći članak 43.a:</p> <p>„Članak 43.a</p> <p>Različiti tretman ulagača</p> <p>1. Potpora iz ESI fondova financijskim instrumentima koji su uloženi u krajnje primatelje i dobici i drugi dohotci ili prihodi, npr. kamate, naknade za jamstvo, dividende, kapitalni dobitci ili bilo kakav drugi dohodak koji proizlazi iz tih ulaganja i koji se mogu pripisati potpori iz ESI fondova, može se upotrijebiti za različiti tretman privatnih ulagača, kao i EIB-a pri upotrebi jamstva EU-a u skladu s Uredbom (EU) 2015/1017. Takav različiti tretman obrađuje se potrebom za privlačenje privatnog drugog dijela sredstava. (...)”</p>

Obrazloženje

Ovaj je stavak redundantan, s obzirom na to da je to isto utvrđeno u članku 37. stavku 2.(c): „Takva *ex ante* procjena uključuje [...] kao prikladnu, procjenu potrebe za povlaštenom naknadom, kao i njezinu razinu, radi privlačenja drugog dijela sredstava privatnih ulagača”. Taj stavak stoga treba izbrisati.

Amandman 10.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 24.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 61. mijenja se kako slijedi:</p> <p>U stavku 3. nova točka (aa) umeće se iza točke (a):</p> <p>„primjenom fiksnog postotka neto prihoda koji je država članica utvrdila za sektor ili podsektor koji nije obuhvaćen točkom (a). Prije primjene fiksne stope odgovorno tijelo za reviziju mora se uvjeriti da je fiksna stopa utvrđena u skladu s pravednom i nepristranom metodom koja se može provjeriti i koja se temelji na povijesnim podacima ili objektivnim kriterijima.”</p>	<p>Članak 61. mijenja se kako slijedi:</p> <p>U stavku 3. nova točka (aa) umeće se iza točke (a):</p> <p>„primjenom fiksnog postotka neto prihoda koji je država članica utvrdila za sektor ili podsektor koji nije obuhvaćen točkom (a). Prije primjene fiksne stope odgovorno upravljačko tijelo mora, uz prethodnu suglasnost tijela za reviziju, osigurati da je fiksna stopa utvrđena u skladu s pravednom i nepristranom metodom koja se može provjeriti i koja se temelji na povijesnim podacima ili objektivnim kriterijima.”</p>

Obrazloženje

Potrebno je prethodno odobrenje (metode) fiksne stope, ova odredba u protivnom ne nudi nikakvu pravnu sigurnost.

Amandman 11.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 26.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
26. Članak 67. mijenja se kako slijedi:	26. Članak 67. mijenja se kako slijedi:
(...)	(...)
ii. umeće se točka (e):	ii. umeće se točka (e):
„(e) financiranje koje nije povezano s troškovima relevantnih operacija već se temelji na ispunjenju uvjeta povezanih s postizanjem napretka u provedbi ili ostvarivanju ciljeva programa. Detaljni postupci u pogledu uvjeta financiranja i njihove primjene utvrđeni su u delegiranim aktima donesenima u skladu s ovlaštenjem iz stavka 5.”	„(e) financiranje koje nije povezano s troškovima relevantnih operacija već se temelji na ispunjenju uvjeta povezanih s postizanjem napretka u provedbi ili ostvarivanju ciljeva programa. Detaljni postupci u pogledu uvjeta financiranja i njihove primjene kao i zahtjevi za reviziju utvrđeni su u delegiranim aktima donesenima u skladu s ovlaštenjem iz stavka 5.”

Obrazloženje

Uključenje zahtjeva za reviziju u delegirane akte za donošenje proračuna unaprijed će pružiti više pravne sigurnosti.

Amandman 12.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 27.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
27. Članak 68. zamjenjuje se sljedećim:	27. Članak 68. zamjenjuje se sljedećim:
„Članak 68.	„Članak 68.
Financiranje primjenom fiksnih stopa za neizravne troškove za bespovratna sredstva i povratnu pomoć	Financiranje primjenom fiksnih stopa za neizravne troškove za bespovratna sredstva i povratnu pomoć
Ako provedbom operacije nastanu neizravni troškovi, oni se mogu izračunati uz primjenu fiksne stope na jedan od sljedećih načina:	Ako provedbom operacije nastanu neizravni troškovi, oni se mogu izračunati uz primjenu fiksne stope na jedan od sljedećih načina:
a) fiksna stopa do visine od 25 % prihvatljivih izravnih troškova, pod uvjetom da se stopa računa na temelju pravedne i nepristrane metode izračuna koja se može provjeriti ili metode koja se primjenjuje u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika;	a) fiksna stopa do visine od 25 % prihvatljivih izravnih troškova, pod uvjetom da se stopa računa na temelju pravedne i nepristrane metode izračuna koja se može provjeriti ili metode koja se primjenjuje u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika;
b) fiksna stopa do visine od 15 % prihvatljivih izravnih troškova osoblja, pri čemu se od države članice ne traži da provodi bilo kakve izračune radi utvrđivanja primjenjive stope;	b) fiksna stopa do visine od 15 % prihvatljivih izravnih troškova osoblja, pri čemu se od države članice ne traži da provodi bilo kakve izračune radi utvrđivanja primjenjive stope;

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>c) fiksna stopa koja se primjenjuje na prihvatljive izravne troškove na temelju postojećih metoda i pripadajućih stopa koje su u politikama Unije primjenjive za sličnu vrstu operacije i korisnika.</p> <p>Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 149. o utvrđivanju fiksne stope i povezanih metoda iz točke (c) prvog podstavka ovog stavka.”;</p>	<p>c) fiksna stopa koja se primjenjuje na prihvatljive izravne troškove na temelju postojećih metoda i pripadajućih stopa koje su u politikama Unije primjenjive za sličnu vrstu operacije i korisnika.</p> <p>Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 149. radi dopune utvrđivanja fiksne stope i povezanih metoda iz točke (c) prvog podstavka ovog stavka.”;</p>

Obrazloženje

Delegiranim se aktima pravna sigurnost ne ukida.

Amandman 13.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 28.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>28. Umeću se sljedeći članci 68.a i 68.b: (...)</p> <p>1. Izvješće Izravni troškovi osoblja za operaciju mogu se izračunati po fiksnoj stopi od najviše 20 % izravnih troškova koji nisu troškovi osoblja te operacije.</p>	<p>28. Umeću se sljedeći članci 68.a i 68.b: (...)</p> <p>1. Izvješće Izravni troškovi osoblja za operaciju mogu se izračunati po fiksnoj stopi od najviše 20 % izravnih troškova koji nisu troškovi osoblja te operacije, pri čemu se od države članice ne traži da provodi bilo kakve izračune radi utvrđivanja primjenjive stope.</p>

Obrazloženje

Radi se o stvarnom pojednostavnjenju koje nudi pravnu sigurnost.

Amandman 14.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 52.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 127. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) u stavku 1. trećem podstavku upućivanje na „članak 59. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članak 62. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe”.</p>	<p>Članak 127. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) u stavku 1. trećem podstavku upućivanje na „članak 59. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članak 62. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe”.</p> <p>(aa) stavku 1. dodaje se: Načelo proporcionalnosti trebalo bi poštovati najmanjim mogućim brojem revizija.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(b) u stavku 5. točki (a) upućivanje na „članak 59. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članak 62. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe”.	(b) u stavku 5. točki (a) upućivanje na „članak 59. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe” zamjenjuje se riječima „članak 62. stavak 5. drugi podstavak Financijske uredbe”. (c) stavak 7. briše se.

Obrazloženje

Broj revizija trebao bi se ograničiti na najmanji potreban broj kako bi se ispunio zahtjev smanjenja nadzornog tereta.

Amandman 15.

Članak 265.

Dodati novu točku nakon točke 57.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	u članku 142. stavku 1. dodaje se sljedeće: „i iznad su 5 % cjelokupnog iznosa prihvatljivih troškova koji se nalaze u zahtjevu za plaćanje.”

Obrazloženje

O toj točki raspravljalo se na sastanku dionika, a izvjestiteljica je o njoj dobila i pisani doprinos od udruga CPMR, LGA i Nouvelle-Aquitaine. Odredbama u vezi s obustavom plaćanja trebalo bi se omogućiti više fleksibilnosti.

Amandman 16.

Članak 265.

Izmijeniti stavak 60.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
60. u članku 152. dodaje se sljedeći stavak 4.: „Ako se poziv na podnošenje prijedloga objavi prije stupanja na snagu Uredbe XXX/YYYY o izmjeni ove Uredbe, upravljačko tijelo (ili odbor za praćenje za programe u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja”) može odlučiti ne primijeniti obvezu iz članka 67. stavka 2.a najviše šest mjeseci od datuma stupanja na snagu Uredbe XXX/YYYY . Ako se dokument kojim se utvrđuju uvjeti potpore dostavi korisniku u roku od 6 mjeseci od datuma stupanja na snagu Uredbe XXX/YYYY upravljačko tijelo može odlučiti ne primijeniti te izmijenjene odredbe.”	60. u članku 152. dodaje se sljedeći stavak 4.: „Ako se poziv na podnošenje prijedloga objavi prije stupanja na snagu Uredbe XXX/YYYY o izmjeni ove Uredbe, upravljačko tijelo (ili odbor za praćenje za programe u okviru cilja „Europska teritorijalna suradnja”) može odlučiti ne primijeniti obvezu iz članka 67. stavka 2.a. Ako se dokument kojim se utvrđuju uvjeti potpore dostavi korisniku u roku od 6 mjeseci od datuma stupanja na snagu Uredbe XXX/YYYY upravljačko tijelo može odlučiti ne primijeniti te izmijenjene odredbe.”

Obrazloženje

Produženje prijelaznog razdoblja za uvođenje novih fiksnih stopa omogućilo bi upravljačkim tijelima bolju pripremu (osobito u pogledu analize podataka) u sigurnijem pravnom okruženju.

Amandman 17.

Članak 267.

Dodati novi točku nakon točke 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<p>u članku 11. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1305/2013 točka (a) zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>Izmjena programa ruralnog razvoja</p> <p>Zahtjevi država članica za izmjenu programâ odobravaju se u skladu sa sljedećim postupcima:</p> <p>(a) Komisija odlučuje provedbenim aktima o zahtjevima za izmjenom programa koji se odnose na povećanje stope doprinosa EPFRR-a za jednu ili više mjera.</p>

Obrazloženje

Glavni cilj prijedloga jest pojednostaviti upravljanje fondovima i zajamčiti određenu fleksibilnost. Prijedlogom Komisije ojačana su pravila o upravljanju i administraciji za regionalna i lokalna nadležna tijela. Stoga valja izmijeniti tekst.

Amandman 18.

Članak 267.

Stavak 7.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 36. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:</p> <p>i. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„(c) sredstvo za stabilizaciju prihoda, u obliku financijskih doprinosa uzajamnim fondovima, koje osigurava naknadu poljoprivrednicima u svim sektorima za znatan pad u njihovim приходima.”;</p> <p>(ii) dodaje se sljedeća točka (d):</p> <p>„(d) sredstvo za stabilizaciju prihoda, u obliku financijskih doprinosa uzajamnim fondovima, koje osigurava naknadu poljoprivrednicima u određenom sektoru za znatan pad u njihovim приходima.”;</p>	<p>Članak 36. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(i) dodaje se sljedeća točka (d):</p> <p>„(d) sredstvo za stabilizaciju prihoda, u obliku financijskih doprinosa uzajamnim fondovima, koje osigurava naknadu poljoprivrednicima u određenom sektoru za znatan pad u njihovim приходima.”;</p>

Obrazloženje

Poticanjem korištenja alata za upravljanje rizicima, osobito osiguranja, jača se sustav jamstava od kojeg poljoprivrednici nemaju koristiti. Jačanje tih alata moglo bi dovesti do umanjenja sredstava za ruralni razvoj neophodnih za koheziju ruralnih područja.

Amandman 19.

Članak 267.

Dodati novi stavak nakon stavka 7.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	Briše se članak 37. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Obrazloženje

Instrumenti koji se temelje na osiguranju podrazumijevaju rizik od korištenja svih dostupnih sredstava za ruralni razvoj i nisu alati za upravljanje dostatni za održavanje prihoda poljoprivrednika. SAD napušta te prakse.

Amandman 20.

Članak 269.

Stavak 2.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
„8. Države članice mogu odlučiti prekinuti primjenu odredaba ovog članka od 2018. Države članice obavješćuju Komisiju o svakoj takvoj odluci do 1. kolovoza 2017.“	

Obrazloženje

Izmjenom se želi zajamčiti da su sredstva ZPP-a i dalje usmjerena na aktivne poljoprivrednike kao jedine prihvatljive primatelje izravnih plaćanja, čime se izbjegava raspršivanje financijskih sredstava.

Amandman 21.

Članak 269.

Dodati novi stavak nakon stavka 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<p>Članak 44. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 mijenja se kako slijedi:</p> <p>Raznolikost usjeva</p> <p>1. „Ako je obradivo zemljište poljoprivrednika veličine između 10 i 30 hektara i nije u potpunosti zasijano usjevima koji su pod vodom znatni dio godine ili tijekom izmjene usjeva, na tom obradivom zemljištu moraju biti barem tri različita usjeva. Glavni usjev ne smije zauzimati više od 50 % tog obradivog zemljišta.</p> <p>Dvogodišnje travno-djetelinske smjese ili bio koji drugi oblici međuusjeva ili podusjeva mogu se uključiti u izmjenu zbog svojeg pozitivnog učinka na plodnost tla i produktivnost.“</p>

Obrazloženje

Osim postupka pojednostavljenja, radi se o postavljanju temelja za reformu ZPP-a. Izmjenjivanje usjeva ključan je element. [Uredba (EU) br. 1307/2013]. [Uredba (EU) br. 1307/2013].

Amandman 22.

Članak 270.

Dodati novi stavak nakon stavka 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<p>3.d U članak 152. umeće se sljedeći stavak:</p> <p>„1.a Bez obzira na primjenu članka 101. stavka 1. UFEU-a, organizacija proizvođača koja je priznata na temelju stavka 1. ovog članka može planirati proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, staviti ih na tržište i pregovarati o ugovorima o opskrbi poljoprivrednim proizvodima u ime svojih članova za cjelokupnu ili dio njihove ukupne proizvodnje.”</p>

Obrazloženje

Cilj je ovog prijedloga stavljanje članka 152. u središte odstupanja jedinstvenog ZOT-a od primjene zakona o tržišnom natjecanju, u skladu preporukom 157.a iz izvješća radne skupine za poljoprivredna tržišta i stavka 8. mišljenja Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj o godišnjem izvješću o europskoj politici tržišnog natjecanja.

Amandman 23.

Članak 270.

Dodati novi stavak nakon stavka 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<p>3.k U Uredbu (EU) br. 1308/2013 umeće se sljedeći članak:</p> <p>„Članak 152.b</p> <p>Podjela vrijednosti</p> <p>Ne dovodeći u pitanje članak 125. o sektoru šećera, proizvođači poljoprivrednih proizvoda u jednom od određenih sektora navedenih u članku 1. stavku 2. putem svojih organizacija te poduzeća koja stavljaju na tržište ili prerađuju te proizvode mogu sklopiti sporazume koji sadržavaju klauzule o podjeli vrijednosti, uključujući tržišne bonuse i gubitke, kojima se utvrđuje kako se eventualni razvoj tržišnih cijena na tržištu šećera ili drugim tržištima robe treba raspodijeliti između njih.”</p>

Obrazloženje

Cilj je ovog prijedloga omogućiti proizvođačima poljoprivrednih proizvoda da se putem svojih organizacija dogovore, s poduzećima koja njihove proizvode stavljaju na tržište ili prerađuju, o klauzulama za dodjeljivanje vrijednosti, sljedeći model sektora šećera.

Amandman 24.

Članak 270.

Dodati novi stavak nakon stavka 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<p>3.z U glavi II. Uredbe (EU) br. 1308/2013 dodaje se novo poglavlje pod naslovom:</p> <p>„POGLAVLJE III.a</p> <p>Odnosi s lancem opskrbe</p> <p>Članak 175.a</p> <p>Nepoštene trgovačke prakse</p> <p>Europska komisija prije 30. lipnja 2018. predlaže Europskom parlamentu i Vijeću zakonodavni prijedlog okvira na razini Unije za borbu protiv praksi koje izrazito odstupaju od dobre trgovinske prakse i u suprotnosti su s dobrom vjerom i poštenim postupanjem u transakcijama između poljoprivrednika, uključujući njihove organizacije i prerađivačke MSP -ove, i njihovih trgovinskih partnera na kraju lanca opskrbe”</p>

Obrazloženje

Ovom se odredbom Komisiji nameće obveza da do sredine 2018. godine donese europski zakonodavni okvir za borbu protiv nepoštenih trgovinskih praksi, u skladu sa stajalištem Europskog parlamenta od 12. prosinca 2016. i preporukom 113. izvješća radne skupine za poljoprivredna tržišta odbora AGRI.

Amandman 25.

Članak 270.

Dodati novi stavak nakon stavka 4.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<p>4.c U članku 219. stavku 1. četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„Takve mjere mogu, u mjeri i roku potrebnom kako bi se riješio poremećaj na tržištu ili prijetnja poremećajem, proširiti ili izmijeniti opseg, trajanje ili druge aspekte drugih mjera predviđenih ovom Uredbom, ili predvidjeti izvozne subvencije, ili suspendirati uvozne carine u cijelosti ili djelomično, uključujući za određene količine ili razdoblja, prema potrebi, ili predložiti odgovarajuće mjere upravljanja opskrbom.”</p>

Obrazloženje

Kako bi se poboljšala učinkovitost članka 219., prikladno je omogućiti Komisiji da se koristi svim sredstvima koja su joj na raspolaganju na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ali i svim drugim odgovarajućim mjerama upravljanja opskrbom.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. napominje da se Financijskom uredbom utvrđuju načela i postupci za provedbu svih područja proračuna EU-a i nadzora fondova i programa EU-a. Prijedlog stoga uključuje sve vrste rashoda EU-a, od mehanizama kombiniranog financiranja poput Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) pa sve do zajedničkog upravljanja poput Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) te europskih programa kojima se izravno upravlja poput Obzora 2020. Financijska uredba EU-a također obuhvaća administrativne troškove institucija EU-a, a obvezuje i OR kao tijelo EU-a;
2. predlaže da se uz reviziju ove veličine – u kojoj bi 15 zakonodavnih akata trebalo biti izmijenjeno – provede procjena učinka koja bi prethodila predstavljanju prijedloga. Ta bi procjena učinka u obzir trebala uzimati teritorijalnu dimenziju i utjecaj navedenih prijedloga. U ovom je trenutku teško procijeniti posljedice prijedloga za lokalne i regionalne vlasti i njegovu usklađenost s načelom proporcionalnosti; nadalje, OR dovodi u pitanje procjenu Europske komisije da zakonodavni prijedlog bude u isključivoj nadležnosti EU-a, s obzirom na to da su prijedlozi o sektorskim zakonodavnim aktima izvan okvira usklađivanja teksta s novim financijskim pravilima koja se primjenjuju na Uniju.
3. ističe da su lokalne i regionalne vlasti opetovano pozivale na jednostavnija i fleksibilnija pravila EU-a kako bi se ubrzala provedba fondova EU-a i olakšalo svakodnevno funkcioniranje operacija korisnicima tih fondova, posebice malim i srednjim poduzećima (MSP) i upravljačkim tijelima;
4. pozdravlja to što su, kao rezultat dobre suradnje između OR-a i Europske komisije, brojni prijedlozi za pojednostavnjenje kohezijske politike izrađeni tijekom zajedničkih radionica u suorganizaciji s Predsjedništvom Vijeća pronašli svoj put do zakonodavnog prijedloga, poput pomaka prema Komisijinom pristupu plaćanju utemeljenom na ostvarivanju rezultata;
5. pozdravlja širenje mogućnosti za korištenje pojednostavnjenog financiranja, no ističe da bi određeni aspekti mogli biti poboljšani te preporučuje da se pojednostavnjene mogućnosti financiranja prošire na projekte koji obuhvaćaju usluge od općeg gospodarskog interesa, kao i na projekte koji podliježu pravilima o državnim potporama. Nadalje, upotreba standardnih ljestvica ne bi trebala podlijezati prethodnom odobrenju Europske komisije ili bi ga u najmanju ruku trebalo ograničiti kako bi se omogućilo upravljačkim tijelima da ostvare značajna pojednostavljenja na području upravljanja;
6. napominje da se očekuje da će predložene mjere pojednostavnjenja povezane s revizijom dovesti do značajnih pojednostavnjenja na svim područjima politika EU-a što uključuje potrošnju EU-a. Značajan napredak na području smanjenja broja revizija, grešaka i administrativnog opterećenja, jačanja prepoznatljivosti, upotrebe i utvrđivanja rezultata moguć je zahvaljujući prijedlozima u Financijskoj uredbi o donošenju proračuna na temelju uspješnosti, uz pojednostavnjenje i uzajamno priznavanje revizija (jedinствена revizija). Cilj mjera uzajamnog priznavanja revizija potaknuti je u najvećoj mogućoj mjeri oslanjanje na jedinstvenu reviziju kada je revizija pouzdana, u skladu s međunarodno priznatim revizorskim standardima;
7. izražava žaljenje zbog toga što nisu svi prijedlozi za pojednostavnjenje uvršteni u zakonodavni prijedlog. Pretjerani zahtjevi za reviziju dovode do većih rizika za regionalne uprave kao i za MSP-ove. Prema tome, mnogi smatraju da potpora putem fondova ESIF nije vrijedna napora. Daljnja pojednostavnjenja trebala bi olakšati teret korisnicima. U tom bi pogledu trebalo razmotriti prijedlog za oslanjanje revizorskih tijela na provjeru upravljanja upravljačkih tijela i uključivanje prve razine nadzora umjesto povratka na korisnike;
8. poziva na lakši pristup i veću transparentnost u vezi s revizorskim zahtjevima te preporučuje, primjerice, kraće razdoblje vođenja evidencije za digitalne podatke, s obzirom na to da trošak pohrane digitalnih podataka može odgovarati trenutnom trošku evidencije fizičkih podataka;
9. preporučuje uvođenje mogućnosti posebno prilagođene strategije revizije za operativni program, na temelju metoda i načela koje revizorska tijela trebaju koristiti u državama članicama poput načela proporcionalnosti, nagrađivanja dobrih rezultata iz prethodnih revizija i upotrebe nacionalnih revizorskih metoda;

10. pozdravlja prijedlog iz Financijske uredbe u kojem stoji da se financiranje ne povezuje s troškovima relevantnih operacija već se temelji na ispunjenju uvjeta povezanih s postizanjem napretka u provedbi ili ostvarivanju ciljeva programa. predlaže poticanje što šire upotrebe donošenja proračuna;

11. ističe zadovoljstvo jer se u zakonodavnom prijedlogu razmatra zahtjev OR-a za izravnu dodjelu ugovora nacionalnim/regionalnim javnim razvojnim financijskim institucijama kada djeluju kao financijski posrednici u provedbi financijskih instrumenata;

12. pozdravlja predloženo pojednostavnjenje zajedničkih akcijskih planova (ZAP), no ističe da oni do sada skoro pa nikako nisu korišteni zbog straha upravljačkih tijela da bi revizori drugačije mogli protumačiti pravila o ZAP-ovima i nametnuti financijske ispravke. Nadalje, korištenje ZAP-ova zahtjeva dodatne razine upravljanja. predlaže, stoga, da se ispituju iskustva s upotrebom ZAP-ova i ocijeni provedbeni mehanizam; traži informacije o konkretnim koracima koje je poduzela Europska unija kako bi odgovorila na nedostatak povjerenja i nesigurnost; Traži od Europske komisije da izradi model za zajednički akcijski plan te da u tu svrhu zatraži savjet od Europskog revizorskog suda; odlučno predlaže da se tijekom ovog razdoblja diljem država članica pokrenu pilot projekti što bi poslužilo kao temelj za široku uporabu ZAP-ova nakon 2020.;

13. pozdravlja to što su prijedlozi za poboljšanje kombiniranja ESIF-a i EFSU-a (članak 38. stavak 1. točka (c) i članak 39. točka (a) Uredbe o zajedničkim odredbama o ESIF-u ili UZO), posebice u području financijskih instrumenata, izrazito pozitivni i što odgovaraju zahtjevu Odbora regija za većom sinergijom između ESIF-as i EFSU-a. Međutim, i dalje postoje sumnje o dodanoj vrijednosti kada postoje dva provedbena mehanizma za obnovljive fondove, koji se mogu provoditi putem EFSU-a i ESIF-a. Administrativno opterećenje uzrokovano postojanjem dvaju provedbenih mehanizama može se izbjeći ex-ante evaluacijom kombinirane provedbe ESIF-a i EFSU-a, na pojedinačnoj osnovi. OR također skreće pozornost na činjenicu da se, u usporedbi s ESI fondovima, smatra da su provedba EFSU-a i povezani uvjeti jednostavniji. Različiti status fondova EU-a kojima se izravno upravlja, poput EFSU-a i Obzora 2020., i fondova kojima se zajednički upravlja poput ESI fondova u području državnih potpora povećava administrativno opterećenje i sprečava sinergiju između instrumenata;

14. izražava žaljenje zbog toga što zakonodavni prijedlog otvara mogućnost prijenosa sredstava iz kohezijske politike na druge programe kojima se izravno upravlja ili za povećanje kapaciteta za preuzimanje rizika Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU). Čini se da to s lokalnog i regionalnog stajališta predstavlja problem, s obzirom na to da zahtjev za takav prijenos treba podnijeti država članica, a da se izričito ne mora savjetovati s lokalnim i regionalnim vlastima. Lokalne i regionalne vlasti stoga odbacuju podneseni prijedlog, a OR predlaže Komisiji da provjerava i odobrava prijenos sredstava jedino ako upravljačko tijelo ili nadležne lokalne i regionalne vlasti započnu i/ili odobre zahtjev. Lokalne i regionalne vlasti trebale bi moći podnijeti takav zahtjev;

15. preporučuje da zakonodavni prijedlog također otvori mogućnost za prijenos sredstava iz programa kojima se izravno upravlja i EFSU na kohezijsku politiku. O ovim se točkama raspravlja u 1. amandmanu;

16. ističe da se u delegiranim i provedbenim aktima mogu naći mnogi uzroci složenosti kao i u smjernicama Komisije; Velik broj dodatnih zahtjeva i pitanja povezanih s upravljanjem, revizijom i nadzorom proizlazi iz ove sekundarne regulacije te je stoga treba pojednostaviti;

17. Primjećuje da se u članku 27. stavku 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 480/2014 od 3. ožujka 2014. utvrđuje retroaktivni učinak tijekom provjera i revizija operacija, što dovodi do nedopustive pravne nesigurnosti za korisnike. Načelo retroaktivnog učinka trebalo bi ukloniti, osim ako ono nije povoljnije za korisnike;

Prijedlozi za pojednostavnjenje za programsko razdoblje nakon 2020.

18. traži da se pojednostavnjenje kohezijske politike nastavi s prijedlozima za programsko razdoblje nakon 2020. U tom pogledu, prioritet pri rješavanju treba dati sljedećim pitanjima:

— Uspostaviti jednake uvjete za različite instrumente financiranja EU-a putem zajedničkih definicija kojima bi se omogućilo uspoređivanje rezultata i kombiniranje fondova.

- Istražiti kako bi *ex ante* uvjeti kohezijske politike (čl. 19. Uredbe o zajedničkim odredbama) mogli dovesti do daljnjih pojednostavnjenja.
  - Ponovno razmotriti višerazinski pristup u programima podijeljenog izvršenja; bilo bi učinkovitije surađivati s regionalnim/lokalnim vlastima ili s nacionalnom vlašću, ovisno o geografskom opsegu programa.
  - Za fondove ESI trebala bi vrijediti jednaka pravila kako bi se poboljšala transparentnost i pojednostavilo zakonodavstvo. To je moguće postići razvijanjem jedinstvenog mjesta za prijave korisnika ESIF-a kako bi se omogućio jednostavan i jednak pristup tim fondovima.
  - Ograničeni uvjeti za taj opći jedinstveni skup pravila. Financijska pravila ne bi smjela omogućiti dodatne uvjete što se tiče pravila za pojedine fondove u pogledu revizije i prihvatljivosti troškova za pojedine fondove i programe. Uredbe za pojedine fondove trebalo bi ograničiti na pravila o sadržaju programa i izvješćivanju. To sprečavanje prekomjerne regulacije trebalo bi se primjenjivati na sve partnere u programima podijeljenog izvršenja.
  - Ograničiti sadržaj godišnjih izvješća o provedbi na pružanje ključnih informacija o provedbi programa bez nepotrebnog opterećivanja upravljačkih tijela.
  - Ukinuti birokratske postupke koji imaju ograničenu dodatnu vrijednost i koji se primjenjuju potpuno drugačije, poput postupka za imenovanje (čl. 124. Uredbe o zajedničkim odredbama).
  - Razviti različite vrste revizije i izvješćivanja putem ugovora o povjerenju između EU-a i nacionalnih revizijskih i upravljačkih tijela.
  - Kako bi se spriječio teret kontrole, članak o Funkcioniranju tijela za reviziju (čl. 127. Uredbe o zajedničkim odredbama) trebalo bi nadopuniti sljedećim tekstom: „Ova je revizorska strategija upravljačkim tijelima dodatno pojašnjena, a ocjenjivat će je Komisija kako bi se zaštitilo načelo proporcionalnosti i u obzir uzeli rizici posebnih operativnih programa”.
  - Uzeti za primjer *ex ante* procjenu i postupak imenovanja iz programskog razdoblja 2007. – 2013. u okviru kojih je Komisija provjerila i odobrila sve sustave koje su uspostavila upravljačka tijela, kako bi osigurala bržu isporuku sredstava na početku programskog razdoblja.
  - Odredbama u vezi s obustavom plaćanja (čl. 142 CPR-a) trebalo bi se omogućiti više fleksibilnosti.
  - Mora se napraviti razlika između zlonamjerne i nenamjerne pogreške;
  - Potrebno je razviti veće povjerenje između svih onih koji su uključeni u zajedničko upravljanje fondovima ESI i Europske komisije.
  - Članak 28. Uredbe (EU) br. 480/2014. odnosi se na najvišu razinu značajnosti od 2 %. Iskustvo pokazuje da takva razina nije prikladna u kontekstu programa kohezijske politike. S obzirom na to da se međunarodnim revizorskim standardima ne nameću brojni zahtjevi, trebalo bi biti moguće ovaj prag povećati na 5 %.
19. ističe da se zakonodavni prijedlog o „financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije”, uz odgovarajuća sektorska pravila uspostavljena u 15 zakonodavnih dokumenata, odnosi na sva povjerenstva OR-a, koja su uključena u pripremnu fazu ovog mišljenja. Radna skupina COTER-a za proračun EU-a također je doprinijela izradi nacрта ovog mišljenja.

Bruxelles, 11. svibnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR